

ผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับขบวนการเรียนรู้ทางการเมืองของ
นักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

ในบทก่อน ๆ ผู้เขียนได้กล่าวถึงว่า การศึกษามีส่วนสำคัญต่อการเรียนรู้ในเรื่องต่าง ๆ ของบุคคล โดยเฉพาะการเรียนรู้ทางการเมืองของบุคคลตลอดจนกระบวนการเรียนรู้ทางการเมืองว่าเกิดขึ้นได้อย่างไร มีวิธีการและขั้นตอนในการเรียนรู้ทางการเมืองอย่างไร และได้กล่าวถึงสถาบันทางการเมืองของไทยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ทางการเมืองของคนไทยตลอดจนได้ทราบถึงอุดมการณ์ทางการเมืองของทหารไทยว่าได้รับการถ่ายทอดมายังนักเรียนทหารอย่างไรบ้าง ซึ่งเนื้อหาของบทความที่กล่าวมาแล้วนั้นเป็นพื้นฐานเบื้องต้นที่จะทำให้เราทราบถึงความนึกเรียนนายร้อย จปร. มีภูมิหลัง มีทัศนคติ ค่านิยม อุดมการณ์ทางการเมืองตลอดจนวัฒนธรรมทางการเมืองไปในทางใด ทั้งนี้ เพราะทหารหรือนักเรียนทหารก็เป็นประชาชนไทยด้วยกันก็จะต้องได้รับการถ่ายทอด ทัศนคติ ค่านิยม อุดมการณ์ทางการเมืองและวัฒนธรรมทางการเมืองจากสถาบันทางการเมืองต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้วเช่นเดียวกัน ซึ่งผู้เขียนได้พบว่า นักเรียนทหารนั้นได้รับการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองให้เคยชินต่อระบบอำนาจนิยม (Authoritarian) คือ มีการยอมรับการปกครองแบบสายการบังคับบัญชา โดยผู้บังคับบัญชาก็จะต้องเชื่อฟังคำสั่งของผู้บังคับบัญชาอย่างเคร่งครัด ซึ่งมีผลทำให้วัฒนธรรมทางการเมืองไม่เป็นรากฐานที่จะทำให้การปกครองระบอบประชาธิปไตยพัฒนาไปได้ ประกอบกับสถาบันทางการเมืองที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ทางการเมืองของนักเรียนนายร้อย จปร. เช่น สถาบันครอบครัว สถาบันโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าก็อบรมให้นักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าเชื่อฟังและเคารพยำเกรงนักเรียนผู้อาวุโสกว่า สิ่งเหล่านี้ทำให้นักเรียนนายร้อย จปร. กลายเป็นผู้ที่ยอมรับอำนาจใต้อย่างตายตัว ทั้งนี้เพราะเขาจะต้องปฏิบัติตามระเบียบวินัยของโรงเรียนอย่างเคร่งครัดอยู่แล้ว ดังนั้นนักเรียนนายร้อย จปร. จึงเคยชินกับการปกครองที่ไร้อำนาจและมีทัศนคติที่ไม่เป็นประชาธิปไตย เหตุนี้ การจะทำให้แก่นักเรียนนายร้อย จปร. ได้เข้าใจวัฒนธรรมทางการเมือง

ค่านิยมและทัศนคติทางการเมืองไปในทางที่สอดคล้องกับหลักการของประชาธิปไตยอย่างถูกต้อง
 ก็จะต่ออาศัยกระบวนการเรียนรู้ทางการเมือง (Political Socialization Process)
 โดยมีสถาบันซึ่งมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ทางการเมืองของทหารไทยซึ่งได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน
 พุทธศาสนา สถาบันการศึกษาชั้นสูงของทหาร และระบบราชการ เป็นตัวการที่จะสร้างพฤติกรรม
 ของนักเรียนทหาร ทัศนคติ ค่านิยม อุดมการณ์ทางการเมือง ตลอดจนวัฒนธรรมทางการเมืองที่
 สอดคล้องกับหลักการของประชาธิปไตย

ในบทนี้ผู้เขียนจะได้วิเคราะห์ถึงผลของวัฒนธรรมทางการเมืองของนักเรียนนายร้อย
 จปร. ที่มีต่อทัศนคติ ค่านิยม และอุดมการณ์ทางการเมืองของนักเรียนนายร้อย จปร. ว่ามี
 อย่างไร และจะมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ทางการเมือง (Political Socialization)
 แค่นั้น โดยผู้เขียนจะยกเอาระบบการศึกษา (Level of Education) ของนักเรียน
 นายร้อย จปร. และอาชีพบิดาของนักเรียนนายร้อย (Father's Occupation) ซึ่ง
 ทั้ง ๒ อย่างนี้เป็นตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ว่าจะมีส่วนสัมพันธ์กับทัศนคติ
 ทางการเมือง (Political Attitudes) ของนักเรียนนายร้อย จปร. ซึ่งถือเป็นตัว
 แปรผันไม่อิสระ (Dependent Variable) อย่างไรบ้าง^๑ โดยจะวิเคราะห์ให้เห็น
 ต่อไป

^๑Likhit Dhiravegin, Political Attitudes of the Bureaucratic Elite and Modernization in Thailand (Bangkok: Thai Watana Panich Co., 1972), p.5.

ในการศึกษาและวิเคราะห์ผู้เขียนใตงสมมุติฐาน (Hypothesis) เอาไว้

๓ ประการดังนี้ คือ.-

๑. การเรียนรู้ทางการเมืองของนักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าที่เป็นอยู่จะก่อให้เกิดทัศนคติที่เป็นเผด็จการ

๒. นักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าที่เรียนอยู่ชั้นสูงจะเป็นเผด็จการมากกว่าผู้เรียนอยู่ชั้นต่ำกว่า

๓. นักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าที่มีการบริหารราชการทหารส่วนใหญ่จะมีทัศนคติที่เป็นเผด็จการมากกว่านักเรียนนายร้อยที่ศึกษาไม่มีอาชีพเป็นทหาร

สำหรับสมมุติฐานในข้อ ๑. นั้น ผู้เขียนเห็นว่าจำนวนการเรียนรู้ทางการเมืองทั้งหลายของมนุษย์จะมีอิทธิพลทำให้บุคคลใดคิดอย่างไรต่อการเมือง ถ้าการเรียนรู้ทางการเมืองจากสถาบันต่าง ๆ เป็นไปในทางสอดคล้องกับหลักการของประชาธิปไตยที่มีพื้นฐานในความรู้เรียนรู้จากสถาบันเหล่านั้นจะมีความคิดเห็นที่เป็นประชาธิปไตยไปด้วย ในกรณีโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าเป็นสถาบันที่ผู้เขียนเห็นว่า ยังคงเป็นสิ่งก่มกมการยอมรับอำนาจและใช้อำนาจ การอบรมในโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าเน้นให้นักเรียนเชื่อฟังและเคารพ ยำเกรงผู้อยู่ในชั้นสูงกว่า ทำให้นักเรียนนายร้อย จบร. กลายเป็นบุคคลที่มีบุคลิกภาพที่เป็นเผด็จการ (Authoritarian Personality) ซึ่งเป็นลักษณะที่ขัดกับความเป็นประชาธิปไตย

สมมุติฐานใน ข้อ ๒. นั้น ผู้เขียนเห็นว่าเนื่องจากจำนวนการเรียนรู้ทางการเมืองเป็นกระบวนการ (Process) ที่ต่อเนื่องกัน ดังนั้น ถ้าโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าเป็นสถาบันที่มีลักษณะการอบรมสั่งสอนที่ขัดกับความเป็นประชาธิปไตยแล้ว นักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าที่จบการศึกษาก่อนจะมีทัศนคติที่ไม่เป็นประชาธิปไตย และจะพยายามอบรมสั่งสอนให้นักเรียนหลังไม่เป็นประชาธิปไตยตามไปด้วย ผู้เขียนเห็นว่าแบบแผนของการเรียนรู้

(Socialization Pattern) ของนักเรียนนายร้อย จปร. นั้นมีการอบรมให้นักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ ๑ ให้อยู่รับอำนาจและคำสั่งของรุ่นที่อยู่ชั้นสูงไปตามลำดับโดยไม่มีข้อยกเว้นใด ๆ ทั้งสิ้น ซึ่งจะมีผลทำให้นักเรียนเหล่านั้นเมื่อขึ้นไปอยู่ในชั้นสูงและหมดฐานะเป็นนักเรียนชั้นปีที่ ๑ ก็จะกลายเป็นผู้ที่มีอำนาจ มีความภูมิใจที่ใคร่แสดงออกซึ่งความมีอำนาจและจะอบรมใหญ่ที่เขาพาใหม่เชอทั้งในอำนาจของพวกเขาคือไป ดังนั้น ผู้ที่เขาพาเรียนในโรงเรียนนายร้อย จปร. ใหม่ซึ่งเป็นผู้ที่ยังไม่ทันได้รับการอบรมทัศนคติทางการเมืองมากเท่าผู้ที่เรียนอยู่ในชั้นที่สูงกว่า ซึ่งได้รับการอบรมให้ยกอำนาจแล้ว ก็ย่อมจะมีความเป็นเผด็จการน้อยกว่าผู้ที่เรียนชั้นสูงกว่า

สำหรับในข้อที่ ๓. ผู้เขียนเห็นว่า นักเรียนนายร้อย จปร. ที่มีบิดารับราชการทหารไม่ว่าบิดาจะจบการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า หรือที่บิดาจบการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยและเขาไปรับราชการทหารก็ตาม มักจะมีทัศนคติที่เป็นประชาธิปไตยน้อยกว่านักเรียนที่มีบิดาประกอบอาชีพอื่น ทั้งนี้เพราะผู้เขียนเห็นว่า ในสังคมของทหารนั้นมีการปลูกฝังอุปนิสัยของบุคคลให้เชอทั้งผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น มีการฝึกอบรมให้มีความรักหมู่คณะ อยู่ในระเบียบวินัย มีความกล้าหาญและเสียสละไปในทางเดียวกัน มีการใช้อำนาจบังคับในการปกครองซึ่งเป็นลักษณะในทางเผด็จการมากกว่าในสังคมอื่น และเนื่องจากครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของมนุษย์ จะถ่ายทอดค่านิยมทัศนคติและอุดมการณ์ต่าง ๆ ให้กับบุตรซึ่งเป็นสมาชิกของครอบครัว ดังนั้นบิดาของนักเรียนนายร้อย จปร. ซึ่งเป็นทหารก็จะถ่ายทอดค่านิยม ทัศนคติ และอุดมการณ์ต่าง ๆ แบบทหารให้กับบุตรต่อไป ทำให้นักเรียนนายร้อย จปร. ที่มีบิดาเป็นทหารมีความคิดเห็นที่เป็นเผด็จการมากกว่านักเรียนนายร้อย จปร. ที่มีบิดาประกอบอาชีพอื่น

เราทราบแล้วว่า การศึกษามีส่วนสัมพันธ์กับการเมือง จากการศึกษาของ Almond และ Verba^๒ โคซีย์ให้เห็นว่าการศึกษาทำให้บุคคลมีความรู้ในเรื่องการเมืองดีขึ้น มีความเชื่อมั่นสูงในบทบาททางการเมืองของตนและก่อให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองที่แตกต่างไปจากบุคคลที่มีการศึกษากำ เช่น บุคคลที่มีการศึกษาสูงก็ย่อมจะมีความสนใจในทางการเมืองและมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่าบุคคลที่มีการศึกษากำ ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญของการเรียนรู้ทางการเมือง (Political Socialization)

ด้วยเหตุนี้ การศึกษาจึงมีอิทธิพลต่อโครงสร้างทางการเมือง จะเห็นได้ว่าสถาบันการศึกษามีใหม่เท่านั้นจะเป็นแหล่งผลิตผู้เชี่ยวชาญเฉพาะอย่างอันจำเป็นต่อสภาพของสังคมสมัยใหม่ที่มีการแบ่งแยกสถาบันต่าง ๆ ใหม่หน้าที่ชำนาญเฉพาะอย่างมากขึ้น ตลอดจนเป็นแหล่งฝึกอบรมประชาชนให้เข้ากับสภาพของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป นอกจากนี้การศึกษายังมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง (Political Culture) ในแง่ที่ว่าวัฒนธรรมทางการเมืองมีส่วนในการเรียนรู้ทางการเมืองและการเรียนรู้ทางการเมืองนี้เองที่มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการศึกษา

ในบทที่ ๒ ผู้เขียนโลกดาร์ถึงวัฒนธรรมทางการเมืองอย่างคร่าว ๆ ว่าวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลในสังคมซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อการเมืองของสังคมนั้น ๆ ระบบการเมืองจะมีลักษณะเช่นไรและจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร ส่วนหนึ่งก็ขึ้นอยู่กับบุคคลในระบบการเมืองนั้น ๆ จะมีทัศนคติทางการเมืองอย่างไร มีวัฒนธรรมทาง

^๒ Gabriel Almond and Sidney Verba, The Civic Culture: Political Attitudes and Democracy in Five Nations (Boston: Little Brown, 1965), pp.315-316.

การเมืองอย่างไร เป็นที่น่าจะมีการยอมรับกันไม่น้อยว่า ปัจจัยหนึ่งที่ทำให้อเมริกามีระบบการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ได้ เพราะคนอเมริกันมีความเชื่อมั่นในระบบนี้ กับมีบุคลิกเป็นประชาธิปไตยและมีวัฒนธรรมทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตย^๓

ตามที่โลกกล่าวมาแล้วว่า การเรียนรู้ทางการเมือง (Political Socialization) นั้นเป็นกระบวนการนำมาซึ่งวัฒนธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน ดังนั้น จึงเป็นกระบวนการที่จะทำให้บุคคลมีทัศนคติหรือความรู้สึกต่อระบบการเมือง ต่อบทบาทที่ตนมีต่อระบบการเมืองนั้น ๆ และเป็นกระบวนการที่จะเปลี่ยนแปลงหรือรักษาวัฒนธรรมทางการเมืองไว้ เป็นกระบวนการที่จะทำให้พลเมืองของประเทศมีความรู้เรื่องของการเมืองการปกครองของประเทศก่อให้เกิดความรู้สึกใกล้ชิด ขอบบอบ เกื้อหนุน หรือพึ่งพิงต่อการเมือง ดังนั้นระบบการศึกษาจึงเป็นสถาบันหนึ่งที่เขาเกี่ยวข้องกับกระบวนการนี้ตั้งแต่บุคคลเกิดจนเติบโตเป็นผู้ใหญ่^๔

สำหรับนักเรียนนายร้อย จปร. ซึ่งเป็นนักศึกษากลุ่มหนึ่งนั้น ก็ถือได้ว่ามีความสำคัญต่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศเป็นอย่างมาก ในฐานะที่พวกเขาต่อไปในอนาคตจะเป็นชนชั้นนำทางทหาร (Elite) ที่จะดำรงตำแหน่งที่สำคัญ ๆ ทางการเมืองหรือจะเป็นผู้ที่มีบทบาทในการบริหารประเทศไทยในระยะต่อไป ดังนั้น จึงน่าสนใจที่จะศึกษาและวิเคราะห์ให้เห็นถึงวัฒนธรรมทางการเมือง รวมทั้งทัศนคติและความสนใจทางการเมืองของนักเรียน

^๓ สุจิต บุญบงการ, "นิสิตนักศึกษากับการพัฒนาทางการเมืองของไทย, วรรณไวทยาการ วิชาสาสตร์ โครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย (พระนคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๔), หน้า ๘ - ๑๐.

^๔ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐.

นายรอย จปร. ซึ่งได้รับอิทธิพลจากการศึกษาและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนทหาร เพราะ
สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้เราเข้าใจถึงพฤติกรรมและบทบาทที่เขาจะมีต่อไปในการพัฒนาทางการ
เมืองของประเทศทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

สำหรับในการวิจัยนี้ ผู้เขียนจะทำการวิเคราะห์วัฒนธรรมทางการเมืองของนักเรียน
นายรอย จปร. ทุกชั้นของโรงเรียนนายรอยพระจุลจอมเกล้า โดยจะศึกษาและวิเคราะห์
ความคิดเห็นทางการเมืองของนักเรียนนายรอย จปร. เฉพาะในแง่ที่ป้อนเข้าไป (Input
Objects) แต่เพียงอย่างเดียว โดยจะศึกษานักเรียนนายรอย จปร. มีทัศนคติทางการเมือง
เมืองเป็นอย่างไร เป็นทัศนคติแบบประชาธิปไตยหรือเผด็จการเท่านั้น แต่จะไม่วิเคราะห์
ถึงในค่านผลที่ออกมา (Output Objects) ซึ่งได้แก่การวิเคราะห์ถึงผลของการมี
ทัศนคตินั้น ๆ จะก่อให้เกิดผลอะไรบางอย่าง การที่ผู้เขียนจำกัดขอบเขตในการวิเคราะห์เช่น
นี้เนื่องด้วยผู้เขียนมีเวลาจำกัดในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

๑. การเรียนรู้ทางการเมืองของนักเรียนนายรอยพระจุลจอมเกล้า
กับทัศนคติที่ไม่เป็นเผด็จการ

(Political Socialization and Authoritarian Attitudes)

ในการศึกษาค่านวัฒนธรรมทางการเมืองซึ่งถือเป็นตัวแปรอันหนึ่งของการพัฒนาทาง
การเมืองจะช่วยให้เราได้ว่าเหตุใดการปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทย
จึงไม่สามารถกระทำได้สำเร็จ โดยพิจารณาว่า วัฒนธรรมทางการเมืองของนักเรียน

^๕ Thinapan Nakata, The Problems of Democracy in Thailand:
A Study of Political Culture and Socialization of College Students.
(Bangkok: Phraepittaya, 1975), p. 116.

นายร้อย จปร. คืออะไร มีลักษณะที่สอดคล้องกับหลักการของประชาธิปไตยหรือไม่ ซึ่งในบทนี้ผู้เขียนจะค้นหาคำตอบได้จากแบบสอบถามที่ตั้งขึ้น เพื่อที่จะไถ่รวมนักเรียน นายร้อย จปร. มีทัศนคติทางการเมืองอย่างไร เป็นประชาธิปไตยหรือเผด็จการ เขามีความสนใจทางการเมืองและอยากเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง หรือ นิ่งเฉยต่อการเมือง ไม่ชอบวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองแต่อย่างใด เป็นต้น

ในค่านิยมธรรมทางการเมืองของนักเรียนนายร้อย จปร. นั้น ผู้เขียน เห็นว่ายังมีผู้ศึกษากันน้อยมาก ส่วนใหญ่ก็เป็นเรื่องของการศึกษาทัศนคติทางการเมือง เท่านั้น แต่อย่างไรก็ตาม ก็ช่วยให้เราเข้าใจหรือวางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองซึ่งพอจะอนุมานได้ดังนี้ คือ -

๑. นักเรียนนายร้อย จปร. เป็นผู้ที่มีความสำนึกในทางการเมือง (Political Consciousness) เป็นผู้ที่ยอมรับว่า รัฐบาลมีอิทธิพลและมีความสำคัญต่อตน ตลอดจนมีความสนใจพอสมควรในทางการเมืองและรัฐบาล

๒. ความสนใจทางการเมืองนั้นยังไม่ถึงขนาดที่ทำให้พวกเขาเป็นผู้ที่เข้าร่วมทางการเมือง (Active Participant) คือไม่ถึงขนาดที่ทำให้พวกเขาเป็นผู้นำของการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง

๓. นักเรียนนายร้อย จปร. มีความไม่พึงพอใจบางอย่างในระบบการเมือง และในสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่

๔. นักเรียนนายร้อย จปร. มีความขัดกันในบุคลิกระหว่างลักษณะของประชาธิปไตยและลัทธิเผด็จการ (Authoritarianism)

จากแบบสอบถามที่ผู้เขียนได้ให้นักเรียนนายร้อย จปร. ตอบและแสดงความคิดเห็น
 นั้น พอจะกล่าวได้ว่า นักเรียนนายร้อย จปร. เป็นผู้ที่ตระหนักถึงบทบาทและความสำคัญ
 ของรัฐบาล เป็นผู้ที่สนใจในกิจการของรัฐบาลและทางการเมืองพอสมควร ซึ่งเป็นลักษณะ
 โดยทั่วไป ของบุคคลสมัยใหม่และมีการศึกษาสูง จากการสอบถามนักเรียนนายร้อย จปร.
 ของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายของรัฐบาลว่าควรใช้
 เสี่ยงข้างมากหรือไม่ ปรากฏว่า นักเรียนร้อยละ ๗๔.๑๗ เห็นว่า นโยบายของรัฐบาล
 ควรถูกกำหนดโดยเสี่ยงข้างมากและมีเพียงร้อยละ ๑๓.๓๓ เท่านั้นที่ไม่เห็นด้วย^๗

ในด้านการสนใจทางการเมืองนั้น ปรากฏว่านักเรียนนายร้อย จปร. มีความสนใจ
 ทางการเมืองมากพอสมควร ซึ่งความสนใจทางการเมืองนี้เป็นปัจจัยสำคัญนำไปสู่การมี
 ส่วนร่วมทางการเมือง เป็นที่น่าพอใจ บุคคลไม่สนใจในการหาเสียงเลือกตั้งและไม่คอยคำนึง
 ถึงผลของการเลือกตั้ง มักจะไม่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ดังนั้น เราพอจะกล่าวได้ว่า

^๖ จากแบบสอบถามที่ผู้เขียนทำการสอบถามความคิดเห็นทางการเมืองของนักเรียน
 นายร้อยพระจุลจอมเกล้า ชั้นปีที่ ๑ - ๕ จากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
 จำนวน ๓๖๐ คน

^๗ ดูเพิ่มเติมรายละเอียดในตารางที่ ๒ ของการวิจัยครั้งนี้

^๘ ความคิดเกี่ยวกับเรื่องนี้โปรดดู Robert A. Dahl, Modern Political
 Analysis, (Englewood Cliffs: Prentice - Hall, 1963), p. 57.

ตามคดีคดีคดีการเมืองตลอดจนกิจการและผลงานของรัฐบาล ก็กล่าวได้ว่า เขามีความสนใจทางการเมืองและมีแนวโน้มที่จะเขามามีส่วนร่วมทางการเมือง ปัจจุบัน จะเห็นได้ว่า ในโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ได้มีการจัดตั้งชมรมกฎหมายและสังคมศาสตร์ศึกษาขึ้น โดยจัดทำหนังสือแสดงความคิดเห็นทางการเมืองของนักเรียนนายร้อย จปร. จึงพอจะกล่าวได้ว่านักเรียนนายร้อย จปร. ได้มีความสนใจในเรื่องของรัฐบาล เรื่องของการเมือง และปัญหาต่าง ๆ ของประเทศมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ในด้านทัศนคติทางการเมืองของนักเรียนนายร้อย จปร. เหล่านี้เห็นได้ว่า ยังมีลักษณะของความ เป็นประชาธิปไตยอยู่น้อย

ในการจะศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของนักเรียนนายร้อย จปร. ให้เห็นชัดเจนนั้น จะต้องพิจารณาถึงสภาพแวดล้อมในโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าว่า มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ทางการเมือง (Political Socialization) ของนักเรียนนายร้อย จปร. มากน้อยแค่ไหน และจะทำให้ให้นักเรียนนายร้อย จปร. มีวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นไปในทางใด

การจัดตั้งชมรมกฎหมายและสังคมศาสตร์ศึกษานี้ได้มีขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๑๘ โดยกลุ่มนักเรียนนายร้อย จปร. ซึ่งมีความประสงค์ที่จะจัดตั้งชมรมขึ้น โดยรายงานให้หัวหน้านักเรียนนายร้อยทราบ หัวหน้านักเรียนจึงได้รายงานให้ผู้บังคับการกรมนักเรียนนายร้อย และผู้บัญชาการโรงเรียนนายร้อยทราบตามลำดับ ผู้บัญชาการโรงเรียนฯ จึงถามความเห็นขอมายังผู้อำนวยการกองการศึกษา จึงได้ปรึกษากับหัวหน้ากองวิชากฎหมายและสังคมศาสตร์ โดยมีอาจารย์ทุกคนในกองนี้ร่วมปรึกษาหารือด้วย ในที่สุดจึงได้รับความเห็นชอบให้จัดตั้งขึ้น ดังกล่าว

สถาบันการศึกษาทั่ว ๆ ไป ควรจะเป็นสถาบันที่ทำลายค่านิยม ที่ศูนย์กลาง ๆ ตลอดจน
 จรรยาวัตรชีวิตตามจารีตประเพณี เช่น ลมล้างลักษณะที่หนึ่งเฉยทางการเมือง การไม่แสดง
 ออกทางการเมือง ความไม่สนใจที่จะมีส่วนร่วมทางการเมือง และไม่สนใจที่จะรวมกลุ่ม
 กันเพื่อเรียกร้องทางการเมือง หรือพยายามที่จะหนีอิทธิพลทางการเมือง Banfield^{๑๐}
 ซึ่งได้ทำการศึกษาคณะคนจนที่ลักษณะลาหลังในนิทานดึกดำบรรพ์ว่า บุคคลเหล่านี้มีลักษณะ
 ที่เรียกว่า Amoral Familism คือไม่มีความรู้สึกที่จะรวมกลุ่มกัน ไม่มีความไว้วางใจ
 ซ้ำกันและกัน รวมกันเฉพาะครอบครัว และมีชีวิตความเป็นอยู่ที่จะให้ตัวเองและครอบครัวอยู่
 รอดไปวันหนึ่ง ๆ ไม่เคยคำนึงถึงสิ่งแวดลอมอื่น ๆ ที่กว้างไปกว่าครอบครัวเลย และ
 Lucian Pye ซึ่งได้ศึกษาการเมืองประเทศพม่า ก็ได้กล่าวไวคล้ายคลึงกัน คือ คนพม่าไม่มี
 ความไว้วางใจที่จะทำอะไรร่วมกันเป็นกลุ่มเป็นสมาคมเพื่อมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างที่
 อยู่ในตะวันตก^{๑๑}

แม้ว่าการศึกษาของ Banfield และ Pye ข้างต้นไม่ได้เกี่ยวข้องกับ
 ประเทศไทยโดยตรง แต่ลักษณะของสังคมไทยก็มีอะไรหลายอย่างที่คล้ายคลึงกันกับสังคม
 ทั้งสองท่านได้ศึกษา ผู้ที่ศึกษาเกี่ยวกับการเมืองไทยได้ให้คำอธิบายว่า การที่คนไทย

^{๑๐} Edward C. Banfield, The Moral Basis of a Backward Society
 (Glencoe: The Free Press, 1958).

^{๑๑} Lucian W. Pye, Politics, Personality and Nation - Building
Burma's Search for Identity (New Haven : Yale University Press,
 1968). pp. 44, 51 - 55.

ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่เฉยทางการเมือง เนื่องจากความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติที่ตลอดมาในอดีต ทำให้ประชาชนไม่จำเป็นต้องหันไปพึ่งรัฐบาลมากนัก และอิทธิพลของศาสนาพุทธที่ทำให้คนไทยเป็นคนที่รักสงบและอดกลั้น จึงช่วยให้เกิดความสงบราบรื่นอยู่ได้^{๑๒} แต่สาเหตุอีกประการหนึ่งอาจจะเพราะคนไทยไม่รู้จักรวมกันทางการเมือง ไม่มีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน จึงไม่ค่อยมีการรวมกลุ่มที่นอกเหนือไปจากครอบครัวและเพื่อนฝูง และมองเห็นว่าการเมืองเป็นสิ่งที่ตนไม่มีความสามารถ อิทธิพลของการเรียนรู (Socialization) จากครอบครัวและสังคมเช่นนี้ยังคงมีอยู่พอสมควรในหมู่มนุษย์ที่ได้รับการศึกษาชั้นสูง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าไม่ได้ออกมาเป็นสถาบันที่จะอบรมนักเรียนนายร้อย จปร. ให้เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Agent of Change) อย่างเต็มที่

จะเห็นได้ว่า ลักษณะของการศึกษาในโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ไม่ได้เอื้ออำนวยให้นักเรียนนายร้อย จปร. เป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มหรือมีความคิดสร้างสรรค์เป็นของตัวเอง ตรงกันข้ามกลับทำให้พวกเด็กเรียนเป็นผู้ตามที่ดี ซึ่งระบบการศึกษาเช่นนี้มีได้มีอยู่แต่เฉพาะชั้นมหาวิทยาลัยเท่านั้น แต่มีอยู่ทุกระดับการศึกษาของคนไทย ดังนั้นจึงไม่ใช่ว่าสิ่งที่แปลกอะไรนักที่นักเรียนนายร้อย จปร. จะมีลักษณะบางอย่างที่ไม่แตกต่างไปจากบุคคลที่มีการศึกษามากกว่า คือ คงมีลักษณะที่เฉย ไม่มีความกระตือรือร้น ตลอดจนมี

๑๒

- ๑ David Wilson, Politics in Thailand, (Ithaca: Cornell University Press, 1966) pp. 65 - 66; John F. Embree, "Thailand: A Loosely - Structured Social System," American Anthropologist, Vol. 52 (1950) pp. 181 - 193; John E. Deyoung, Village Life in Modern Thailand (Berkeley: University of California Press, 1955) pp.120 - 134.

ความอดทนต่อสภาพแวดล้อมที่ตนไม่พอใจ เราต้องยอมรับว่า คุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของเรายังต่ำ นักศึกษาไม่จำเป็นต้องใช้ความพยายามจนชวาวหาความรู้อยู่คนเดียวเท่าไรนักก็สามารถเรียนจบได้ปริญญา ถ้าการศึกษาของไทยพยายามให้ผู้รับการศึกษาคนกว่าครึ่งตัวเองมากขึ้น กระตุ้นให้รู้จักวิจารณ์ตนเองมากขึ้นและให้มีความรับผิดชอบในตัวเองมากขึ้น พวกเขาจะไม่เป็นผู้ยอมรับอะไรง่าย ๆ และโอกาสที่จะเป็นผู้นำการปรับปรุงสังคมให้ทันสมัยก็จะมีมากขึ้นไปด้วย^{๑๓}

ในสังคมของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าเป็นสิ่งที่มี การยอมรับอำนาจและใช้อำนาจ^{๑๔} การยอมรับในโรงเรียนนายร้อย จปร. จึงถ่ายทอดทัศนคติที่เป็นเผด็จการแก่นักเรียนนายร้อยในรูปแบบต่าง ๆ กัน ตัวอย่างเช่น นักเรียนนายร้อย จปร. ทุกคนต้องสวมเครื่องแบบนักเรียนทหารเหมือนกันหมด สิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องสะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมทางการเมืองที่เป็นเผด็จการ คือ การบังคับให้นักเรียนนายร้อย จปร. อยู่ในระเบียบวินัยนักเรียนทุกคนจะไว้มขยาวหรือแดงกายตามสบายไม่ได้ นักเรียนทุกคนต้องเชื่อฟังและเคารพบุคคลที่มีอายุมากกว่าโดยถือหลักตามอาวุโส โดยถือหลักการปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีไทยว่า การเคารพนับถือผู้มีอาวุโส (Seniority) และปฏิบัติตามคำสั่ง (Order) อย่างเคร่งครัด ก็จะเห็นได้จากคำกล่าวที่ว่า "การยอมรับที่เนิ่นถึง การเคารพผู้มี

^{๑๓} สุจิต บุญบงการ, เรื่องเดิม, หน้า ๑๘.

^{๑๔} ข้อคิดในค่านิยมเพิ่มเติมได้จาก สุจิต บุญบงการ, "นิสิตนักศึกษากับการพัฒนาระบอบประชาธิปไตย" ในมหาวิทยาลัย (๒๓ ตุลาคม ๒๕๑๓).

อารุโศ ขนบธรรมเนียมประเพณี และคำสั่งจะเห็นได้ชัดเจนจากมหาวิทยาลัยหลายแห่งของ
ไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และในโรงเรียนนายร้อย
พระจุลจอมเกล้า"^{๑๕}

การที่โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าอบรมให้นักเรียนนายร้อย จปร. เชื่อฟัง
และเคารพยำเกรงผู้ที่อยู่ชั้นสูงกว่า ทำให้กลายเป็นบุคคลที่มีบุคลิกภาพเป็นเผด็จการหรือ
อำนาจนิยม (Authoritarian Personality)^{๑๖} ทั้งนี้ เนื่องมาจากแบบแผนของการ
อบรมสั่งสอน (Socialization) ในโรงเรียนนายร้อย โดยการอบรมนักเรียนนายร้อย
ชั้นปีที่ ๑ ให้อยอมรับอำนาจคำสั่งของพวกตนที่โดยไม่มีข้อยกเว้นใด ๆ ทั้งสิ้นนั้น ซึ่งจะมีผล
ทำให้พวกนี้เมื่อขึ้นไปอยู่ในชั้นสูงหมดฐานะเป็นนักเรียนชั้นปีที่ ๑ ก็จะกลายเป็นผู้ที่ยึดมั่นในอำนาจ
มีความภูมิใจที่ใคร่แสดงออกซึ่งความมีอำนาจและจะอบรมใหญ่โตเขาใหม่ เชื่อฟังในอำนาจของ
พวกเขาต่อไป ลักษณะเช่นนี้เป็นส่วนหนึ่งของสังคมในสถาบันชั้นอุดมศึกษาส่วนใหญ่ของไทย
ซึ่งไม่แตกต่างไปจากลักษณะทั่วไปของสังคมไทยเท่าไรนัก คนไทยเป็นผู้ถูกอบรมให้
ยอมรับในอำนาจและเกรงอกเกรงใจผู้ที่มีอารุโศมาตั้งแต่ยังเป็นเด็ก ๆ การอบรมในโรงเรียน

๑๕

Thinapan Nakata, op.cit., pp. 85 - 86.

๑๖

ดูรายละเอียดจาก T.W. Adorno, et al., The Authoritarian
Personality, (New York: Harper, 1950).

นายร้อยพระจุลจอมเกล้า เช่นนี้ ก็เป็นการเน้นสิ่งที่สังคมไทยยอมรับนั่นเอง สิ่งเหล่านี้ทำให้นักเรียนนายร้อยผู้ที่สำเร็จการศึกษาไปแล้วจะเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงโดยยาก และจะทำให้เขาเป็นผู้ที่ยอมรับอำนาจใครงานและถูกสั่งเขาไปในสังคมภายนอกอย่างไรไม่ลำบากเท่าใดนัก

จะเห็นได้ว่า ลักษณะของบุคลิกภาพที่ชอบอำนาจ หรือเป็นเผด็จการนั้น

(Authoritarian Personality) เป็นลักษณะที่ขัดกับความเป็นประชาธิปไตย แม้ว่าอำนาจหรือ Authority นั้น เป็นสิ่งที่จำเป็นต้องมี ไม่ว่าในสังคมประชาธิปไตยหรือสังคมแบบเผด็จการก็ตาม แต่ลักษณะการใช้อำนาจในสังคมทั้งสองนี้ต่างกัน และการยอมรับอำนาจของรัฐบาลของคนในสังคมทั้งสองนี้ต่างกัน อย่างน้อยในสังคมประชาธิปไตยจะมีการยอมรับแก่เฉพาะอำนาจที่ได้รับการกลั่นกรองอย่างถูกต้องตามแบบประชาธิปไตย และไม่ยอมรับอำนาจแบบที่ผิดไปจากความยุติธรรมและกฎเกณฑ์ทางไว้ นอกจากนี้ผู้ที่มักเป็นประชาธิปไตยก็ไม่ค่อยนิยมใช้อำนาจในการแก้อภิพาทหรือข้อขัดแย้งต่าง ๆ และโดยทั่วไปผู้ที่มีการศึกษาสูงขึ้นไปมักจะเป็นผู้ที่เชื่อฟัง เคารพในเหตุผล นิยมแก้ปัญหาโดยการประนีประนอมหรือฟังเสียงส่วนมาก^{๑๓} ฝึกกับผู้ที่มีการศึกษาต่ำที่มองเห็นการใช้กำลังอำนาจเป็นวิธีการขจัดข้อขัดแย้ง การอบรมให้เชื่อในอำนาจที่มีอยู่ในโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า นั้น จึงขัดกับหลักของการศึกษาที่จะให้คนเป็นคนที่ไม่เคารพเหตุผลและด้วยเหตุนี้เอง จึงมีผลทำให้นักเรียนนายร้อย จปร. ยังมีบุคลิกภาพที่ชอบอำนาจ (Authoritarian) และเป็นผู้ที่ยอมรับอะไรง่าย ๆ

^{๑๓} คุรยละเอียดเพิ่มเติมได้จาก Seymour Martin Lipset, Political Man : The Social Bases of Politics (Garden City : Anchor Book, 1963), pp. 39 - 40.

นอกจากนี้ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าเป็นสิ่งที่ไม่เสรีเพราะโรงเรียนนายร้อยเป็นส่วนหนึ่งของระบบราชการซึ่งขึ้นโดยตรงต่อกองทัพบก อาจารย์และผู้บริหารโรงเรียนเป็นข้าราชการของกองทัพบก ทำให้ขาดความเป็นอิสระทางวิชาการ ความเป็นข้าราชการของอาจารย์โรงเรียนนายร้อยทำให้อาจารย์ไม่สามารถวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลหรือสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในสังคมได้อย่างเสรี นอกจากนี้วิธีการสอนในโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้ายังเป็นวิธีการแบบเก่า คือ ครูหรืออาจารย์เป็นผู้สอนให้เด็กนักเรียนจดจำเพื่อจะนำไปสอบในเวลาสอบ ไม่มีการสอนแบบสัมมนาหรือให้นักเรียนนายร้อย จปร. แสดงความคิดเห็น นักเรียนนายร้อย จปร. จะเชื่อในทุกสิ่งที่อาจารย์สอนโดยไม่มีการโต้แย้ง ประกอบกับนักเรียนนายร้อยได้รับการอบรมให้ยอมรับอำนาจและยำเกรงผู้มีอาวุโสอยู่แล้ว เขาจึงไม่มีการโต้แย้งวิพากษ์วิจารณ์หรือแสดงความคิดเห็นซึ่งเป็นเหตุให้นักเรียนนายร้อย จปร. ไม่ได้รับการสอนให้ประสบการณ์ในการมีส่วนร่วมแสดงออกทางความคิดเห็นแต่อย่างใด ลักษณะการสอนที่จะพัฒนาประสบการณ์ของการมีส่วนร่วมหรือสร้างความคิดสร้างสรรค์ให้นักศึกษาได้นั้น ครูหรืออาจารย์จะต้องมีระบบการสอนที่กระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นหรือจัดให้มีการสัมมนาในชั้นเรียน เพื่อที่จะทำให้นักเรียนมีความเคยชินในการวิจารณ์ทัศนคติต่าง ๆ นักเรียนจะเกิดความเชื่อมั่นในการแสดงความคิดเห็นของเขาในที่สุด ซึ่งเป็นการสร้างประสบการณ์ในการแสดงความคิดเห็นที่สอดคล้องกับทัศนคติที่เป็นประชาธิปไตย

นอกจากนี้ยังมีปัญหาที่เกี่ยวกับการเรียนและการสอนในโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าอีกประการหนึ่ง คือ ปัญหาในเรื่องการคัดเลือกหรืออาจารย์ ในกองทัพบกไม่ได้มีการผลิตอาจารย์โรงเรียนนายร้อยขึ้นโดยเฉพาะ แต่จะใช้นายทหารที่บรรจุตำแหน่งเป็นอาจารย์ให้ทำหน้าที่สอน โดยถือว่านายทหารทุกคนจะต้องสามารถเป็นอาจารย์สอนได้ทุกคน เมื่อมีคำสั่งบรรจุให้ทำหน้าที่อาจารย์ ก็นั้นบางโอกาสหรือบางครั้งทางหน่วยเหนือก็ไม่ได้คิดว่านายทหารที่จะมาเป็นอาจารย์ในวิชานั้น ๆ มีความรู้ ความสามารถ ในวิชานั้น ๆ ดีหรือเปล่า แต่จะถือว่าเมื่อเป็นคำสั่งบรรจุแล้วคงทำได้ ก็นั้น นายทหารที่จะมาทำหน้าที่เป็นอาจารย์จึงต้องศึกษาหาความรู้ในวิชานั้น ๆ แล้วทำการสอนไปเพื่อให้หมดชั่วโมงสอน หรือให้หมด

ในวิชาที่สอนไปเป็นครั้งคราว กวาอาจารย์ผู้จะชำนาญในวิชาที่สอนอาจารย์ผู้เคยไปแล้ว
ผลของการศึกษาจึงไม่ได้นิ่งถึง ถ้าโอกาสเหมาะโดยนายทหารที่มีความสามารถมา
เป็นอาจารย์ก็เป็นโชคคือนักเรียนนายร้อย จปร. ไป สำหรับวิชาสอนที่เกี่ยวกับทาง
รัฐศาสตร์หรือทางการเมืองนั้น อาจารย์ผู้สอนก็ได้มาจากการพิจารณาของผู้บัญชาการโรงเรียน
นายร้อยซึ่ง จะทำการพิจารณานายทหารในกองทัพบก นายทหารผู้ใดที่มีความสามารถ
และมีบุคลิกลักษณะที่จะเป็นครูในโรงเรียนนายร้อยได้แล้ว ก็จะเสนอขอตัวจากกองทัพบก เมื่อ
ได้ตัวอาจารย์แล้วก็นำมาอบรมขั้นสูงในหลักสูตรของการเป็นอาจารย์เพิ่มขึ้น ควบคู่กัน
ในบางครั้งอาจารย์ที่มาทำหน้าที่สอนวิชาที่เกี่ยวกับการเมืองอาจจะมีความรู้ในเรื่องนี้ไม่มาก
นัก เมื่อมาทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ในเรื่องนี้ให้แก่แก่นักเรียนนายร้อย จปร. จะทำให้
นักเรียนผู้รับการสอนไม่เข้าใจโดยแจ่มชัด ยิ่งถ้านักเรียนนายร้อย จปร. เคยชินกับระบบ
การสอนที่ไม่มีโต้แย้งหรือซักถามหรือแสดงความคิดเห็นใด ๆ ควบแล้ว ก็ทำให้เข้าใจใน
เรื่องนั้นไม่ถูกต้อง ทำให้มีทัศนคติทางการเมืองเกี่ยวกับเรื่องนั้นอย่างผิด ๆ ไปด้วย

การพิจารณาถึงสภาพแวดล้อมในโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าว่าจะมีอิทธิพล
ต่อการเรียนรทางการเมืองของนักเรียนนายร้อยเพียงใดนั้น นอกจากที่กล่าวมาแล้ว ยังมี
อีกปัจจัยหนึ่งที่สามารถแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมทางการเมืองของนักเรียนนายร้อยได้ นั่นคือ

๑๘..... การได้มาซึ่งครูทหารนั้นได้มาโดยการบรรจุตามอัตราบรรจุตามโรงเรียน
ทหารต่าง ๆ ดังเช่น บางทีก็บรรจุตามความจำเป็นจึงได้ครูที่สมควรดีที่เป็นครูหรือผู้มีใจรักที่
จะเป็นครูจริง ๆ นั้นไม่กี่เปอร์เซ็นต์ และดูเพิ่มเติมได้จาก พ.อ.อิทธิพงษ์ นาทะศิริ,
ครูและการสอนในโรงเรียนทหาร (วิทยานิพนธ์ของวิทยาลัยการทัพบก สถาบันวิชาการ
ทหารบกชั้นสูง ๒๑ สิงหาคม ๒๕๑๓)

การพิจารณาถึงนโยบายการศึกษาของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าว่ามีจุดมุ่งหมายที่จะเสริมสร้างความคิดทางการเมืองให้กับนักเรียนนายร้อย จปร. อย่างไร ทั้งนี้ เพราะผู้เขียนเห็นว่าการเรียนรู้ทางการเมือง (Political Socialization) นั้น ส่วนหนึ่งเป็นเรื่องของระบบการศึกษาและบุคคลโดยเฉพาะชนชั้นนำจะมีทัศนคติ ค่านิยมและบุคลิกจะเป็นเช่นไรขึ้นอยู่กับนโยบายการศึกษาว่ามีอยู่อย่างไรด้วย^{๑๙}

สำหรับนโยบายการศึกษาของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้านั้นอาจพิจารณาได้จาก การกำหนดหลักสูตรการศึกษาของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าที่เกี่ยวกับการสอนในวิชาสังคมศาสตร์ได้ดังนี้.-^{๒๐}

... หลักสูตรการศึกษาของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้ากำหนดเวลาการศึกษา ๕ ปี โดยให้นักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าทุกคนศึกษาเหมือนกันหมดและกำหนดไว้เพื่อที่จะให้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า มีคุณสมบัติและคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีความรู้ขั้นรากฐานอย่างเพียงพอทั้งทางวิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ สังคมศาสตร์ และภาษาศาสตร์ในอุดมศึกษา โดยให้ศึกษาวิชากฎหมาย ประวัติศาสตร์ การปกครอง ความสัมพันธ์นานาชาติเพื่อให้นักเรียนนายร้อยทุกคนได้เข้าใจในประชาชนและหน้าที่และบทบาทของทหารในสังคมระบอบประชาธิปไตย รอบรู้ถึงปัญหาที่ประเทศชาติกำลังเผชิญอยู่...

^{๑๙} David E. Apter, The Politics of Modernization (Chicago: The University of Chicago Press, 1965), p. 145.

^{๒๐} ประวัติโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า อนุสรณ์ครบรอบ ๕๐ ปีบริบูรณ์ (พระนคร : โรงพิมพ์โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า, ๒๕๑๐), หน้า ๒๙๓ - ๒๙๔.

จะเห็นได้ว่า จากหลักสูตรการศึกษาของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
 โด่งเสริมให้นักเรียนนายร้อย จปร. มีความรอบรู้ในเรื่องของการเมืองและการปกครอง
 และปัญหาต่าง ๆ ของบ้านเมืองอย่างกว้างขวาง จึงจะทำให้ให้นักเรียนนายร้อย จปร.
 มีทัศนคติ ค่านิยมทางการเมืองอย่างถูกต้อง อันจะนำไปสู่การเรียนรู้ทางการเมืองที่ถูกต้อง
 แต่เนื่องจากในทางการปฏิบัติแล้วมิได้เป็นเช่นนั้น ทั้งนี้ เพราะวาประเภทของ
 วิชาที่นักเรียนนายร้อย จปร. ศึกษาเน้นที่จะให้นักเรียนนายร้อยมีความรู้ที่จะปฏิบัติหน้าที่
 นายทหารสัญญาบัตรในกองทัพไทยโดยเฉพาะมากกว่าที่จะไปประกอบอาชีพอื่น ๆ ดังนั้น
 นักเรียนนายร้อย จปร. จึงได้รับการศึกษาวิชาทางสังคมศาสตร์หรือทางรัฐศาสตร์น้อยมาก
 เมื่อเปรียบเทียบกับนักศึกษาอื่น ๆ เช่น นักศึกษารัฐศาสตร์หรือนักศึกษาทางสังคมศาสตร์
 อื่น ๆ จากการศึกษาของผู้เขียนพบว่าสาขาวิชาที่ศึกษา (Field of Study) จะมี
 บทบาทต่อการเรียนรู้ทางการเมืองในโรงเรียนมาก เพราะวาประเภทของวิชาที่เรียน
 (Nature of Study) หลักสูตรการศึกษา (Formal Curriculum) และวิธีการสอน
 (Indoctrination Method) จะทำให้นักศึกษามีความคิดและทัศนคติทางการเมืองที่
 คล้ายคลึงกัน หรือแตกต่างกันได้^{๒๑} ดังนั้นการพิจารณาถึงการประกอบอาชีพของนักศึกษา
 ว่าเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะไปประกอบอาชีพในทางใดนั้น จะทำให้เราทราบถึงทัศนคติ
 ทางการเมืองที่แตกต่างกันด้วย เช่น นักเรียนนายร้อย จปร. เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว
 ก็จะไปปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งนายทหารสัญญาบัตรเหล่าต่าง ๆ ในกองทัพไทย หรือเป็น
 ผู้นำทางการเมืองขณะที่นักศึกษาที่เรียนทางดารรัฐศาสตร์หรือวิทยาศาสตร์มุ่งหวังที่จะเป็น
 นักบริหารหรือผู้เชี่ยวชาญและนักเทคนิค เป็นต้น ทั้งนี้ หลักสูตรการศึกษาในระบบการ
 ศึกษาของไทยจึงมีส่วนทำให้นักศึกษามีความชำนาญเฉพาะอย่าง โดยแยกออกตามสาขา

วิชา (Field of Study) สำหรับนักเรียนนายร้อย จปร. นั้น แม้ว่าเขาจะได้รับการอบรมในเรื่องของทัศนคติของประชาธิปไตยทั้งในระดับเตรียมอุดมศึกษา (โรงเรียนเตรียมทหาร) และในระดับอุดมศึกษาคือในโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าก็ตาม แต่อาชีพของเขาจะอบรมให้เขามุ่งไปในทางลัทธิทางทหารมากกว่า ประเภทวิชาที่นักเรียนนายร้อยศึกษามีทั้งในทางวิทยาศาสตร์ (Natural Science) และยุทธศาสตร์ทางทหาร (Military Science) ทั้งนี้ นักเรียนนายร้อยจึงได้รับการอบรมเน้นหนักไปในเรื่องของลัทธิเผด็จการ (Ideas of Authoritarianism), การเชื่อฟัง (Obedience) และระเบียบวินัย (Discipline) ทำให้นักเรียนนายร้อย จปร. มีวัฒนธรรมทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยน้อยกว่ากลุ่มนักศึกษาวิชาอื่น ๆ ที่กล่าวมาแล้ว ๒๒

ตามที่ผู้เขียนได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมในโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าไม่ว่าจะเป็นในด้านการอบรม (Socialization) นักเรียนนายร้อยและคณาจารย์ของเขาคณาจารย์ผู้สอนและวิธีการสอนรวมทั้งหลักสูตรการศึกษาของโรงเรียนนายร้อยก็ตาม ทำให้เห็นได้ว่านักเรียนนายร้อย จปร. มีทัศนคติทางการเมืองที่รวมกันทั้งในคณาจารย์ทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยและทัศนคติทางการเมืองที่เป็นเผด็จการและจากแบบสอบถามที่ผู้เขียนได้ทำการสอบถามนักเรียนนายร้อย จปร. ทุกชั้นของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ซึ่งผู้เขียนจะแสดงให้เห็นในตอนต่อไปนี้จะช่วยให้เราได้ทราบถึงทัศนคติทางการเมืองหรือวัฒนธรรมทางการเมืองของนักเรียนนายร้อย จปร. ที่เป็นทั้งประชาธิปไตยและเผด็จการไปอย่างชัดเจน

๑.๑ ระดับการศึกษากับทัศนคติทางการเมือง (Level of Education and Political Attitudes)

การศึกษามีความสัมพันธ์กับการเมืองมาเป็นเวลานานแล้ว โดยเฉพาะในปัจจุบัน การศึกษาทางด้านการพัฒนาทางการเมืองกำลังได้รับความนิยมอย่างกว้างขวาง และเกี่ยวข้องกับวิชาต่าง ๆ เช่น เศรษฐศาสตร์ สังคมวิทยา มนุษยวิทยา จิตวิทยาสังคม และรัฐศาสตร์^{๒๓} นอกจากนี้การศึกษาในด้านการพัฒนาทางการเมืองนับว่าเป็นส่วนหนึ่งของความพยายามที่จะทำให้วิชารัฐศาสตร์เป็นศาสตร์ที่แท้จริง คือมีหลักเกณฑ์แน่นอน มีทฤษฎีแน่นอนและที่พิสูจน์ได้^{๒๔} ในประเทศตะวันตกและสหรัฐอเมริกาได้พยายามที่จะศึกษาวิชารัฐศาสตร์จากสภาพความเป็นจริง โดยการศึกษาในด้านพฤติกรรมทางการเมือง เพื่อที่จะสร้างหลักเกณฑ์โดยทั่ว ๆ ไป แต่สำหรับประเทศที่กำลังพัฒนาหรือประเทศที่เกิดใหม่ทั้งหลายเพิ่งจะได้มีการศึกษากันอย่างจริงจังเมื่อไม่นานมานี้เอง

ดังนั้น การศึกษาการเมืองของประเทศกำลังพัฒนา ได้มีส่วนช่วยอย่างมาก ต่อการศึกษการพัฒนาทางการเมือง เพราะทำให้เราสามารถที่จะวิเคราะห์ลักษณะทางการเมืองของประเทศเหล่านั้นได้อย่างมีความหมายมากขึ้น และช่วยให้เราสามารถประเมินพฤติกรรมทางการเมืองของประเทศเหล่านั้นได้อย่างถูกต้องแน่นอนมากขึ้น

^{๒๓} ข้อคิดค้นนี้ถูกได้จาก Charles W. Anderson, ed., Issues of Political Development (Englewood Cliffs: Prentice-Hall, 1967), pp. 3-7 .

^{๒๔} ฎรายละเอียดเพิ่มเติมได้จาก Gabriel Almond and G. Bingham Powell, Comparative Politics: A Developmental Approach (Boston: Little Brown, 1966), pp. 2 - 9.

ข้อมูลในการศึกษาของนักรัฐศาสตร์ชื่อ Almond และ Verba ได้ชี้ให้เห็นว่า ระบบการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งในขบวนการอบรมและชักจูงประชาชนให้เขาไปสู่การ เรียนรู้ทางการเมือง^{๒๕} บุคคลจะเรียนรู้ทางการเมืองได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับภูมิหลังทางการศึกษาของบุคคลนั้นด้วย คนที่ไม่ได้รับการศึกษาเลยหรือได้รับเพียงเล็กน้อยจะมีทัศนคติทางการเมืองแตกต่างไปจากคนที่ได้รับการศึกษาสูง^{๒๖} ดังนั้น การศึกษาจึงมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคล (Political Culture) การศึกษามีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองในแง่ที่ว่า วัฒนธรรมทางการเมืองมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ทางการเมือง (Political Socialization) ดังนั้น การศึกษาจึงมีความสัมพันธ์กับการเมืองและมีส่วนสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ทางการเมือง การศึกษาจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ให้ความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชน โดยเฉพาะในประเทศที่กำลังพัฒนา เพราะจะช่วยให้ประชาชนทั่วไปมีความตื่นตัวทางการเมือง ปลุกฝังค่านิยมทางการเมืองให้แก่บุคคล สอนให้บุคคลรู้จักรักษาและใช้สิทธิหน้าที่ทุกคนมีอยู่ และแสดงออกซึ่งความสำนึกทางการเมืองได้โดยเสรี ซึ่งเป็นเครื่องช่วยให้รัฐบาลใดรัฐบาลใดรู้ถึงความต้องการของประชาชน และเป็นการช่วยให้รัฐบาลสามารถปกครองประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

^{๒๕}

James S. Coleman, Education and Political Development

(Princeton, N.J. : Princeton University Press, 1968), p.18.

^{๒๖}

Ibid., p. 20.

การที่การศึกษาอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองนั้น จะเห็นได้ว่าวัฒนธรรมทาง
 การเมืองนั้นเป็นแบบแผนของความเชื่อ ค่านิยม ทัศนคติ และอุดมการณ์ต่าง ๆ ของบุคคล
 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเมืองว่ามีอยู่อย่างไร ภายใต้วรรณวัฒนธรรมทางการเมืองจึงเป็นทั้ง
 ความคิดทางการเมืองและการควบคุมขั้นพื้นฐานของการเมืองได้ ดังนั้น การที่เราจะ
 เข้าใจวัฒนธรรมทางการเมืองของประเทศหนึ่งประเทศใดจึงจำเป็นต้องอาศัยการศึกษาหรือ
 การเรียนรู้ความเป็นมาของบุคคลในประเทศนั้น โดยการศึกษาถึงค่านิยมของบุคคล และ
 ทัศนคติในทางการเมืองของบุคคลนั้น ๆ ฉะนั้น การศึกษาจึงทำให้บุคคลมีความรู้ในเรื่องของ
 การเมืองดีขึ้น และการศึกษามีบทบาทอย่างสำคัญในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติค่านิยมและ
 บุคลิกภาพของผู้ศึกษาและก่อให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองที่แตกต่างไปจากบุคคลที่มีการ
 ศึกษาต่ำ^{๒๗} ดังนั้น การศึกษาจึงทำให้บุคคลมองโลกกว้างขึ้น ลดความเห็นที่รุนแรงและมี
 เหตุผลในการตัดสินใจมากขึ้น ซึ่งตรงข้ามกับผู้ที่มีการศึกษาต่ำที่มีใจโน้มเอียงไปในทาง
 เผด็จการ แต่อย่างไรก็ตาม ผู้ที่มีการศึกษาสูงก็ไม่ควรจะมีความเห็นที่เป็นเผด็จการน้อย
 ลงเสมอไป แต่อาจจะมีทัศนคติที่เป็นเผด็จการมากขึ้นก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะและเนื้อหา
 ของการเรียนรู้ทางการเมืองนั้น และขึ้นอยู่กับระบบการสอนว่า ทำให้บุคคลมีความคิดริเริ่ม
 มีความคิดโต้แย้งและเกิดความสำนึกทางการเมืองและอยากที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในทาง
 การเมืองหรือไม่ ถ้าหากระบบการสอนของไทยกระตุ้นให้บุคคลเกิดความคิดริเริ่ม อยาก
 แสดงความคิดเห็นและอยากที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมืองแล้ว แสดงว่าบุคคล
 ผู้นั้นมีทัศนคติทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตย (Democratic Attitudes) แต่ในทาง
 ตรงกันข้ามหากวิธีการสอน และระบบการศึกษารวมทั้งสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ภายใน
 โรงเรียนไม่ได้กระตุ้นให้บุคคลเกิดความคิดริเริ่ม แต่กลับสร้างนิสัยการเชื่อฟังผู้มีอำนาจ
 โดยไม่กล้าแสดงความคิดเห็นหรือแสดงความคิดโต้แย้งใด ๆ สิ่งนี้ผลทำให้บุคคลนั้นก็

๒๗)

Gabriel Almond and Sidney Verba, *op.cit.*, pp. 315 - 316.

เคยชินกับการไม่กล้าวิพากษ์วิจารณ์การกระทำของผู้มีอำนาจ หรือ การกระทำของผู้บังคับบัญชา
ที่เขาเห็นแล้วว่ามีอำนาจหรือผู้บังคับบัญชานั้นกระทำไปในทางที่ไม่ถูกต้อง การที่บุคคล
ไม่กล้าที่จะวิพากษ์วิจารณ์ทำให้เขาไม่มีโอกาสใดแสดงความคิดเห็นทางการเมืองและไม่ได้
เขาไปมีส่วนร่วมทางการเมือง เมื่อเป็นเช่นนี้บ่อย ๆ เขาเขาก็จะเกิดความเคยชินกับการ
ไม่กล้าวิพากษ์วิจารณ์ (Distaste of Criticism) ซึ่งลักษณะเช่นนี้เป็นลักษณะของทัศนคติ
ทางการเมืองที่เป็นเผด็จการ (Authoritarian Attitudes) นั่นเอง

ดังนั้น ในการพัฒนาทางการเมืองหรือการที่จะทำให้การเมืองในประเทศของเรา
พัฒนาไปสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตยได้สำเร็จนั้น เราจะต้องสร้างทัศนคติทางการเมือง
เมืองของบุคคลในประเทศนั้นให้เป็นที่ไปในทางที่สอดคล้องกับทัศนคติที่เป็นประชาธิปไตยให้
มากที่สุด เมื่อบุคคลในประเทศมีทัศนคติทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยแล้ว เขาก็จะ
เกิดความสนใจทางการเมืองและอยากที่จะเขาไปมีส่วนร่วมในทางการเมือง เช่น อยาก
มีส่วนแสดงความคิดเห็น, อยากไปออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง, อยากที่จะมีอิทธิพล
หรือมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาล เป็นต้น สิ่งเหล่านี้แสดงให้
เห็นถึงความสนใจของบุคคลที่จะเขาไปมีส่วนร่วมทางการเมือง (Active Citizenship)
ซึ่งถ้าหากบุคคลมีความสนใจที่จะเขาไปมีส่วนร่วมในทางการเมืองอยู่ในระดับสูงมากเท่าใด
ระบบการปกครองของประเทศนั้นหรือของสังคมนั้นก็พัฒนาไปสู่การปกครองระบอบประชา-
ธิปไตยได้สำเร็จเร็วยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับบุคคลที่เป็นชนชั้นนำ (Elite)
ซึ่งเราถือว่าเป็นผู้นำทางการเมืองอยู่แล้ว ถ้าหากว่าชนชั้นนำมีระดับทัศนคติทางการเมือง
สูงมาก การปกครองระบอบประชาธิปไตยก็จะเกิดขึ้นได้อย่างแน่นอน

ในทางตรงกันข้าม การพัฒนาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยจะดำเนินไป
ไม่ได้ถ้าหากบุคคลในประเทศส่วนใหญ่มีทัศนคติทางการเมืองที่เป็นไปในทางเผด็จการ แล้ว
ระบบการเมืองของประเทศนั้นจะกลายเป็นระบบเผด็จการแทน ตัวอย่างเช่นในประเทศ
รัสเซีย มีผู้คนพบว่าการที่ระบบการเมืองของประเทศนั้นมีความมั่นคงอยู่ได้เพราะบุคคลใน

ประเทศนั้นหรือผู้นำในทางการเมืองของประเทศนั้นมีบุคลิกที่เป็นเผด็จการ ซึ่งได้แก่การ
มีทัศนคติทางการเมืองที่เป็นเผด็จการนั่นเอง^{๒๔} ดังนั้น ปัญหาในการพัฒนาทางการเมือง
กษณอยุ่กับการที่จะลดระดับของทัศนคติทางการเมืองที่เป็นเผด็จการให้หมดไปให้มากที่สุด
ประเทศที่มีการปกครองแบบเผด็จการนั้นมักจะเป็นประเทศที่มีระบบการเมืองแบบสายการ
บังคับบัญชา (Hierarchical Relationships) ซึ่งการปกครองแบบนี้ได้ฝังรากลึกใน
วัฒนธรรมทางการเมืองของไทยมาเป็นเวลานานแล้ว ในสังคมไทยเป็นสังคมที่ยอมรับอำนาจ
ของผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา (Subordinate) จะต้องเชื่อฟังและปฏิบัติตาม
คำสั่งของผู้บังคับบัญชา (Superior) อย่างเคร่งครัดโดยไม่มีข้อโต้แย้ง ทำให้คนไทย
มีวัฒนธรรมทางการเมืองที่แสดงออกมาในรูปการไม่กล้าวิพากษ์วิจารณ์การกระทำใด ๆ ของ
ผู้บังคับบัญชา แม้ว่าผู้ใต้บังคับบัญชานั้นจะเห็นว่าผู้บังคับบัญชากระทำการสิ่งใดไปในทางไม่ถูกต้อง
ก็ตาม เขาก็จะนิ่งเฉยไม่กล้าโต้แย้งซึ่งลักษณะเช่นนี้เมื่อกระทำอยู่บ่อย ๆ ครั้งก็กลายเป็น
ความเคยชิน ทำให้เขามีความเฉยชา (Apathy) ในทางการเมืองและไม่มีความกระตือ
รือร้นในทางการเมือง (Awareness of Politics) เกิดขึ้น ดังนั้น การพัฒนาทาง
การเมืองในระยะประชาธิปไตยไทยจึงไม่มีทางที่จะประสบผลสำเร็จได้เลย

เราจะเห็นได้ว่า ระบบการเมืองของประเทศที่พัฒนาแล้วนั้น จะต้องมีผู้นำทางการเมือง
ที่มีความรู้ ความสามารถ มีเหตุผลและมีความสำนึกทางการเมือง แต่ในประเทศที่มีระบบ
การเมืองแบบเผด็จการนั้นมักมีการเน้นถึงการมีผู้นำทางการเมืองเช่นกัน แต่ผู้นำนั้นมักจะ
ไม่คำนึงถึงการมีเหตุผล หรือ คำนึงถึงหลักความเสมอภาคของบุคคล แต่จะเน้นถึงการมี
อำนาจและต้องการให้ประชาชนเชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งของเขามากกว่า มีการค้นพบ

๒๔

Frederick C. Barghoorn, Politics in the USSR

(Boston: Little, Brown and Company, 1966), pp. 5 - 6.

ว่าผู้นำทางการเมืองที่มีลักษณะเป็นเผด็จการนั้น จะไม่ชอบเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง^{๒๘} เขาจะมีความสนใจในทางการเมืองน้อยมาก เช่น ไม่สนใจจะไปออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้ง ไม่อยากที่จะไปรวมกลุ่มทางการเมือง หรือ กระทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเมือง สำหรับประเทศไทยจะมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบกษัตริย์มาเป็นการปกครองแบบประชาธิปไตยเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ แล้วก็ตาม แต่คนไทยก็ยังคงยึดถือวัฒนธรรมทางการเมืองแบบเผด็จการกับผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาเป็นมรดกทางด้านสังคมและทางวัฒนธรรมสืบต่อมาจนปัจจุบันนี้ ดังนั้น คนไทยจึงยังคงมีทัศนคติทางการเมืองแบบเผด็จการอยู่เป็นอันมาก ซึ่งลักษณะของทัศนคติทางการเมืองที่เป็นเผด็จการนี้จะแสดงออกมาในรูปของการมีความสัมพันธ์แบบสายการบังคับบัญชา โดยเน้นถึงอำนาจและคำสั่งของผู้นำ

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่า การศึกษาที่มีความสำคัญต่อระบบการเมืองและการปกครองของทุกประเทศมาก เพราะการศึกษาก่อให้เกิดความรู้ ความเชื่อและทัศนคติทางการเมืองของบุคคล การศึกษาจึงมีความสำคัญต่อพัฒนาการทางการเมือง เพราะจะทำให้บุคคลสนใจการเมืองและเข้าใจบทบาทของรัฐบาล นักปกครองที่จะต้องตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาเป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่มีระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยหรือแบบคอมมิวนิสต์ก็ตาม ซึ่งมักใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือปลูกฝังค่านิยมทางการเมืองให้สอดคล้องกับอุดมการณ์ทางการเมืองของประเทศเสมอ ประเทศใดมีประชากรที่มั่งคั่งเฟื่องฟู มีความร่ำรวย มีความสำนึกทางการเมือง รู้จักสิทธิและหน้าที่ของตน ในการจะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองแล้ว ก็แสดงให้เห็นว่าประชาชนในประเทศนั้นมี

ทัศนคติทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยแต่ละจะทำให้เกิดการพัฒนาทางการเมืองได้ แต่ในทางตรงข้ามถ้าประชาชนในประเทศใดไม่มีความสนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองปล่อยให้ผู้มีอำนาจในทางการเมืองแต่เดี่ยวยุ ประชาชนเพียงแต่ปฏิบัติตามคำสั่งและเชื่อฟังผู้นำเท่านั้นแล้ว จะแสดงให้เห็นว่าประชาชนในประเทศนั้นมีทัศนคติทางการเมืองที่เป็นเผด็จการและทำให้การพัฒนาทางการเมืองเป็นไปได้ยาก ดังนั้น การศึกษาจึงมีความสัมพันธ์กับทัศนคติทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นทัศนคติที่เป็นประชาธิปไตยและทัศนคติที่เป็นเผด็จการด้วย

ในตอนต้นของบทนี้ ผู้เขียนได้ยกเอาตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ๒ อย่าง คือ ระดับการศึกษา (Level of Education) ของนักเรียนนายร้อย จปร. และอาชีพบิดาของนักเรียนนายร้อย จปร. (Father's Occupation) เป็นเกณฑ์ในการที่จะวิเคราะห์ถึงทัศนคติทางการเมือง (Political Attitudes) ของนักเรียนนายร้อยว่า นักเรียนนายร้อย จปร. จะมีวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นอย่างไร ทั้งนี้ เพราะวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นแบบแผนของค่านิยม ความเชื่อและทัศนคติทางการเมือง และวัฒนธรรมทางการเมืองมีส่วนสัมพันธ์กับการเรียนรู้ทางการเมืองของบุคคลด้วย เช่น ถ้าเราทราบว่านักเรียนนายร้อย จปร. มีวัฒนธรรมทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยแล้ว ก็จะทราบได้ว่านักเรียนนายร้อยนั้นมีการเรียนรู้ทางการเมือง หรือ ความเข้าใจทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยด้วย และในตอนต่อไปผู้เขียนจะได้วิเคราะห์ให้เห็นต่อไป

๑.๒ ทัศนคติทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยของนักเรียนนายร้อย จปร. กับระดับการศึกษา
(Democratic Attitudes and Level of Education)

จะเห็นได้ว่า การศึกษาหรือการเรียนรู้มีบทบาทสำคัญในการทำให้บุคคลมีค่านิยม และทัศนคติในการมองโลกกว้างขึ้น^{๓๐} โรงเรียนเป็นสถาบันทางการเมืองออกอย่างหนึ่งที่สำคัญต่อจากครอบครัว ซึ่งจะมีส่วนสำคัญต่อการเรียนรู้ทางการเมืองของบุคคล เพราะโรงเรียนเป็นสถาบันที่จะถ่ายทอดค่านิยมและทัศนคติทางการเมืองให้แก่เด็กเรียนตั้งแต่บุคคลนั้นยังเป็นเด็กอยู่ การเรียนรู้ (Socialization) ทั้งในระดับเตรียมอุดมศึกษาและในระดับสถานศึกษาชั้นสูงจะทำให้เด็กเรียนและนักศึกษาได้เข้าใจถึงความรูทางเทคนิค เพื่อที่จะได้ประกอบอาชีพเมื่อสำเร็จแล้ว รวมทั้งได้เรียนรู้ถึงค่านิยมและการกระทำต่าง ๆ ในทางการเมือง เกือบทุกประเทศได้ให้ความสำคัญอย่างมากในด้านกรอบธรรมทางการเมือง ในโรงเรียนชั้นประถม ชั้นมัธยม ตลอดจนชั้นอุดมศึกษา ไม่ว่าจะเป็นประเทศประชาธิปไตย หรือประเทศเผด็จการ เพื่อปลูกฝังวัฒนธรรมทางการเมือง ค่านิยม และทัศนคติทางการเมือง เพื่อให้สอดคล้องกับระบบการเมืองนั้น ๆ ^{๓๑} เช่น ในประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีการอบรมให้เด็กนักเรียนรู้จักคุณค่าของประชาธิปไตยและได้มีโอกาสในสถาบันทางการเมืองต่าง ๆ เช่น รัฐธรรมนูญและประธานาธิบดี เป็นต้น หรือตัวอย่างในประเทศคอมมิวนิสต์ที่มีการอบรมหรือปลูกฝังความเชื่อในลัทธิมากซ์ - เลนิน ให้แก่เด็ก หรือผู้ปกครองสงครามโลกครั้งที่ ๒ ก็มีการอบรมให้เด็กนักเรียนได้มีโอกาสในลัทธิชาตินิยมแบบญี่ปุ่น เป็นต้น ^{๓๒}

^{๓๐}

Likhit Dhiravepin, op.cit., pp. 41.

^{๓๑}

สุจิต บุญมการ, เรื่องเดิม, หน้า ๑๐.

^{๓๒}

สำหรับของรัสเซียดูบทความของ Jeremy R. Azael ใน Coleman, ed., Education and Political Development, pp. 233 - 271. สำหรับการศึกษาของญี่ปุ่นดู Herbert Passin ใน Ibid., pp. 304 - 312.

นักสังคมศาสตร์หลายท่านและข้อมูลจากการศึกษาในอเมริกา^{๓๓} ได้ชี้ให้เห็น
 แลว่า การศึกษามีความสัมพันธ์กับทัศนคติและค่านิยมของบุคคลเพราะการศึกษาทำให้
 บุคคลมีความรู้เรื่องการเมืองดีขึ้น และมีความเชื่อมั่นสูงในบทบาททางการเมืองของตน
 สถานศึกษามีบทบาทอย่างสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงในทัศนคติ ค่านิยม และบุคลิกภาพของ
 ผู้ที่เขามาศึกษาและก่อให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองที่แตกต่างไปจากบุคคลที่มีการศึกษาต่ำ
 เช่น บุคคลที่มีการศึกษาสูงย่อมจะมีความสนใจทางการเมืองและมีส่วนร่วมทางการเมืองสูง
 กว่าบุคคลที่มีการศึกษาต่ำ นักสังคมศาสตร์ชื่อ Samuel Stouffer คนพบว่า ระดับ
 การศึกษา (Level of Education) มีความสัมพันธ์กับระดับของความใจกว้างนั้นคือ
 คนที่มีการศึกษาสูงจะมีความเห็นใจเพราะเหตุในเรื่องต่าง ๆ มากกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำ^{๓๔}
 และนอกจากนี้ผู้ที่มีการศึกษาสูงจะเชื่อถือในทัศนคติที่เป็นประชาธิปไตย เช่น ยึดถือหลัก
 ความเสมอภาค, การปกครองโดยเสียงส่วนใหญ่และให้ความสนับสนุนต่อการกระทำที่เป็น
 ประชาธิปไตย

ประเทศไทยก็มีการอบรมเด็กนักเรียนให้มีความเชื่อมั่นในระบบประชาธิปไตย
 ให้มีความรักและภูมิใจในบ้านเกิดเมืองนอนของตน ในการอบรมประชาธิปไตยในโรงเรียน
 อาจกระทำได้ทั้งในสถานทฤษฎีและทางภาคปฏิบัติ กล่าวคือ ในทางทฤษฎีจะต้องมีการ
 ปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักการของประชาธิปไตย โดยเน้นถึงหลักความ
 รับผิดชอบต่อตัวเอง ความรับผิดชอบต่อสังคม ความมีระเบียบวินัย การเสียสละเพื่อ
 ส่วนรวม การเคารพกฎหมาย ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคมและการเคารพสิทธิ

 ๓๓

Almond and Verba, op.cit., pp. 315 - 316.

๓๔

Samuel A. Stouffer, Communism Conformity and Civil Liberties:

A Cross - section of the Nation Speaks Its Mind (New York :
 Doubleday and Company, Inc., 1955), p. 20.

อันขอบรรรมของผู้นั้นเป็นกัน โดยที่ครูผู้สอนจะคงให้คำอธิบายความหมายของหลักการต่าง ๆ ดังกล่าวมานี้ให้ชัดเจน และควรจะมีการยกตัวอย่างเปรียบเทียบเพื่อแสดงให้นักเรียนได้เห็นสภาพชัดเจนยิ่งขึ้น สำหรับการอบรมประชาธิปไตยในทางภาคปฏิบัตินั้น ครูผู้สอนควรจะมีโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นของตนโดยเสรี ถ้านักเรียนมีปัญหาใด ๆ ครูจะคงมีการอธิบายข้อดีและข้อเสียของปัญหาหรือสิ่งนั้น ๆ ให้เด็กได้เข้าใจ เพื่อช่วยการตัดสินใจของเด็กนักเรียนได้ถูกต้องยิ่งขึ้น ไม่ใช่บังคับให้นักเรียนต้องเชื่อตามครูในทุก ๆ อย่าง มีการฝึกหัดให้นักเรียนทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อช่วยให้นักเรียนมองเห็นความสำคัญของพลังกลุ่ม (Group Dynamics) ซึ่งโดยแก่ การทำงานเป็นกลุ่ม จะทำให้นักเรียนได้เรียนรู้บทบาทในฐานะเป็นสมาชิกของกลุ่ม หรือในฐานะเป็นกรรมการกลุ่ม นักเรียนจะเกิดความรับผิดชอบตนเองในฐานะที่เป็นกรรมการหรือสมาชิกของกลุ่ม ซึ่งเป็นการฝึกให้เกิดความรับผิดชอบส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว

ในการวิเคราะห์ถึงทัศนคติทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยนั้น มีทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับหลักการของประชาธิปไตยอันหนึ่งกล่าวไว้ว่า การปกครองระบอบประชาธิปไตยที่จะมีเสถียรภาพได้คงขึ้นอยู่กับการพัฒนาทัศนคติทางการเมืองของชนชั้นนำ (Elite)^{๓๕} ซึ่งเราถือว่าเป็นผู้นำในทางการเมือง สำหรับในประเทศไทยชนชั้นนำซึ่งถือว่าเป็นอิทธิพลต่อการพัฒนาทางการเมืองนั้นมีจำนวนน้อยแต่มีประชาชนซึ่งไม่มีความรู้ทางการเมืองมาก ในการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองหรือการมีเสถียรภาพทางการเมืองนั้นต้องขึ้นอยู่กับชนชั้นนำ ดังนั้นระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยในปัจจุบันหรือในอนาคตจะทำได้สำเร็จก็ขึ้นอยู่กับว่าชนชั้นนำมีระดับทัศนคติทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตย (Level of Democratic Attitudes) มากแค่ไหน

ขอมลต่าง ๆ จากการศึกษาวิจัยรวมทางการเมืองของ Almond และ Verba ไคซีให้เห็นว่า ทิศนคติทางการเมืองที่จะทำให้การปกครองแบบประชาธิปไตยมีเสถียรภาพ และมีประสิทธิภาพไคแก่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนและความต้องการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Detachment) ซึ่งถือว่าเป็นความสนใจในการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Active Citizenship)^{๓๖} นอกจากนั้นไคแก่ การมีความสำนึกในหน้าที่หรือความเชื่อมั่นในตัวเอง (Sense of Civic Competence)^{๓๗} และมีหลักการปกครองโดยถือเสียงส่วนมากของประชาชน (Majority Rule and Minority Rights) นอกจากนั้นยังมีการวิจัยของ McClosky ซึ่งคนพบว่า ชนชั้นนำและประชาชนสนับสนุนให้มีเสรีภาพในการพูดและแสดงความคิดเห็น (Freedom of Speech and Opinion) ซึ่งถือไคว่าเป็นทิศนคติทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยไคก้อย่างหนึ่งด้วย ดังนั้น เราอาจกล่าวไคว่า การปกครองระบอบประชาธิปไตยจะสามารถดำรงอยู่ไคคงอยู่กับทิศนคติทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยของมวลชนและโดยเฉพาะอย่างยิ่งของชนชั้นนำ

^{๓๖} ความสนใจในการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Active Citizenship) ไคแก่ การที่ประชาชนมีความสนใจในทางการเมืองและอยากที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง อยากที่จะมีอิทธิพลหรือมีส่วนในการตัดสินใจในนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาล คุณเพิ่มเติมไคจาก Thinapan Nakata, *Ibid.*, pp. 124 - 127.

^{๓๗} ความสำนึกในหน้าที่หรือความเชื่อมั่นในตัวเอง (Sense of Civic Competence) ไคแก่ การที่บุคคลมีความเชื่อว่า เขามีความสามารถหรือมีอิทธิพลที่จะควบคุมการบริหารงานของรัฐบาลไค ซึ่งในการที่บุคคลจะสนใจหรืออยากที่จะมีส่วนร่วมทางการเมือง (Active Citizenship) ไคนั้น เขาจะคงมี Sense of Civic Competence ก่อน คุณเพิ่มเติมไคจาก *Ibid.*, pp. 127 - 132.

ดังนั้น ลักษณะของทัศนคติทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยดังกล่าวจะเห็นได้
โดยสังเขปดังนี้ คือ.-

ก. ความสนใจที่จะมีส่วนร่วมทางการเมือง (Active Citizenship) นั่นคือ
การที่บุคคลจะเกิดความสนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองได้นั้น เขาจะต้องมีความ
สนใจทางการเมือง อยากที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและในการตัดสินใจของ
รัฐบาล จากการวิจัยของ Alex Inkeles พบว่าการที่บุคคลจะเกิดความสนใจที่จะมี
ส่วนร่วมทางการเมืองนั้นเขาจะต้องสนใจในเรื่องราวทางการเมือง และอยากที่จะเข้าไป
มีส่วนร่วมในองค์การทางการเมือง ในประเทศไทยจะพบได้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่มี
ความเฉยชาทางการเมืองและไม่สนใจเรื่องราวทางการเมือง เขาถือว่า เรื่องการ
ปกครองเป็นเรื่องราวของชนชั้นผู้ปกครองเท่านั้น เขาจึงไม่สนใจที่จะเข้าไปรวมในกระบวนการ
ทางการเมือง นอกจากจะเห็นได้ว่า ชนชั้นนำในเมืองไทยซึ่งเป็นผู้ที่มีความสนใจทาง
การเมืองนั้นมีจำนวนน้อย ขณะที่ประชาชนส่วนใหญ่ซึ่งมีการศึกษาค่ำมีเป็นจำนวนมาก ดังนั้น
ระดับของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของคนไทยจึงมีน้อยมาก แต่อย่างไรก็ตาม แม้ว่า
ประชาชนส่วนใหญ่ที่มีการศึกษาค่ำและไม่ค่อยสนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองจะมี
จำนวนมาก แต่เราก็ยังสังเกตได้ว่า นิสิตนักศึกษาไทยก็ยังเป็นกลุ่มชนหนึ่งที่มีความสนใจ
และกระตือรือร้นทางการเมืองและอยากที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารงานของรัฐบาล
จึงอาจกล่าวได้ว่า แม้ประชาชนไทยส่วนใหญ่จะไม่สนใจในทางการเมืองแต่ก็ยังมีความ
นักศึกษายังสนใจในเรื่องนี้อย่างมากพอควร

Alex Inkeles, "Participant Citizenship in Six
Developing Countries" American Political Science Review, 63
(December, 1969), p. 139.

ข. ความสำนึกในหน้าที่หรือความเชื่อมั่นในตัวเอง (Civic Competence)

นั่นคือ การที่บุคคลจะเกิดความสนใจที่จะมีส่วนร่วมทางการเมือง (Active Citizenships) นั้น บุคคลจะต้องมีความรู้สึกหรือความเชื่อมั่นในตัวเองก่อน โดยเชื่อมั่นว่าเขาสามารถมีอิทธิพลหรือสามารถควบคุมรัฐบาลได้ ประชาชนที่มติดนคติที่เป็นประชาธิปไตยจะต้องมีความเชื่อมั่นในตัวเองว่า เขามีความสามารถที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมืองได้ สำหรับในประเทศไทยจะพบได้ว่า ทัศนคติของชนชั้นปกครองเท่านั้นที่ความสนใจทางการเมือง จะเห็นตัวอย่างใดจากการปฏิวัติเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๕ การเปลี่ยนแปลงการปกครองไปสู่ระบอบประชาธิปไตยนั้น ไม่ได้เกิดขึ้นโดยกลุ่มประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศไทย แต่เป็นการกระทำของกลุ่มชนชั้นปกครองซึ่งได้เกณฑ์ทางทหารและพลเรือนเพียงไม่กี่คนเท่านั้น นอกจากนั้น จะเห็นได้จาก การเลือกตั้งทุกครั้งที่ผ่านมาของไทย ปรากฏว่ามีประชาชนเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ไปออกเสียงลงคะแนน สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ประชาชนคนไทยยังมีความสำนึกในทางการเมือง (Sense of Civic Competence) น้อยมาก

ค. การมีเสรีภาพในการพูดและแสดงความคิดเห็น (Freedom of Speech and Opinion)

ในประเทศที่มีการปกครองแบบประชาธิปไตยนั้น ประชาชนจะต้องมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ไม่ว่าจะเป็นการพูด หรือแสดงความคิดเห็นลงในหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ ก็ตาม การที่เปิดโอกาสให้คนพูดแสดงความคิดเห็นเป็นลักษณะของการปกครองแบบประชาธิปไตย เพราะทำให้คนมีโอกาสรวมแสดงความคิดเห็นและอยากจะมีส่วนร่วมในการบริหารในองค์กรต่าง ๆ ของรัฐบาลต่อไป

ง. การคำนึงถึงหลักเสียงข้างมากและสิทธิของคนส่วนน้อย (Majority Rule and Minority Rights)

ในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยนั้น จะต้องยึดถือหลักเสียงข้างมากของประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ เช่น การเลือกตั้งก็เป็นการแสดงถึงการใ้เสียงข้างมากในการตัดสินใจหรือการใ้เสียงข้างมากในการกำหนดนโยบายของรัฐบาล โดยคำนึงถึงสิทธิของคนเป็นส่วนน้อยเท่านั้น ในการปกครองแบบประชาธิปไตยจะถือว่า ถ้าเหตุผลในเรื่องใดเป็นเจตนารมณ์ของคนจำนวนมากก็จะต้องปฏิบัติตาม

ในการวิเคราะห์ตารางทุกตารางในตอนต่อไปนี้ ผู้เขียนจะนำเอาคำตอบของนักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าทุกคน จากทุกคำถามที่แสดงว่าเห็นด้วยเท่าใด ไม่เห็นด้วยเท่าใด และไม่มีความเห็นเท่าใด จากจำนวนนักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าทั้งหมด ๓๖๐ คนที่ตอบคำถามในแบบสอบถาม โดยคิดข้อมูลจากทุกคำถามออกมาเป็นเปอร์เซ็นต์ (ร้อยละ) ดังนั้น ในการวิเคราะห์ตารางทุกตารางจึงใช้เปอร์เซ็นต์เป็นเครื่องแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวเลข ๓ ตัว คือ ตัวเลขที่แสดงว่าเห็นด้วยเท่าใด ไม่เห็นด้วยเท่าใด และไม่มีความเห็นเท่าใด

ดังนั้น ในการวิเคราะห์ข้อมูลจึงต้องอาศัยความรู้ทางสถิติศาสตร์ด้วย ทั้งนี้ เพราะตัวเลขข้อมูลทางสถิติ (Quantitative Data) นั้น เป็นเครื่องช่วยให้เราเข้าใจในเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งเป็นข้อมูลพรรณนา (Descriptive Data) ได้มากยิ่งขึ้น เพราะมันสามารถแสดงความแตกต่างเล็กน้อย และแนวโน้มต่าง ๆ ได้ดี นอกจากนั้นข้อมูลสถิติยังใช้พิจารณาหาความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ได้ชัดเจน ซึ่งถือเป็นการวิจัยทางตัวเลขหรือทางปริมาณ (Quantitative Research) ข้อมูลพรรณนาตามที่ได้อธิบายมาในบทที่ ๑ - ๓ จะช่วยให้เราเข้าใจข้อมูลสถิติได้แจ่มแจ้งยิ่งขึ้น ดังนั้น การอาศัยข้อมูลทั้งสองอย่างจะช่วยให้เราวิเคราะห์พิจารณาและเสนอข้อคิดเห็นได้ดียิ่งขึ้น

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้เขียนได้ทำตารางแจกแจงรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับทัศนคติทางการเมืองและความรู้ความสนใจของนักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าที่มีต่อการเมืองและการบริหารงานของรัฐบาล ตลอดจนเกี่ยวกับภูมิหลังของนักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โดยผู้ศึกษาจะทำตารางแจกแจงเดี่ยว (Single Tabulation) ซึ่งเป็นการแจกแจงข้อมูลตามลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งเพียงอย่างเดียว นอกจากนั้นจะจัดทำตารางสรุปรวม ซึ่งเป็นตารางรวมของตารางแจกแจงเดี่ยวเอาไว้อย่างหนึ่ง เพื่อจะได้นำข้อมูลที่เป็นลักษณะเดียวกันเข้าไว้ด้วยกันให้เห็นชัดยิ่งขึ้น ตัวเลขในตารางต่าง ๆ ต่อไปนี้จะเป็นตัวเลขของข้อมูลหรือบางทีก็แปลงตัวเลขจากข้อมูลให้เป็นรูปของร้อยละก็ได้ จากการแจกแจงเป็นตารางดังกล่าวนี้ จะทำให้เราสามารถเปรียบเทียบปริมาณ

หรือรอยตะขบที่แตกต่างกันในกรณีต่าง ๆ ได้ ซึ่งย่อมจะใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาและวิเคราะห์ความแตกต่างได้

ดังนั้น ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้เขียนจึงใช้ตัวเลขโดยคิดเป็นร้อยละเพื่อให้สอดคล้องกับการวิจัยใหม่มากที่สุด สำหรับอักษร N ในตารางต่าง ๆ นั้น จะแสดงถึงจำนวนบุคคลทั้งหมด (Number) ที่เราทำการสุ่มตัวอย่างในทุกตารางจะแสดงให้เห็นถึงทัศนคติทางการเมืองของผู้ตอบว่ามีความเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยเท่าใด ซึ่งจะแสดงให้เห็นในตอนต่อไป

เราอาจตั้งข้อสังเกตได้ว่า ในประเทศไทยเราประชาชนยังถูกปกครองแบบเผด็จการอยู่ เพราะประชาชนยังไม่เข้าใจถึงวัฒนธรรมทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยมากนัก ดังนั้น ในการศึกษาเรื่องการเรียนรูทางการเมืองของนักเรียนนายร้อย จปร. นี้ ผู้เขียนจึงได้ตั้งสมมุติฐานไว้ว่า "การเรียนรูทางการเมืองของนักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าที่เป็นอยู่จะก่อให้เกิดทัศนคติที่เป็นเผด็จการ"

ในการพิสูจน์สมมุติฐานข้อนี้ ผู้เขียนจะโดยยกเอาทัศนคติทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตย ซึ่งได้แก่ หลักความเสมอภาค (Equality) หลักการปกครองโดยเสียงส่วนมาก (Majority Rule and Minority Rights) ที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพูดและแสดงความคิดเห็น (Freedom of Speech and Opinion) มาเป็นหลักในการพิจารณา โดยผู้เขียนได้ตั้งคำถามเป็นจำนวน ๕ คำถาม เพื่อต้องการทราบความหนักแน่นของคำตอบ (The Intensity of Respondents) ว่าผู้ตอบเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับคำถามที่เกี่ยวข้องกับหลักการที่แสดงถึงทัศนคติประชาธิปไตย ซึ่งจำนวนเปอร์เซ็นต์ของทัศนคติทางการเมืองของนักเรียนนายร้อย จปร. นั้น จะเห็นได้จากตารางที่จะกล่าวไว้ในตอนต่อไป

แต่อย่างไรก็ตาม การที่จะพิสูจน์สมมุติฐานนั้น จะต้องพยายามวัดให้ได้ว่าผู้ตอบ
 มีความเชื่อต่อในทัศนคติทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยดังกล่าวเพียงใด โดยผู้เขียนได้
 สร้างมาตราฐาน (Scale) ที่แสดงถึงทัศนคติที่เป็นประชาธิปไตยซึ่งประกอบด้วยคำถาม
 ๕ คำถามด้วยกัน (๑๐ ตาราง) ซึ่งแสดงเป็นตารางรวมของคำถามทั้งหมดที่เป็นประชา-
 ธิปไตยก่อน ดังจะเห็นได้จาก ตารางที่ ๑ จำนวนร้อยละของทัศนคติที่เป็นประชาธิปไตย
 ของนักเรียนนายร้อย จปร. จะกระจายให้เห็นว่าอยู่ในชั้นสูง กลาง ต่ำ เพียงใด

ตารางที่ ๑

แสดงจำนวนรอยละของนักเรียนนายร้อย จปร. ที่มีทัศนคติทางการเมือง
ที่เป็นประชาธิปไตย

(N = 360)

	รอยละของนักเรียนที่โคคะแนน			ไม่ตอบ
	ต่ำ	กลาง	สูง	
- นโยบายของรัฐบาลควรถูกกำหนด โดยเสียงส่วนมาก	๑๓.๓๓	๑๒.๕๐	๗๕.๑๗	—
- ประชาชนควรมีเสรีภาพในการ แสดงความคิดเห็นทางการเมือง	๕.๗๒	๑๑.๕๕	๘๔.๐๒	๐.๒๘
- การมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มา จากประชาชนเลือกตั้งนั้นมีประโยชน์ สำหรับประเทศไทย	๓๑.๖๗	๑๘.๓๓	๕๐.๐๐	—
- ปัญหาข้อขัดแย้งต่าง ๆ ต้องตัดสิน ด้วยเสียงข้างมาก	๒๐.๒๘	๑๕.๗๒	๖๔.๐๐	๐.๒๘
- การปกครองแบบประชาธิปไตยเป็น สิ่งที่คนไทยจะต้องคำนึงถึงประชา ธิปไตยแบบมีผู้แทนเป็นสิ่งที่อยู่ในระบอบ ประชาธิปไตย	๒๐.๘๓	๑๐.๘๓	๖๖.๓๕	๑.๕๕
- ผู้บริหารประเทศนั้นควรจะต้องมา จากการเลือกตั้งของประชาชน หรือได้รับความยินยอมจากประชาชน	๘.๐๖	๑๒.๕๐	๗๙.๓๓	๑.๑๑

ตารางที่ ๑ (ต่อ)

แสดงจำนวนรอยละของนักเรียนนายร้อย จปร.ที่มีทัศนคติทางการเมือง
ที่เป็นประชาธิปไตย

(N = 360)

	รอยละของนักเรียนที่ใดคะแนน			
	ต่ำ	กลาง	สูง	ไม่ตอบ
- ความขัดแย้ง เป็นสิ่งจำเป็นก่อให้เกิด ประโยชน์มากกว่าโทษในการปกครอง ตามระบอบประชาธิปไตย	๓๖.๖๗	๒๑.๖๗	๔๐.๘๓	๐.๘๓
- ประชาชนทุกคนควรมีสิทธิที่จะเปลี่ยนแปลง นโยบายของรัฐบาลได้	๓๗.๕๐	๑๘.๗๒	๔๑.๖๗	๑.๑๑
- การปกครองแบบประชาธิปไตย สามารถแก้ปัญหาของสังคมได้ดีกว่า การปกครองแบบอื่น ๆ	๒๒.๒๒	๑๖.๖๗	๑๘.๐๕	๕.๐๖

หมายเหตุ ในตารางที่ ๑ นี้ต้องการแสดงให้เห็นถึงทัศนคติทางการเมืองของ
ผู้ตอบวากระจายอยู่ในเกณฑ์ระดับต่ำ, ระดับกลาง และระดับสูงอย่างไร ถ้าผู้ตอบใด
คะแนนคิดเป็นรอยละอยู่ในระดับสูงก็แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบมีทัศนคติทางการเมืองเป็นไป
ในทางสอดคล้องกับทัศนคติที่เป็นประชาธิปไตย แต่ถาคำตอบอยู่ในเกณฑ์ระดับต่ำ ก็แสดงว่า
ผู้ตอบมีทัศนคติทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยน้อยมาก

ในตารางที่ ๑ นี้ ผู้เขียนได้ยกเอาคำถามที่แสดงถึงทัศนคติทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยโดยทั้งหมดมารวมไว้ในตารางเดียวกัน โดยทำเป็นตารางสรุปรวมทัศนคติทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตย เพื่อจะได้เห็นชัดเจนขึ้นว่า ผู้ตอบส่วนใหญ่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับคำถามที่แสดงถึงทัศนคติทางการเมืองนั้น ๆ เราจะเห็นได้ว่า คำถามที่แสดงถึงทัศนคติที่เป็นประชาธิปไตยนั้นมีอยู่ ๕ คำถามด้วยกัน ผู้ที่เห็นด้วยมากก็จะคะแนนสูง ผู้ที่โคคะแนนต่ำในตาราง (Scale) ที่แสดงถึงทัศนคติทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตย โคแก่ผู้ตอบว่าไม่เห็นด้วย และผู้ที่โคคะแนนระดับกลาง คือ ผู้ตอบว่าไม่มีความเห็น

ดังนั้น ในการพิสูจน์สมมุติฐานว่า "การเรียนรู้ทางการเมืองของนักเรียนนายร้อย พระจุลจอมเกล้าจะก่อให้เกิดทัศนคติเป็นเผด็จการ" นี้ ผู้เขียนได้ตั้งคำถามรวม ๕ คำถามด้วยกัน เพื่อที่จะวัดระดับทัศนคติประชาธิปไตย (Democratic Attitudes) ว่า มีความหนักแน่นของคำตอบ (The Intensity of Respondents) เพียงใด นักเรียนนายร้อย จปร. เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับคำถามที่แสดงถึงทัศนคติเผด็จการเหล่านี้ รอยละของการกระจายของทัศนคติทางการเมืองจะเห็นได้จาก ตารางที่ ๑ ข้างต้น

ในตารางนี้แสดงถึงรอยละของนักเรียนนายร้อย จปร. ที่มีทัศนคติทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตย โดยผู้เขียนแสดงให้เห็นว่า นักเรียนนายร้อย จปร. มีทัศนคติที่เป็นประชาธิปไตยมากน้อยเพียงไร โดยวัดจากคะแนนที่เขาตอบคำถามในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติที่เป็นประชาธิปไตย ถ้าผู้ตอบเห็นด้วยกับคำถามเหล่านั้นมาก เขาก็จะโคคะแนนสูง ซึ่งแสดงว่าเขาที่มีทัศนคติที่เป็นประชาธิปไตยมาก และผลจากในตารางที่ ๑ ก็แสดงให้เห็นแล้วว่า นักเรียนนายร้อย จปร. ส่วนมากมีทัศนคติที่เป็นประชาธิปไตยอยู่ในระดับสูง ซึ่งผู้เขียนมีความเห็นว่า การศึกษาหรือการเรียนรู้ทางการเมืองมีส่วนช่วยสร้างทัศนคติทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยให้กับนักเรียนนายร้อย จปร.

ในตอนต่อไปนี้ ผู้เขียนจะได้แยกตารางซึ่งแสดงถึงคำถามที่เป็นประชาธิปไตยทั้ง ๕ คำถาม ในมาตรฐาน (Scale) ทั้งกล่าวมาแสดงให้เห็นโดยละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๒

แสดงความกึกกั้นของผู้ตอบกรณิหารัฐบาลควรถูกรกำหนดโดยเสียงข้างมาก

คำถาม "ทานเห็นควยหรือไมวา นโยบายของรัฐบาลควรถูกรกำหนดโดยเสียง
ส่วนมาก

ความกึกกั้นของผู้ตอบ	รอยละ	จำนวน (N)
เห็นควย	๓๘.๑๓	๒๒๓
ไมเห็นควย	๑๓.๓๓	๘๘
ไมมีความเห็น	๑๒.๕๐	๘๕
รวม	๑๐๐.๐๐	๓๒๐

จากตารางนี้ ผู้เขียนพบว่ นักเรียนนายรอย จปร. ส่วนมากรอยละ ๓๘.๑๓
ที่เห็นควยวา รัฐบาลควรถูกรกำหนดโดยเสียงส่วนมาก รอยละ ๑๓.๓๓ ที่ไมเห็นควย และ
รอยละ ๑๒.๕๐ ที่ไมมีความเห็น จึงแสดงให้ เห็นว่ นักเรียนนายรอย จปร. เป็นผู้ที่สนใจใน
กิจการของรัฐบาลและทางการเมือง โดยเห็นว่ รัฐบาลควรถูกรกำหนดโดยเสียงส่วนมาก
ซึ่งชี้ให้เห็นว่ นักเรียนนายรอย จปร. ยังมีความคิดที่เป็นประชาธิปไตยอยู่ ทั้งนี้เพราะตาม
หลักการของการปกครองแบบประชาธิปไตยนั้น นโยบายของรัฐบาลควรถูกรกำหนดโดยเสียง
ส่วนมาก (Majority Rule) ประชาชนทุกคนมีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งเพื่อเลือกสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎร ทำให้มีรัฐบาลที่มเสียงข้างมากของประชาชนสนับสนุนอยู่ นอกจากนี้ การ
กำหนดนโยบายโดยเสียงส่วนมากก็แสดงให้เห็นว่ มีระดับของทัศนคติที่เป็นประชาธิปไตย
สูง (High Level of Democratic Attitudes)

ตารางที่ ๓

แสดงทัศนะของผู้ตอบว่าประชาชนควรมีเสรีภาพในการแสดง
ความคิดเห็นทางการเมือง

คำถาม "ท่านเห็นควยหรือไม่ว่า คนเราควรมีสติที่จะพูดหรือแสดงความคิดเห็น
ทางการเมืองของเขา"

ความคิดเห็นของผู้ตอบ	ร้อยละ	จำนวน (N)
เห็นควย	๘๓.๐๖	๒๕๕
ไม่เห็นควย	๘.๓๒	๑๓
ไม่ความเห็น	๑๑.๕๘	๘๓
ไม่ตอบ	๐.๒๔	๑
รวม	๑๐๐.๐๐	๓๖๐

จากตารางนี้เขียนพบว่า ผู้ตอบส่วนใหญ่ร้อยละ ๘๓.๐๖ เห็นว่าคนเราควรมี
เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองของเขา ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของประชา
ธิปไตยที่ว่า ประชาชนทุกคนมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงออกทางการเมืองไม่ว่าจะเป็นการ
แสดงออกโดยการพูด หรือ การแสดงความคิดเห็นก็ตาม การเปิดโอกาสให้บุคคลแสดง
ความคิดเห็นทางการเมืองได้อย่างอิสระนี้ จะทำให้บุคคลเกิดความสำนึกทางการเมือง
(Political Conciousness) เชน ถ้าเขาเห็นว่ารัฐบาลปัจจุบันบริหารงานไม่ถูกต้อง

^{๓๕} Thinapan Nakata, op.cit., p. 119.

บุคคลก็มีสิทธิพูดหรือแสดงความคิดเห็นทางการเมืองของเขาเพื่อชี้แจงว่ารัฐบาลควรจะมีปฏิบัติอย่างไร เป็นต้น การเปิดโอกาสให้บุคคลแสดงความคิดเห็น (Freedom of Speech and Opinion) จะทำให้บุคคลเกิดความสำนึกทางการเมืองและอยากที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง (Participatory Aspiration) ต่อไปด้วย

ผู้ตอบร้อยละ ๔.๓๒ ไม่เห็นควาย ประชาชนควรมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองและอีกร้อยละ ๑๑.๕๔ ที่ไม่มีความเห็น

ตารางที่ ๔

แสดงความเห็นของผู้ตอบที่ว่า ควรมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือไม่

คำถาม "ท่านเห็นว่าการมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากประชาชนเลือกตั้งนั้นมีประโยชน์สำหรับประเทศไทย"

ความเห็นของผู้ตอบ	ร้อยละ	จำนวน (N)
เห็นควาย	๕๐.๐๐	๑๘๐
ไม่เห็นควาย	๓๑.๖๓	๑๑๔
ไม่มีความเห็น	๑๘.๓๓	๖๖
รวม	๑๐๐.๐๐	๓๖๐

ตารางนี้แสดงถึงความสนใจทางการเมืองของนักเรียนนายร้อย จปร. ทั้งนี้เพราะผู้ตอบร้อยละ ๕๐ เห็นว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากประชาชนนั้นมีประโยชน์สำหรับประเทศไทย ทั้งนี้ เพราะเห็นว่าการจัดให้มีการเลือกตั้งขึ้นทำให้การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งเพื่อจะได้มีโอกาสทราบนโยบายและรู้จักตัวผู้สมัคร ตลอดจนสามารถ

ที่จะประเมินความสามารถของผู้สมัครแต่ละคนได้ แสดงว่านักเรียนนายรอย จปร. มีความสนใจทางการเมืองพอสมควร ซึ่งความสนใจทางการเมืองนี้เป็นปัจจัยนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วย เป็นต้นว่า บุคคลที่ไม่สนใจในการหาเสียงเลือกตั้งและไม่คอยคำนึงผลของการเลือกตั้ง มักจะไม่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง^{๕๐} ดังนั้น เราพอจะกล่าวได้ว่า ถ้าบุคคลใดติดตามเรื่องราวทางการเมืองเคลื่อนไหวงานกิจการและผลงานของรัฐบาลก็กล่าวได้ว่า เขามีความสนใจทางการเมืองและมีแนวโน้มที่จะเข้าร่วมทางการเมือง^{๕๑} ผู้ตอบรอยละ ๓๑.๖๗ ไม่เห็นควรวาง การมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากประชาชนเลือกตั้งนั้น จะมีประโยชน์สำหรับประเทศไทย และอีกรอยละ ๑๘.๓๓ ไม่มีความเห็น แสดงว่านักเรียนนายรอย จปร. มีความเห็นว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียง ซึ่งเป็นวิธีการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) ด้วย ดังนั้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับระบบประชาธิปไตย^{๕๒}

^{๕๐} Robert A. Dahl, op.cit., p. 57.

^{๕๑} การที่ประชาชนมีความสนใจในเรื่องของการเมืองและอยากที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการอภิปรายทางการเมืองและพยายามเข้าไปมีอิทธิพลหรือเข้าไปมีส่วนร่วมในนโยบายทางการเมืองหรือการตัดสินใจนั้น เป็นการแสดงถึงการมี Active Citizenship ซึ่งถือเป็นทัศนคติทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตย

^{๕๒} สุจิต บุญบงการ, เรื่องเดิม, หน้า ๑๗.

ตารางที่ ๕

แสดงความคิดเห็นของผู้ตอบกรณิหาว่า ปัญหาข้อขัดแย้งต่าง ๆ ของทัศนคติ
 ควยเสียงข้างมาก

คำถาม "ท่านเห็นว่า ปัญหาข้อขัดแย้งต่าง ๆ ของทัศนคติควยเสียงข้างมาก"

ความคิดเห็น	ร้อยละ	จำนวน (N)
เห็นควย	๖๔.๓๒	๒๓๓
ไม่เห็นควย	๒๐.๒๘	๗๓
ไม่มีความเห็น	๑๔.๓๒	๕๓
ไม่ตอบ	๐.๒๘	๑
รวม	๑๐๐.๐๐	๓๖๐

นักเรียนร้อยละ ๖๔.๓๒ มีความเห็นว่า เมื่อเกิดปัญหาข้อขัดแย้งต่าง ๆ ขึ้นใน
 ประเทศไม่ว่าจะเป็นในด้านเศรษฐกิจ สังคม หรือทางการเมืองก็ตาม ควรจะมีการพิจารณา
 ทัศนคติโดยเสียงข้างมาก ไม่ใช่เป็นการตัดสินใจของกลุ่มผู้นำทางการเมืองซึ่งเป็นเพียง
 คนกลุ่มน้อยเท่านั้น ร้อยละ ๒๐.๒๘ ที่ไม่เห็นด้วยกับการใช้เสียงข้างมากตัดสินใจ และร้อยละ
 ๑๔.๓๒ ที่ไม่ออกความเห็น แสดงให้เห็นว่า นักเรียนนายร้อย จปร. มีทัศนคติที่เป็นไปในทาง
 สอดคล้องกับหลักการของประชาธิปไตย ทั้งนี้ เพราะที่ทัศนคติทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตย
 นั้นเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนมีสิทธิแสดงความคิดเห็น (Freedom of Speech and
 Opinion) และพิจารณาทัศนคติปัญหาต่าง ๆ โดยถือเสียงข้างมาก (Majority Rule)
 เป็นเกณฑ์ตัดสิน การที่นักเรียนนายร้อย จปร. แสดงความคิดเห็นเช่นนี้เท่ากับว่าเขามีความ
 สนใจในทางการเมือง เช่น สนใจในการดำเนินงานของรัฐบาล ต่อการที่จะมีส่วนร่วมใน

การศึกษานโยบายต่าง ๆ ของประเทศไทย จึงกล่าวได้ว่านักเรียนนามรอย จปร.สนใจที่จะมีส่วนร่วมทางการเมือง (Active Citizenship)^{๔๓} ซึ่งถือเป็นทัศนคติทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยอย่างหนึ่งด้วย

ตารางที่ ๖

แสดงความคิดเห็นของผู้ตอบในการมีผู้แทนราษฎรในระบอบประชาธิปไตย

คำถาม "ท่านคิดว่า การปกครองแบบประชาธิปไตยเป็นสิ่งทีคนไทยจะต้องคำนึงถึง ประชาธิปไตยแบบมีผู้แทนเป็นสิ่งทีคนไทยในระบอบประชาธิปไตย"

ความถี่เห็น	ร้อยละ	จำนวน (N)
เห็นด้วยกับการมีผู้แทน	๖๖.๓๘	๒๓๘
ไม่เห็นด้วย	๒๐.๘๓	๗๕
อื่น ๆ *	๑๐.๘๓	๓๘
ไม่ตอบ	๑.๙๕	๗
รวม	๑๐๐.๐๐	๓๖๐

^{๔๓} Thinapan Nakata, *Op.cit.*, p. 124.

* อื่น ๆ ในที่นี้หมายถึง ๑) คำตอบที่ผู้ตอบร้อยละ ๖.๕๐ ตอบว่า ถ้ามีผู้แทนที่ตั้งใจทำงานจริง ๆ ก็ดีกว่า แต่ถ้ามุแทนที่หวังความร่ำรวยก็ไม่ควรมี ๒) ผู้ตอบร้อยละ ๒.๐๐ การเลือกผู้แทนยังมีวิธีการที่สับสนอยู่มาก และ ๓) ผู้ตอบร้อยละ ๒.๓๓ ที่ตอบว่าระบอบประเทศไทยยังไม่เหมาะกับการปกครองแบบประชาธิปไตย ควรจะใช้ระบบเผด็จการสักระยะหนึ่งก่อนซึ่งเขาเห็นว่าราว ๆ สัก ๒ ปี เสียก่อน

จากตารางพบว่า นักเรียนนายร้อย จปร. รอยละ ๖๖.๓๘ เห็นว่าในการปกครอง
 ระบอบประชาธิปไตยควรจะต้องมีการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รอยละ ๒๐.๘๓ ที่ไม่
 เห็นด้วย และอีกรอยละ ๑๐.๘๓ ที่เห็นว่า การเลือกผู้แทนนัยงใช้วิธีการที่สลับปรก เช่น
 โกงคะแนน ขู่เสี้ยม ผู้แทนไม่ตั้งใจทำงานจริง ๆ จึงเห็นควรวิเคราะห์ระบบเผด็จการสักระยะ
 หนึ่งก่อน การที่นักเรียนนายร้อย จปร. สวีนมากเห็นด้วยกับการเลือกตั้งนักศึกษา เขาเห็น
 ชอบกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้ เพราะวิถีทางของระบอบประชาธิปไตยนั้น
 จะเปิดโอกาสให้มีการเลือกตั้งทั่วไปขึ้น ซึ่งจะทำให้มีความเห็นที่แท้จริงของประชาชนได้ เขามา
 มีส่วนร่วมในการปกครองประเทศด้วย ประชาชนจะมีโอกาสเรียนรู้ประสบการณ์ทางการเมือง
 ที่เป็นประชาธิปไตย และไ้กระทำตามหน้าที่ของพลเมือง (Active Citizenship)
 นอกจากนั้นการจักให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะทำให้ประชาชนซึ่งเป็นเจ้าของ
 ประเทศได้รู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนในทางการเมืองด้วย

ตารางที่ ๗

แสดงความเห็นของผู้ตอบที่ว่า ผู้บริหารประเทศนั้นควรจะต้องมาจากการเลือกตั้ง
ของประชาชนหรือได้รับความยินยอมจากประชาชน

คำถาม "ผู้บริหารประเทศนั้นควรจะต้องมาจากการเลือกตั้งของประชาชน หรือ
ได้รับความยินยอมจากประชาชน"

ความถี่เห็น	ร้อยละ	จำนวน (N)
เห็นด้วย	๓๘.๓๓	๒๘๒
ไม่เห็นด้วย	๘.๐๖	๒๘
ไม่มีความเห็น*	๑๒.๕๐	๘๕
ไม่ตอบ	๑.๑๑	๘
รวม	๑๐๐.๐๐	๓๒๐

จากตารางนี้พบว่า นักเรียนนายร้อย จปร. ส่วนมากร้อยละ ๓๘.๓๓ เห็นว่าผู้บริหาร
ประเทศนั้นควรจะต้องมาจากการเลือกตั้งของประชาชน หรือได้รับความยินยอมจากประชาชน
ซึ่งแสดงว่านักเรียนนายร้อย จปร. ส่วนมากยังมีจิตใจที่เป็นประชาธิปไตย (Spirit of
Democracy) อยู่มาก ทั้งนี้เพราะการจะเป็นประชาธิปไตยได้นั้นจะต้องเปิดโอกาสให้

* อนึ่ง สำหรับผู้ไม่มีความเห็นนั้น ยังมีบางคนที่มีความเห็นเพิ่มเติมว่า ถ้าการ
เลือกตั้งนั้นประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งทุกคนมาลงคะแนนแก่สมัคร แต่การเลือกตั้งทุกครั้ง
ประชาชนไปใช้สิทธิในยกการเลือกตั้งก็ไม่มีประโยชน์

มีการเลือกตั้ง ซึ่งจะเป็นผลใหม่ตัวแทนของประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดวิถึ
ทางการเมืองและการปกครองประเทศ ผู้บริหารประเทศที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้งหรือการ
ได้รับความยินยอมจากประชาชนจะไม่ใช้ตัวแทนของปวงชนส่วนใหญ่ ร้อยละ ๘.๐๖ ที่ไม่
เห็นด้วย และอีกร้อยละ ๑๒.๕๐ ที่ไม่มีความเห็น

ตารางที่ ๘

แสดงความเห็นของผู้ตอบคําคำถามว่า ความขัดแย้งเป็นสิ่งจำเป็นก่อให้เกิด
เกิดประโยชน์มากกว่าโทษในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย

คำถาม คือ "ความขัดแย้งเป็นสิ่งจำเป็นก่อให้เกิดประโยชน์มากกว่าโทษในการ
ปกครองตามระบอบประชาธิปไตย"

ความคิดเห็น	ร้อยละ	จำนวน (N)
เห็นด้วย	๘๐.๘๓	๑๘๓
ไม่เห็นด้วย	๓๖.๖๗	๑๓๒
ไม่มีความเห็น	๒๑.๖๗	๗๘
ไม่ตอบ	๐.๘๓	๓
รวม	๑๐๐.๐๐	๓๖๐

ในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยนั้น ประชาชนจะต้องมีเสรีภาพในการพูด
หรือแสดงความคิดเห็นทางการเมือง (Freedom of Speech and Opinion) เชน
ถ้าประชาชนมีความไม่พอใจในการดำเนินงานของรัฐบาลเกี่ยวกับการแก้ปัญหาคอร์ปชั่นใน
วงการราชการและรัฐบาล ประชาชนก็มีสิทธิแสดงความคิดเห็นโต้แย้งการบริหารงานของ
รัฐบาลได้ การที่ประชาชนมีการวิพากษ์วิจารณ์ (Sense of Criticism) แสดงถึง

ความสนใจทางการเมืองของเขานั่นเอง จากข้อมูลในตารางนี้พบว่า นักเรียนร้อยละ ๔๐.๘๓ เห็นว่าในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยนั้นจะต้องมีการวิพากษ์วิจารณ์แสดงความคิดเห็น โต้แย้งถากถางเขาเห็นวาระรัฐบาลบริหารงานไม่ถูกต้อง ผู้ตอบร้อยละ ๓๖.๖๗ ที่ไม่เห็นด้วย และอีกร้อยละ ๒๑.๖๗ ที่ไม่มีความเห็น

ตารางที่ ๕

แสดงทัศนคติในเรื่องเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชน
 ก่อนนโยบายของรัฐบาล

คำถาม "ท่านเห็นด้วยกับคำกล่าวที่ว่า ประชาชนทุกคนควรมีสิทธิที่จะเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐบาลได้"

ความคิดเห็น	ร้อยละ	จำนวน (N)
เห็นด้วย	๔๑.๖๗	๑๕๐
ไม่เห็นด้วย	๓๗.๕๐	๑๓๕
ไม่มีความเห็น	๑๕.๗๖	๕๑
ไม่ตอบ	๑.๑๑	๔
รวม	๑๐๐.๐๐	๓๖๐

ข้อมูลจากตารางนี้แสดงให้เห็นว่า นักเรียนร้อยละ ๔๑.๖๗ เห็นว่าประชาชนทุกคนควรมีสิทธิที่จะเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐบาลได้ ทั้งนี้ เพราะการวิพากษ์วิจารณ์ (Criticism) เป็นส่วนประกอบที่สำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบ

ประชาธิปไตย^{๕๕} ถ้าเขาเห็นวาระรัฐบาลบริหารงานไม่ถูกต้อง เขาก็มีสิทธิแสดงความคิดเห็นโต้แย้งเพื่อที่จะเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐบาลได้ นอกจากนี้ การปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้นเปิดโอกาสให้บุคคลมีอิสระในการแสดงความคิดเห็น (Freedom of Speech and Opinion) ทางการเมืองได้ จึงแสดงให้เห็นว่า นักเรียนนายร้อย จปร. จำนวน ร้อยละ ๕๑.๖๗ ที่ไม่เห็นด้วยกับหลักการของประชาธิปไตย และผู้ตอบร้อยละ ๓๗.๕๐ ที่ไม่เห็นด้วย อีกร้อยละ ๑๕.๗๒ ที่ไม่มีความเห็นในเรื่องนี้

ตารางที่ ๑๐

แสดงความเห็นของผู้ตอบกรณีสืบว่า ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ของสังคมได้ดีกว่าการปกครองแบบอื่น ๆ

คำถาม คือ "ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ของสังคมได้ดีกว่าการปกครองแบบอื่น ๆ"

ความคิดเห็น	ร้อยละ	จำนวน (N)
เห็นด้วย	๑๘.๐๕	๖๕
ไม่เห็นด้วย	๖๒.๒๒	๒๒๔
ไม่มีความเห็น	๑๖.๖๗	๖๐
ไม่ตอบ	๓.๐๖	๑๑
รวม	๑๐๐.๐๐	๓๖๐

^{๕๕} Ibid., p. 184.

จากข้อมูลในตารางนี้ ผู้เขียนพบว่า นักเรียนนายร้อย จปร. ร้อยละ ๖๒.๒๒ ที่ไม่เห็นคววว่า ระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ของสังคมได้ดีกว่าการปกครองแบบอื่น ๆ นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าจากสภาพสังคมไทยซึ่งมีการนำเอาการปกครองระบอบประชาธิปไตยมาใช้ขณะนี้ยังปรากฏความความวุ่นวายเกิดขึ้นในสังคมอยู่เสมอ ๆ เช่น การเกินขอบวันเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ ของนักศึกษาและประชาชนต่าง ๆ ร้อยละ ๑๔.๐๕ ของผู้ตอบที่เห็นว่า การนำเอาการปกครองแบบประชาธิปไตยมาใช้จะสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ของสังคมได้ดีกว่ารูปแบบการปกครองอื่น ๆ และอีกร้อยละ ๑๖.๖๗ ที่ไม่มีความเห็น

จะเห็นได้ว่า จากคำถาม ๘ คำถามในตารางทั้ง ๑๐ ตารางที่ผู้เขียนได้สอบถามความคิดเห็นของนักเรียนนายร้อย จปร. เพื่อที่จะหาความหนักแน่นของผู้ตอบ (The Intensity of Respondents) ว่าผู้ตอบเห็นควว หรือไม่เห็นคววกับคำถามเหล่านั้น ซึ่งจากคำตอบในตารางทั้ง ๑๐ ตารางนี้แสดงให้เห็นชัดว่า นักเรียนนายร้อย จปร. ส่วนใหญ่เห็นคววกับคำถามที่แสดงถึงทัศนคติทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยมากกว่าไม่เห็นควว ข้อมูลในตารางที่ ๑ - ๑๐ แสดงให้เห็นว่านักเรียนนายร้อย จปร. เป็นผู้ที่มีความสำนึกหรือมีความเชื่อมั่นในตัวเองซึ่งอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า การศึกษา (Education) ทำให้ให้นักเรียนนายร้อย จปร. รับเอาความคิดและทัศนคติแบบตะวันตกมาใช้ ซึ่งความคิดเหล่านี้เป็นทัศนคติที่สอดคล้องกับหลักการของประชาธิปไตย จึงมีส่วนทำให้นักเรียนนายร้อย จปร. มีความคิดที่แตกต่างไปจากมวลชนซึ่งไม่มีความรู้ในเรื่องการเมืองมากนัก จากคำตอบของนักเรียนนายร้อย จปร. ในแบบสอบถามที่กล่าวมาแล้วนั้น จะเห็นได้ว่า นักเรียนนายร้อย จปร. เป็นผู้ที่มีความสนใจทางการเมือง เช่น สนใจในเรื่องของการเมืองและการดำเนินงานของรัฐบาล สนใจในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองและอยากที่จะเข้าไปมีส่วนในการตัดสินใจทางการเมือง ซึ่งแสดงถึงการเป็นผู้ที่มี Sense of Civic Competence สูง อันเป็นลักษณะของประชาชนที่ดี (Active Citizenship)

ผลจากคำตอบในตารางที่ ๑๐ ตารางที่แสดงให้เห็นแล้วว่า ผู้เขียนเห็นว่า นักเรียน
 นายรอยพระจุลจอมเกล้ามีความรู้ทางค่านิยมของเมืองพอสมควร เขามีความเข้าใจในเรื่องของ
 การเมืองและต้องการที่จะกระทำตามหน้าที่ของพลเมืองที่จะเห็นได้จากทัศนคติของเขา
 เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ซึ่งแสดงให้เห็นชัดว่า การศึกษามีส่วนทำให้นักเรียนนายรอย จปร.
 เป็นผู้ที่มีความสามารถสูง (Level of Civic Competence) ซึ่งมีส่วนสัมพันธ์กับ
 ทัศนคติที่เป็นประชาธิปไตยเมื่อนักเรียนนายรอย จปร. มีทัศนคติที่เป็นประชาธิปไตย
 (Democratic Attitudes) แล้ว ก็แสดงว่าเขามีวัฒนธรรมทางการเมืองที่เป็น
 ประชาธิปไตย (Democratic Political Culture) ซึ่งจะนำไปสู่การเรียนรู้ทาง
 การเมือง (Political Socialization) ที่เป็นประชาธิปไตยด้วย ดังนั้น การศึกษา
 หรือการเรียนรู้ทางการเมืองของนักเรียนนายรอยพระจุลจอมเกล้าจึงก่อให้เกิดทัศนคติที่เป็น
 ประชาธิปไตย

๑.๓ ทัศนคติทางการเมืองที่เป็นเผด็จการของนักเรียนนายรอยพระจุลจอมเกล้ากับระดับ
การศึกษา (Authoritarian Attitudes and Level of Education)

ในการวิเคราะห์วัฒนธรรมทางการเมืองของนักเรียนนายรอยพระจุลจอมเกล้านั้น
 ผู้เขียนได้กล่าวแล้วว่า นักเรียนนายรอย จปร. มีทัศนคติทางการเมืองที่รวมกันทั้งในด้าน
 ทัศนคติทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตย และทัศนคติทางการเมืองที่เป็นเผด็จการ^{๕๕} จาก
 การวิเคราะห์ใน ข้อ ๑.๒ ผู้เขียนก็ได้แสดงให้เห็นแล้วว่า การศึกษาหรือการเรียนรู้ทาง
 การเมืองมีส่วนทำให้นักเรียนนายรอย จปร. มีทัศนคติที่เป็นประชาธิปไตย แต่อย่างไรก็ตาม
 สภาพแวดล้อมในโรงเรียนนายรอยพระจุลจอมเกล้าไม่ว่าจะเป็นในด้านการอบรม
 (Socialization) วิธีการสอน (Methods of Teaching) รวมทั้งหลักสูตรการ
 ศึกษา (The Formal Curriculum) ของโรงเรียนนายรอยพระจุลจอมเกล้าก็มีอิทธิพล

^{๕๕} ุกรายละเอียดจากผลการวิจัยฉบับนี้ในตารางที่ ๑ และตารางที่ ๑๑

ต่อการวางทัศนคติที่เป็นเผด็จการให้นักเรียนนายร้อย จปร. อยู่มาก ซึ่งผู้เขียนจะได้แสดง
ให้เห็นชัดในตอนต่อไป และเพื่อเป็นการพิสูจน์สมมติฐานที่ผู้เขียนตั้งไว้ตอนต้นที่ว่า "การ
เรียนรู้ทางการเมืองของนักเรียนนายร้อยหระจุลจอมเกล้าจะก่อให้เกิดทัศนคติที่เป็นเผด็จการ"
ควย

ทัศนคติทางการเมืองที่เป็นเผด็จการ (Authoritarian Attitudes) นั้น
มีลักษณะที่ตรงกันข้ามกับลักษณะของความเป็นประชาธิปไตย การปกครองแบบประชาธิปไตย
จะพัฒนาไปได้ยากถ้าหากคนส่วนใหญ่ของประเทศยังมีทัศนคติที่เป็นเผด็จการอยู่^{๑๖} ดังเช่น
การปกครองในประเทศรัสเซีย ประชาชนส่วนใหญ่มีทัศนคติทางการเมืองที่เป็นเผด็จการจึง
ทำให้ระบบการปกครองในประเทศไม้อาจจะพัฒนาไปสู่ระบอบประชาธิปไตยได้ ลักษณะของ
สิทธิการปกครองแบบเผด็จการนี้จะเห็นได้จากการมีความสัมพันธ์แบบสายการบังคับบัญชา
(Hierarchical Relationships) โดยการแต่งตั้งอำนาจ และหน้าที่ ของผู้นำซึ่งเป็น
ปัญหาของการพัฒนาทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย

ระบบการเมืองของประเทศที่พัฒนาแล้ว ก็มีการยึดถือตัวผู้นำเหมือนกันแต่คงยึด
ถือหลักของความเสมอภาคและการมีเหตุผลประกอบกันด้วย ดังเช่น ในประเทศสหรัฐอเมริกา
การอบรมวัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลในระยะแรกจะเน้นถึงหลักความยุติธรรม
(Justice) ความถูกต้อง (Fairness) การมีส่วนร่วมทางการเมือง (Parti-
cipation) และความสามารถ (Competence) มากกว่าการอบรมให้เชื่อฟังผู้มี
อำนาจ (Obedience to Authority) และในระยะต่อมาจะกระตุนไฟประชาชน
เข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมืองด้วย สำหรับในระบบการเมืองไทยนั้น จะสังเกตได้ว่า
ความคิดในเรื่องของอำนาจ (Power) และหน้าที่ (Authority) เป็นรากฐาน
ของวัฒนธรรมทางการเมืองดั้งเดิมของไทยมานานแล้ว ทำให้สังคมไทยเน้นค่านิยมที่เกี่ยวกับ

^{๑๖} Thinapan Nakata, op.cit., p. 135.

ความสัมพันธ์ของผู้บังคับบัญชา (Superior) กับผู้ใต้บังคับบัญชา (Subordinate) มาเป็นเวลานานแล้ว ทำให้ไม่มีความนิยมเกี่ยวกับความเสมอภาคของบุคคลและไม่มีการจัดตั้งสถาบันที่เกี่ยวกับสิทธิของเอกชนเลย^{๕๗}

โดยทั่วไปลักษณะของเผด็จการแสดงออกมาในรูปของคำสั่ง (Orders) และการเชื่อฟังคำสั่ง (Obedience) บุคคลจะเชื่อฟังผู้ที่มีอำนาจเหนือเขาทุกอย่างโดยไม่มีการโต้แย้ง ผลการศึกษาในอเมริกาได้แสดงให้เห็นว่า ผู้ที่มีลักษณะเผด็จการนั้นมักจะไม่มียอมเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมือง มีความสนใจทางการเมืองน้อย ไม่มีการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ไม่มีการรวมกลุ่มหรือเข้าร่วมในกิจกรรมทางการเมืองเลย^{๕๘} ดังนั้น ลักษณะของทัศนคติที่เป็นเผด็จการจะยึดถืออำนาจ (Power) ความรุนแรง (Toughness) และการกระทำตามผู้นำ (Dominance by a Leader)^{๕๙} ซึ่งลักษณะของการมีทัศนคติเผด็จการจะแสดงออกมาในรูปของการเชื่อฟังผู้นำ (Obedience to Political Leader) การปฏิบัติตามคำสั่งและระเบียบวินัย (Obedience to Order and

^{๕๗}William J. Siffin, The Thai Bureaucracy: Institutional Change and Development (Honolulu: East - West Center Press, 1966), pp. 162 - 163.

^{๕๘}Morris Janowitz and Dwaine Marvick, "Authoritarianism and Political Behavior", Public Opinion Quarterly, 17 (Summer, 1953), pp. 185 - 201; Robert E. Lane, "Political Personality and Electoral Choice", American Political Science Review, 49 (March, 1955), pp. 173 - 190 and Fillmore Sanford, Authoritarianism and Leadership (Philadelphia: Institute for Research in Human Relations, 1950).

^{๕๙}Thinapan Nakata, op.cit., p. 138.

Discipline) อย่างเคร่งครัด การยึดถือระบบอาวุโส (Seniority System) ซึ่งทำให้ไม่มีการวิพากษ์วิจารณ์การกระทำของผู้บังคับบัญชา (Distaste of Criticism) แต่อย่างใด การเชื่อฟังผู้บังคับบัญชาแก่ผู้เกี่ยวข้องทำให้เกิดความไม่ไว้วางใจบุคคลอื่น (Distrust in the Human and Environment) นอกจากนี้ผู้บังคับบัญชาก็เกี่ยวข้องกับ ลักษณะของการมีทัศนคติที่เป็นเผด็จการถึงกล่าวจะเห็นได้โดยสังเขปดังนี้ คือ .-

ก. ทัศนคติที่เชื่อฟังผู้มีอำนาจ (Acceptance of Authority) การเชื่อฟัง (Obidience) และระเบียบวินัย (Discipline) ตามที่โลกกล่าวแลววา การศึกษาทำให้บุคคลมีความรู้ เรื่องของการเมือง เศรษฐกิจ และการศึกษามีบทบาทอย่างสำคัญในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ค่านิยม และบุคลิกภาพของผู้ศึกษาและก่อให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมือง ที่แตกต่างไปจากบุคคลธรรมดา การศึกษายัง ก่อให้เกิดการศึกษาค้นคว้า ทำให้บุคคลมองโลกกว้างขึ้น ลดความรุนแรงและมีเหตุมีผลในการตัดสินใจมากขึ้น ซึ่งตรงข้ามกับผู้ที่ไม่มีการศึกษา ผู้ที่ไม่สนใจใฝ่เรียนใฝ่หาในทางเผด็จการ แต่อย่างไรก็ตาม ระดับการศึกษาที่สูงขึ้น ไม่ใช่ว่าจะลดระดับทัศนคติเผด็จการเสมอไป จากการศึกษาคง คร. ทินพันท์ นาคะตะ ได้แสดงให้เห็นว่าระดับการศึกษา (Level of Education) ที่สูงขึ้นไม่ได้ลดระดับ ทัศนคติเผด็จการเลย (Degree of Authoritarian Attitude) แต่ทัศนคติ เผด็จการกลับเพิ่มขึ้นตามชั้นเรียนที่เพิ่มขึ้นด้วย นอกจากนี้การศึกษาก็ไม่ได้ทำให้ลด ความคิดที่รุนแรง (Radicalism) และลดความคิดที่เป็นอนุรักษนิยม (Conservatism)

^{๕๐}Gabriel A. Almond and Sidney Verba, op.cit., pp. 315 - 316.

^{๕๑}James S. Coleman, "Introduction: Education and Political Development, in Education and Political Development, ed. by James S. Coleman (Princeton: Princeton Press University, 1968), pp. 16 - 17.

^{๕๒}Ibid., p. 17.

^{๕๓}Thinapan Nakata, op.cit., pp. 175 - 177.

เลย การที่ศึกษามีส่วนทำให้เกิดทัศนคติที่เป็นประชาธิปไตยเช่นเดียวกับที่ทำให้เกิดทัศนคติแบบเผด็จการด้วย ดังนั้น การเรียนรู้ทางการเมืองในโรงเรียนจะก่อให้เกิดทัศนคติแบบใดก็ต่องพิจารณาถึงวิธีการสอนในเรื่องของการเมืองด้วย^{๕๔}

สำหรับประเทศไทยมาตรฐานการศึกษายังตำระบบการสอนของไทยไม่ได้สร้างความคิดริเริ่ม (Initiatives) ความคิดโต้แย้ง (Challenging Ideas) ความรับผิดชอบของบุคคล (Individual Responsibility) และสร้างการเข้ามามีส่วนร่วม (Participation) และแสดงความคิดเห็น (Discussion) มาตั้งแต่เด็ก แต่กลับสร้างนิสัยการเชื่อฟังผู้มีอำนาจ (Acceptance of Authority) แทน การที่กล่าวว่ ระบบการสอนของไทยยังมีมาตรฐานการศึกษาคำและไม่ได้สร้างความคิดริเริ่มให้แก่นักเรียนนั้น จะเห็นได้จากรายงานผลการวิจัยของคณะอาจารย์รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๑๕^{๕๕} พบว่า เด็กนักเรียนส่วนใหญ่ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ซึ่งจากการสำรวจครูจำนวน ๒๓๘ คน ถึงประสบการณ์ในการสอนนักเรียนในชั้นเรียนพบว่า นักเรียนร้อยละ ๕๑.๐๒ ที่กล้าวิพากษ์ และนักเรียนร้อยละ ๔๑.๑๓ ที่ไม่กล้าวิพากษ์ อีกร้อยละ ๗.๘๕ ที่มีความเห็นอื่น ๆ^{๕๖} และจากคำถามที่สอบถามครูว่า เด็กนักเรียนในห้องเรียนมีลักษณะชอบแสดงความคิดเห็นหรือไม่นั้น ซึ่งจากการสำรวจครูจำนวน ๒๕๑ คนแล้วพบว่า นักเรียนร้อยละ ๒๒.๖๒ ที่ไม่แสดงความคิดเห็นในห้องเรียนและนักเรียนร้อยละ ๓๔.๘๘ ที่แสดงความคิดเห็น ส่วนอีกร้อยละ ๒.๕๐ ที่มีความเห็นอื่น ๆ เช่น ไม่ทราบหรือไม่มีความเห็น เป็นต้น^{๕๗}

^{๕๔} Coleman, op.cit., pp. 16 - 17.

^{๕๕} จากรายงานผลการวิจัยของคณะอาจารย์ผู้ทำการวิจัยคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เรื่อง ลักษณะบางประการของสถาบันสังคมไทยที่เป็นอุปสรรคต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย (พระนคร : กรุงเทพมหานครพิมพ์, ๒๕๑๕), หน้า ๑๑๓.

^{๕๖} เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน.

^{๕๗} เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน.

นอกจากนี้โรงเรียนก็เป็นส่วนหนึ่งของระบบราชการ อาจารย์และเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนก็เป็นข้าราชการ ดังนั้น การบริหารงานในโรงเรียนก็คือ หลักความสัมพันธ์แบบผู้บังคับบัญชา (Superior) กับผู้ใต้บังคับบัญชา (Subordinate) โดยถือหลักระบบอาวุโส (Seniority) และระเบียบวินัย (Discipline) ดังนั้นระบบการศึกษาของไทยจึงสร้างทัศนคติที่เป็นเผด็จการให้กับนักเรียน สำหรับโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า นักเรียนนายร้อย จปร. ได้รับการฝึกอบรมเพื่อจะไปปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งนายทหารสัญญาบัตรของกองทัพบก หรือ เป็นผู้นำทางการเมือง^{๕๘} ดังนั้น เขาจึงได้รับการฝึกอบรมในลัทธิทางทหาร โดยได้รับการศึกษาเน้นหนักไปในทางความคิดของลัทธิเผด็จการ (Ideas of Authoritarianism) การเชื่อฟัง (Obedience) และระเบียบวินัย^{๖๐} (Discipline) ซึ่งผิดกับนักศึกษามหาวิทยาลัยอื่น ๆ เช่น นักศึกษาทางรัฐศาสตร์จะศึกษาเน้นหนักในเรื่องสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และกฎหมาย หรือนักศึกษาทางวิทยาศาสตร์จะศึกษาไปในทางเทคนิคต่าง ๆ เป็นต้น ดังนั้น เราอาจจะคาดได้ว่านักเรียนนายร้อย จปร. มีความเป็นประชาธิปไตยน้อยกว่านักศึกษาในสาขาอื่น ๆ^{๖๑}

แม้ว่าระบบการสอนในโรงเรียนทหารจะมีการสอนความรู้เกี่ยวกับการเมืองทั้งในระดับโรงเรียนเตรียมทหารและในโรงเรียนนายร้อย จปร. ก็ตาม แต่เนื้อหาของวิชาที่สอนก็เน้นหนักในเรื่องการป้องกันทางทหาร (Military Defense) กฎข้อบังคับทางทหาร (Military Regulations) และกิจกรรมที่อยู่ใต้อำนาจการบังคับบัญชาของผู้นำ (Discipline Activities Under Leadership) มากกว่าเนื้อหาของวิชาการอื่น ๆ ดังนั้น เนื้อหาของวิชาเหล่านี้จึงถ่ายทอดทัศนคติที่เป็นเผด็จการให้แก่แก่นักเรียนนายร้อย จปร.^{๖๒}

^{๕๘}Thinapan Nakata, op.cit., p. 178.

^{๕๙}Ibid., p. 191.

^{๖๐}Ibid., p. 193.

^{๖๑}Loc.cit.:

^{๖๒}Ibid., pp. 197 - 198.

๗. ความไม่ชอบวิพากษ์วิจารณ์ (Distaste of Criticism) การที่ระบบการสอนในโรงเรียนนายร้อย จปร. เน้นให้นักเรียนนายร้อย จปร. เชื่อฟังคำสั่งของผู้บังคับบัญชาแต่ผู้เดียว โดยไม่มีข้อโต้แย้งนั้น ทำให้นักเรียนนายร้อย จปร. เคยชินกับการไม่กล่าววิจารณ์^{๒๓} ซึ่งตรงข้ามกับนักศึกษาพลเรือนซึ่งคุ้นเคยกับการปฏิบัติทางประชาธิปไตยที่คำนึงถึงสิทธิของตนเอง (Individual Rights) ความมีอิสระ (Freedom) และความเสมอภาค (Equality) มิ่งจะกระตุ้นให้บุคคลเกิดความรู้สึกที่จะวิพากษ์วิจารณ์ (Sense of Criticism) ดังนั้น การเรียนรู้ทางการเมืองของนักศึกษาที่เป็นพลเรือนจึงก่อให้เกิดทัศนคติในการวิพากษ์วิจารณ์มากกว่านักเรียนทหาร การที่ระบบทหารไม่ได้อำนาจถึงหลักสิทธิมนุษยชน ความมีอิสระและความเสมอภาคดังตัวอย่างเช่นนักเรียนนายร้อย จปร. ที่อยู่ชั้นปีที่ ๑ ได้รับการอบรมให้ยอมรับอำนาจและคำสั่งของพวกเขาโดยไม่ขอร้องเวรใด ๆ สิทธิของนักเรียนนายร้อย จปร. ปีที่ ๑ จะมีค่าเท่ากับศูนย์ พวกเขาไม่มีอิสรภาพในการปฏิบัติภารกิจประจำวันเหมือนกับนักศึกษาอื่น ๆ นักเรียนทหารทุกคนจะอยู่ภายใต้การปกครองแบบสายการบังคับบัญชาจนตลอดชีวิตทหาร^{๒๔}

จากการที่นักเรียนนายร้อย จปร. ได้รับการอบรมให้เชื่อฟังคำสั่งของผู้บังคับบัญชาและของรุ่นพี่โดยไม่ขอโต้แย้งใด ๆ นั้น ทำให้การปกครองระบบอาวุโส (The Seniority System) ในหมู่เด็กเรียนทหารแข็งแกร่งกว่าในหมู่นักศึกษาอื่น ๆ นักเรียนนายร้อย จปร. ได้รับการอบรมให้ยอมรับอำนาจและเชื่อฟังผู้มีอำนาจเหนือเขา ดังนั้น ชีวิตทหารจึงไม่อิสระเหมือนกับชีวิตของพลเรือน เพราะพวกเขาก็ศึกษาและมีชีวิตอยู่ในบริเวณที่จำกัดแยกตัวจากโลกภายนอก จึงทำให้นักเรียนนายร้อย จปร. ไม่ค่อยคำนึงถึงความเสมอภาค เสรีภาพและอิสระ พวกเขาจึงมีแนวโน้มที่จะมีทัศนคติเป็นเผด็จการมากกว่านักศึกษาพลเรือน^{๒๕}

^{๒๓} Ibid., p. 213.

^{๒๔} Ibid., p. 213.

^{๒๕} Ibid., p. 179.

ค. ความไม่ไว้วางใจในบุคคลและสภาพแวดล้อม (Distrust in the Human and Political Environment) ในการปกครองแบบประชาธิปไตยจะเน้นถึงหลักความเชื่อถือในตัวบุคคลและสถาบันต่าง ๆ ทั้งนี้ นักศึกษาทางสังคมศาสตร์ผู้ซึ่งศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์และสถาบันทางสังคมและการเมือง ซึ่งทำให้เขามีความเชื่อมั่นในตัวบุคคลและสภาพแวดล้อมทางการเมืองมากกว่าผู้ศึกษาทางยุทธศาสตร์ทางทหาร การศึกษาจะช่วยให้มีความรู้กว้างขวางในการตัดสินใจและมีทัศนคติที่ไม่เยาะเย้ย (Cynical Attitudes) ต่อการเมือง แต่สำหรับนักเรียนนายร้อย จปร. ซึ่งมีชีวิตอยู่ภายในบริเวณที่จำกัดแยกต่างหากจากสังคมอื่นและได้รับการอบรมให้ยึดถืออำนาจ จึงเห็น นักเรียนทหารจึงคิดว่าพวกเขาอยู่เหนือการเมือง และยึดถือทัศนะของตนจนนำแต่เพียงคนเดียว เขาจึงมีทัศนคติที่เยาะเย้ยต่อการเมือง ไม่เชื่อต่อบุคคลและสภาพแวดล้อมทางการเมือง (Distrust in Human and Political Environment) ซึ่งการขาดความไว้วางใจบุคคลและสถาบันทางการเมืองเช่นนี้จะทำให้ นักเรียนนายร้อย จปร. หลีกเลี่ยงที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation)^{bb} ซึ่งจะทำให้ทัศนคติประชาธิปไตยไม่เกิดขึ้น นักเรียนนายร้อย จปร. จะเชื่อต่อผู้นำแต่เพียงคนเดียว ซึ่งแสดงถึงการมีทัศนคติที่เป็นเผด็จการ

สำหรับประเทศไทยนั้น แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ จากรบอบสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นประชาธิปไตยแล้วก็ตาม แต่มรดกทางสังคมและวัฒนธรรมของไทยที่ลึกละเอียด เป็นเผด็จการยังคงปรากฏอยู่มากในสังคมไทย จึงทำให้ทัศนคติที่เป็นเผด็จการนี้ถ่ายทอดไปยังประชาชนไทยและโดยเฉพาะอย่างยิ่งถ่ายทอดไปยังนักเรียนนายร้อย จปร. ซึ่งเป็นประชาชนไทยอีกด้วย

^{bb}Ibid., p. 179.

ดังนั้น ในการพิสูจน์สมมุติฐานที่ว่า "การเรียนรู้ทางการเมืองของนักเรียนนายร้อย
 จปร. จะก่อให้เกิดทัศนคติที่เป็นเผด็จการ" นั้น ผู้เขียนได้ตั้งคำถาม ๒๓ คำถามด้วยกันเพื่อ
 จะวัดระดับทัศนคติเผด็จการ (Degree of Authoritarian Attitude) ในหมู่
 นักเรียนนายร้อย จปร. ว่า มีความหนักแน่นของคำตอบ (The Intensity of
 Respondents) เพียงใด นักเรียนนายร้อย จปร. เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยกับคำถาม
 ที่แสดงถึงทัศนคติเผด็จการเหล่านั้น บังเกอร์แมนซ์ของทัศนคติทางการเมืองของนักเรียน
 นายร้อย จปร. นั้น จะเห็นได้จากตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๑๑

แสดงจำนวนรอยละของนักเรียนนายร้อย จปร. ที่มีทัศนคติทางการเมืองที่
เป็นเผด็จการ
(N= 360)

	รอยละของนักเรียนนายร้อย จปร. ที่โคตะแนน			
	ต่ำ	กลาง	สูง	ไม่ตอบ
- หากเรามีผู้นำประเทศที่เข้าใจ วิถีชีวิตของประชาชน เราจะ สามารถแก้ไขปัญหาสังคมได้	๘.๖๑	๑๓.๖๑	๓๖.๓๘	๑.๓๘
- ความคิดริเริ่มในการเปลี่ยนแปลง๖๔.๘๘ ทางการเมืองและสังคมที่สำคัญนั้น ควรจะเป็นความรับผิดชอบของ ผู้นำทางการเมืองโดยเฉพาะ ไม่ใช่ของประชาชน		๑๘.๐๖	๑๖.๘๘	๐.๘๖
- การแก้ปัญหาที่ยุ้งยากทางสังคม ปัจจุบันควรให้เป็นหน้าที่ของผู้มี อำนาจโดยสิ้นเชิง และปราศจาก การโต้แย้งวิพากษ์วิจารณ์	๕๓.๕๐	๑๒.๓๘	๒๘.๘๘	๐.๘๓

ตารางที่ ๑๑ กอ

แสดงจำนวนรอยละของนักเรียนนายร้อย จปร. ที่มีทัศนคติทางการเมืองที่
เป็นเผด็จการ

(N= 360)

	รอยละของนักเรียนนายร้อย จปร. ที่โคกระแนน			
	ต่ำ	กลาง	สูง	ไม่ตอบ
- ประเทศไทยจะมีรัฐบาลใด ปกครองก็ได้อาหากฎ ปกครองนั้นจะไม่นำความ เดือดร้อนมาให้ประชาชน	๒๗.๕๐	๑๓.๖๑	๕๗.๕๐	๑.๓๙
- ชาติจะก้าวหน้าถ้าประชาชน มีระเบียบวินัย	๐.๘๓	๑.๕๔	๙๖.๕๕	๐.๒๘
- หากท่านกระทำผิดระเบียบ วินัยของหมกณะ จะยินยอม ให้รุนแรงโทษ	๒.๕๐	๔.๗๒	๙๑.๖๗	๑.๑๑
- ในการทำให้อนองเรือฟั้งและ ปฏิบัติคานันั้น รุนพี่ควรวะไซ อำนาจ	๒๘.๖๑	๑๖.๓๙	๕๓.๖๑	๑.๓๙

ตารางที่ ๑๑ ต่อ

แสดงจำนวนรอยละของนักเรียนนายร้อย จปร. ที่มีทัศนคติทางการเมืองที่
เป็นเผด็จการ
(N = 360)

	รอยละของนักเรียนนายร้อย จปร. ที่โคละแน			
	ต่ำ	กลาง	สูง	ไม่ตอบ
- เวลาที่เรียนชั้นที่อยสูงกว ทานเนะทำให้ทานเรือฟังและ ปฏิบัติตามคำสั่งโดยไมบอก เหตุผลให้ทานทราบ ทานจะ ปฏิบัติตาม	๓.๖๑	๒๘.๑๓	๓๑.๑๑	๑.๑๑
- ในเวลาเกิดวิกฤตการณ์ใด ๆ ผู้นำควรมีอำนาจที่จะกระทำอะไร ก็ได้ที่เขาเห็นว่าจำเป็นต่อประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการใช้กำลังหรืออาจ ทำให้ประชาชนทุกข์ยากบ้างก็ตาม	๑๒.๒๒	๑.๕๘	๘๓.๓๘	๒.๕๐
- ทานเห็นว่าความอ่อนน้อมยอมจำนน ต่อผู้มีอำนาจเป็นสิ่งที่ดีของการ ปฏิบัติ	๕๘.๓๒	๓๑.๑๑	๑๓.๐๖	๑.๑๑
- ระบบอาวุโสที่ปฏิบัติกันอยู่ใน โรงเรียนนายร้อย จปร. เป็นสิ่งที่	๑.๕๘	๘.๑๓	๘๒.๓๘	๑.๑๑

การวิจัย
การวิจัย ๑๑ กอ

แสดงจำนวนรอยตะของนักเรียนนายร้อย จปร. ที่มีทัศนคติทางการเมืองที่
เป็นเผด็จการ

(N= 360)

	รอยตะของนักเรียนนายร้อย จปร. ที่โดดเด่น			
	ต่ำ	กลาง	สูง	ไม่ตอบ
- การที่รุ่นน้องไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง ของรุ่นพี่ในโรงเรียนนั้นเป็นสิ่งที่ผิด	๕.๐๐	๑๐.๒๘	๘๓.๐๖	๑.๖๖
- ปัญญาชนที่เป็นข้าราชการยังคง ชอบทำตัวเป็นนายของประชาชน มากกว่าจะเป็นผู้รับใช้ประชาชน	๒๑.๓๘	๑๖.๑๑	๖๑.๖๗	๐.๘๓
- การปกครองแบบประชาธิปไตย มีรูปแบบการปกครองที่ที่ดีที่สุด สำหรับประเทศไทย	๑๘.๑๗	๑๕.๒๘	๖๕.๐๐	๐.๕๕
- ประเทศไทยยังไม่พร้อมสำหรับ การปกครองแบบประชาธิปไตย	๑๐.๘๓	๑๑.๘๕	๗๗.๒๒	—
- พுகไปสองไฟเบียด นิ่งเดียว กำลังทอง	๕๖.๘๕	๑๖.๘๔	๒๔.๗๒	๑.๓๘
- ในวงราชการไทยระบบพรรค พวกมีความจำเป็นมาก เพราะ ทำให้งานเดินไต่กรำบัน	๕๗.๘๘	๑๓.๓๓	๒๘.๓๓	๐.๕๖

ตารางที่ ๑๑ ต่อ

แสดงจำนวนรอยละของนักเรียนนายร้อย จปร. ที่มีทัศนคติทางการเมืองที่
เป็นเผด็จการ
(N= 360)

	รอยละของนักเรียนนายร้อย จปร. ที่เลือกแทน			
	ต่ำ	กลาง	สูง	ไม่ตอบ
- อำนาจของบุคคลขึ้นอยู่กับบุญวาสนาของเขามาแต่ในอดีต	๖๓.๐๕	๒๓.๘๕	๑๑.๖๗	๑.๓๕
- ในยามบ้านเมืองอยู่ในระหว่างวิกฤตการณ์และมีความวุ่นวาย เช่น การเดินขบวน ฯลฯ ในรัฐบาลพลเรือน ทหารอาจเข้ามามีบทบาททางการเมืองได้ เช่น การเข้ายึดอำนาจทางการเมืองเพื่อรักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์	๑๐.๒๘	๒๑.๖๗	๖๗.๒๒	๐.๘๓
- นายกรัฐมนตรีในอดีตที่ผ่านมา นั้น จะเห็นได้ว่านายกรัฐมนตรีที่เป็นทหารเป็นนายกรัฐมนตรีได้ดีกว่าพลเรือน	๑๓.๓๓	๒๐.๐๐	๖๘.๒๘	๑.๓๕

ตารางที่ ๑๑ กอ

แสดงจำนวนรอยละของนักเรียนนายร้อย จปร. ที่มตทัศนคติทางการเมืองที่
เป็นเผด็จการ
(N= 360)

	รอยละของนักเรียนนายร้อย จปร. ที่โคเคะแน			
	ต่ำ	กลาง	สูง	ไม่ตอบ
- การปกครองระบอบประชาธิปไตย คือการปกครองของประชาชนโดย ประชาชน และเพื่อประชาชนนั้น เป็นเรื่องเพ้อฝัน	๓๘.๓๒	๑๘.๑๓	๔๘.๘๔	๑.๖๓
- ความผิดตามกฎหมายบางประเทศ เช่น การลอบวางเพลิง การข่มขืน การปล้นสดมภ์ ฯลฯ รัฐบาลควรใช้ มาตรการพิเศษเช่นเดียวกับ มาตรา ๑๗ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๐๑ ของ จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ แทนที่จะ ใช้มาตรการตามกฎหมายเท่าที่ เป็นอยู่	๘.๓๔	๕.๘๓	๘๕.๗๒	๑.๑๑

ตารางที่ ๑๑ กอ

แสดงจำนวนรอยละของนักเรียนนายร้อย จปร. ที่มีทัศนคติทางการเมืองที่
เป็นเผด็จการ

(N= 360)

	รอยละของนักเรียนนายร้อย จปร. ที่โศคะแนน			
	ต่ำ	กลาง	สูง	ไม่ตอบ
— อำนาจของบุคคลและการใดเป็น เจ้านายคนนั้น แสดงให้เห็นถึง บุญาสนาของเขา	๖๘.๐๖	๒๐.๘๓	๑๐.๕๖	๐.๕๕

จะเห็นได้ว่าในตารางที่ ๑๑ ซึ่งแสดงถึงรอยละของนักเรียนนายร้อย จปร. ที่มีทัศนคติเผด็จการ โดยวัดจากคะแนนที่เขาตอบคำถามในเรื่องที่เกี่ยวกับทัศนคติที่เป็นเผด็จการว่า ถ้าเขาตอบเห็นด้วยกับคำถามเหล่านั้นมากเขาก็จะโศคะแนนสูง ซึ่งแสดงว่าเขาที่มีทัศนคติที่เป็นเผด็จการมาก และผลก็แสดงให้เห็นจากตารางนี้แล้ว ผู้ตอบที่โศคะแนนต่ำ ดังนั้น จึงแสดงให้เห็นว่านักเรียนนายร้อย จปร. มีระดับของทัศนคติที่เป็นเผด็จการ (Degree of Authoritarian Attitudes) ค่อนข้างสูง

อย่างไรก็ตาม ในการที่จะพิสูจน์ทัศนคติทางการเมืองที่เป็นเผด็จการนี้ให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้เขียนจะได้นำแสดงรายละเอียดของแต่ละตารางทั้ง ๒๓ ตารางในมาตรฐานที่แสดงถึงทัศนคติที่เป็นเผด็จการนั้น รวมทั้งตารางประกอบอื่น ๆ ที่แสดงให้เห็นถึงทัศนคติที่เป็นเผด็จการอีก ๕ ตาราง มาแสดงให้เห็นดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๑๒

แสดงความคิดเห็นของผู้ตอบคำถามที่ว่า "ชาติจะก้าวหน้า
ถ้าประชาชนมีระเบียบวินัย"

คำถาม "ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับคำถามที่ว่า "ชาติจะก้าวหน้า ถ้าประชาชน
มีระเบียบวินัย"

ความคิดเห็น	ร้อยละ	จำนวน (N)
เห็นด้วย	๙๖.๕๕	๓๔๕
ไม่เห็นด้วย	๐.๘๓	๓
ไม่มีความเห็น	๑.๕๘	๕
ไม่ตอบ	๐.๒๔	๑
รวม	๑๐๐.๐๐	๓๖๐

ข้อมูลจากตารางนี้แสดงถึงความคิดเห็นของนักเรียนนายร้อย จปร. ในเรื่อง
ระเบียบวินัย (Discipline) จะเห็นได้ว่านักเรียนเกือบทั้งหมดร้อยละ ๙๖.๕๕ เห็นด้วย
กับการมีระเบียบวินัย ทั้งนี้เพราะนักเรียนทหารทุกคนได้รับการอบรม (Socialization)
ให้อยู่ในระเบียบวินัยและเชื่อฟังคำสั่งของผู้บังคับบัญชาอย่างเคร่งครัด เขาได้รับการสอน
ให้ยึดมั่นในกฏวินัยเรื่อง อำนาจ (Power) ความรุนแรง (Toughness) คำสั่ง (Order)

และระเบียบวินัย (Discipline) มาตั้งแต่ยังเป็นนักเรียนเตรียมทหาร เมื่อเข้ามา
ศึกษาในโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าก็ได้รับการอบรมในเรื่องเหล่านี้อีก ดังนั้น
นักเรียนนายร้อย จปร. จึงได้รับอิทธิพลจากทัศนคติระเบียบวินัยอย่างมาก เขาจะปฏิบัติ
ตนอยู่ในกรอบของระเบียบวินัย ไม่ว่าจะเป็นวินัยในด้านการแต่งกาย, การแสดงความเคารพ
และการเชิดฟ้งผู้บังคับบัญชาและผู้อาวุโสกว่า คำตอบจากตารางนักแสดงให้เห็นได้ชัดเจนว่า
ผู้ตอบชอบระเบียบวินัย ร้อยละ ๙๖.๕๕ เห็นว่า ถ้าประชาชนทุกคนอยู่ในระเบียบวินัย
ก็จะเกิดความสงบสุข หากจะก้าวหน้า ผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับการมีระเบียบวินัยมีเพียงร้อยละ
๐.๘๓ เท่านั้น สำหรับผู้ที่ไม่มีความเห็นมีร้อยละ ๑.๕๔

๒๗
จะเห็นได้จากภาพจิตในชีวิตประจำวันของนักเรียนทหาร เช่น "ชาติ เกียรติ
วินัย และ กล้าหาญ" หรือ "ตายในสนามรบเป็นเกียรติของทหาร" หรือ "ตายเสียดีกว่า
ที่จะทิ้งหน้า" เป็นต้น และในเวลาเล่นกีฬาจะมีการมีคำขวัญในหมู่ทหารว่า "วินัย ใจเย็น
และสู้ตาย" ซึ่งค่านิยมในเรื่องวินัยนักเรียนทหารจะได้รับการอบรมตั้งแต่เริ่มเป็นนักเรียน
เตรียมทหารจนกระทั่งเข้าโรงเรียนนายร้อย จปร.

ตารางที่ ๑๓

แสดงความคิดเห็นของผู้ตอบกรณีกว่า ระเบียบวินัยทำให้ประเทศชาติ
ก้าวหน้าขึ้น ควรจะเป็นระเบียบวินัยแบบทหารหรือไม่

คำถาม "ท่านเห็นวาระระเบียบวินัย (ตามตารางที่ ๑๒) นั้น ควรเป็นระเบียบ
วินัยแบบทหารใจหรือไม่"

ความคิดเห็น	ร้อยละ	จำนวน (N)
ใช่	๒๐.๐๐	๓๒
ไม่ใช่	๓๔.๔๕	๑๒๔
อื่น ๆ *	๔๓.๒๑	๑๕๓
ไม่ตอบ	๑.๕๔	๓
รวม	๑๐๐.๐๐	๓๒๐

*อื่น ๆ ในที่นี้หมายถึงคำตอบที่ผู้ตอบ ตอบว่า

- ๑) เป็นระเบียบวินัยทั้งทหารและทั้งพลเรือนเป็นจำนวนร้อยละ ๒๕.๒๐
- ๒) เป็นระเบียบวินัยที่ปฏิบัติตามกฎหมายเพื่อให้ประชาชนได้รู้จักสิทธิ
และหน้าที่ของตน จำนวนร้อยละ ๔.๕๓
- ๓) เป็นระเบียบวินัยที่ประชาชนส่วนใหญ่สามารถปฏิบัติตามได้เป็น
จำนวนร้อยละ ๕.๓๕
- ๔) ถ้าระเบียบวินัยของพลเรือนก็แล้วก็ไม่ตองใช้วินัยทหารเป็น
จำนวนร้อยละ ๔.๐๕

ข้อมูลในตารางนี้เห็นได้ว่า ผู้ตอบร้อยละ ๒๐.๐๐ เห็นว่า ระเบียบวินัยทำให้
 ชาติก้าวหน้านั้นเป็นวินัยแบบทหาร ร้อยละ ๓๔.๔๕ เห็นว่าไม่ใช่ระเบียบวินัยแบบทหาร
 และอีกร้อยละ ๔๓.๖๑ ที่มีความเห็นอื่น ๆ เช่น ผู้ที่ตอบว่า ควรเป็นวินัยทั้งทหารและทั้ง
 พลเรือนมีจำนวนร้อยละ ๒๕.๒๐, ร้อยละ ๘.๕๓ เป็นระเบียบวินัยที่ปฏิบัติตามกฎหมาย
 เพื่อให้ประชาชนได้รู้จักสิทธิและหน้าที่ของตน, ร้อยละ ๕.๓๕ เป็นระเบียบวินัยที่ประชาชน
 ส่วนใหญ่สามารถปฏิบัติตามได้ และอีกร้อยละ ๘.๐๘ เห็นว่า ถ้าระเบียบวินัยของพลเรือน
 ก็แล้วก็ไม่ต้องใช้วินัยทหาร ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่า ผู้ที่ตอบว่าอื่น ๆ นั้น ก็มีแนวโน้มไป
 ในทางที่เห็นด้วยกับวินัยทหารมากกว่าไม่เห็นด้วย ซึ่งก็แสดงว่า ผู้ตอบส่วนใหญ่เห็นว่าการ
 ที่จะทำให้ประเทศชาติก้าวหน้านั้นจะต้องมีระเบียบวินัย ซึ่งอาจจะเป็นวินัยทั้งทหารและ
 ทั้งพลเรือนควบคู่กัน

การวางที่ ๑๔

แสดงการเชื่อฟังระบบอาวุโสในโรงเรียน

คำถาม "เวลานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นนำให้ท่านเชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งของเขาโดยไม่ออกเหตุผลให้ท่านทราบ ท่านจะมีความเห็นอย่างไร"

การปฏิบัติตามคำสั่ง	ร้อยละ	จำนวน (N)
ทำตาม	๓๑.๑๑	๒๕๖
ไม่ทำตาม	๓.๖๑	๑๓
ไม่มีความเห็น	๒๔.๑๓	๘๓
ไม่ตอบ	๑.๑๑	๔
รวม	๑๐๐.๐๐	๓๖๐

การปกครองในโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าใช้กติการะบบอาวุโสมาก (Seniority System) ซึ่งการปกครองระบบอาวุโสของนักเรียนทหารในเชิงเกรงกว่าระบบอาวุโสในวิทยาลัยอื่น ๆ ทั้งนี้ เพราะระบบนี้มอบให้นักเรียนทหารยอมรับอำนาจและเชื่อฟังคำสั่งของผู้บังคับบัญชาเหนือเขาโดยไม่ขอโต้แย้งใด ๆ ทำให้นักเรียนนายร้อย จปร. เคยชินกับการไม่กล่าววิพากษ์วิจารณ์การกระทำของรุ่นพี่ สิทธิของนักเรียนนายร้อย จปร. ปีที่ ๑ จะมีค่าเท่ากับศูนย์ ดังนั้นเมื่อเวลานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาออกคำสั่งโดยไม่ออกเหตุผลให้ทราบ ผู้ตอบก็จะปฏิบัติตาม โดยไม่ขอโต้แย้ง ซึ่งจะเห็นได้จากข้อมูลในตารางนี้ปรากฏว่า

ผู้ตอบร้อยละ ๓๑.๑๑ ที่บอกว่าจะปฏิบัติตามคำสั่งของครูพี่ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของการ
 อบรมให้เชื่องต่อระบบอาวุโสภายในโรงเรียนว่ามีอยู่มาก มีผู้ตอบเพียงร้อยละ ๓.๖๑
 เท่านั้นที่ไม่เห็นด้วย และอีกร้อยละ ๒๔.๑๓ ที่ไม่มีความเห็น กังนนั้น การที่นักเรียนนายร้อย
 จปร. เชื่อฟังระบบอาวุโสมากทำให้เขาเคยชินกับทัศนคติการไม่วิพากษ์วิจารณ์ ซึ่งการไม่
 วิพากษ์วิจารณ์ (Distaste of Criticism) เป็นทัศนคติที่เป็นเผด็จการ จึงทำให้
 นักเรียนนายร้อย จปร. มีบุคลิกลักษณะที่เป็นเผด็จการมากกว่านักศึกษาอื่น ๆ ประกอบกับ
 ในโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้ามีการปกครองแบบสายการบังคับบัญชา (Hierarchical
 System) ซึ่งเป็นการฝึกรบวิธีเสียให้เชื่องผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นอย่างเคร่งครัด และ
 ถือว่าการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนักเรียนผู้บังคับบัญชานั้น เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างมาก
 จึงเท่ากับเป็นการย้ำให้นักเรียนนายร้อย จปร. มีค่านิยมที่เชื่องผู้บังคับบัญชา (Acceptance
 of Authority) เป็นอันมาก นักเรียนนายร้อย จปร. จึงเคยชินกับผู้ที่มีบุคลิกที่เป็น
 เผด็จการและทำให้ตัวเขาเองมีทัศนคติที่เป็นเผด็จการไปด้วย

ตารางที่ ๑๕

แสดงความเห็นในเรื่องระบบอาวุธที่ใช้ในโรงเรียนนายร้อย จปร.

คำถาม "ท่านเห็นด้วยกับระบบอาวุธที่ปฏิบัติกันอยู่ในโรงเรียนนายร้อย จปร. หรือไม่"

ทัศนคติของนักเรียน	ร้อยละ	จำนวน (N)
เห็นด้วย	๘๒.๓๘	๓๓๘
ไม่เห็นด้วย	๑.๕๔	๖
ไม่มีความเห็น	๔.๑๗	๑๕
ไม่ตอบ	๑.๑๑	๔
รวม	๑๐๐.๐๐	๓๖๐

ตารางนี้แสดงทัศนคติของนักเรียนนายร้อย จปร. ที่มีต่อระบบอาวุธที่ปฏิบัติอยู่ในโรงเรียน ปราบกฏาภิบาลนักเรียนนายร้อย จปร. เกือบทั้งหมดเห็นด้วยกับระบบอาวุธ นักเรียนร้อยละ ๘๒.๓๘ เห็นว่าระบบอาวุธเป็นเอกลักษณ์ของสถาบันนี้ ทำให้มีผลดีในการปกครองและการบังคับบัญชา ทำให้เกิดระเบียบวินัยและเกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน นอกจากนี้ยังทำให้รุ่นพี่กับรุ่นน้องมีความใกล้ชิดกัน เกิดความสามัคคีกลมเกลียวกัน ระบบอาวุธเป็นระบบที่เก่าแก่ของสถาบันนี้ทำให้ทหาร เชื้อพันธุ์บังคับบัญชาและไม่เกิดความวุ่นวายเหมือนในสถาบันการศึกษาอื่น ๆ มีผู้ตอบเพียงร้อยละ ๑.๕๔ เท่านั้นที่ไม่เห็นด้วยกับระบบอาวุธ โดยอ้างว่าไม่จำเป็นต้องใช้ระบบนี้ในการปกครองก็ได้ สำหรับผู้ไม่มีความเห็นมีจำนวนร้อยละ ๔.๑๗ ดังนั้น จึงเห็นได้ว่านักเรียนนายร้อย จปร. ส่วนมากชอบระบบการปกครองแบบอาวุธ ทั้งนี้เนื่องจากว่าชีวิตของทหารอยู่ในบริเวณขอบเขตที่จำกัดและแยกต่างหาก

จากสังคมภายนอก และนักเรียนนายร้อย จปร. จะต้องอยู่ประจำที่โรงเรียนมากกว่านักเรียน
อื่น ๆ นักเรียนนายร้อย จปร. จึงมีความผูกพันกับโรงเรียนมากกว่าที่บ้าน ชีวิตประจำวัน
ของเขาอยู่ภายในระเบียบและกฎข้อมบังคับของโรงเรียน ทำให้การอบรมในเรื่องระบบ
อาวุธมีอิทธิพลต่อเขามาก เขาจึงเคยชินกับการปกครองแบบสายการบังคับบัญชาตามลำดับ
ชั้นยศและยอมรับอำนาจและเชื่อฟังผู้ที่มีอำนาจเหนือเขา^{๖๕}

ตารางที่ ๑๔ และตารางที่ ๑๕ แสดงถึงความสัมพันธ์ของคำตอบ (Correlation)
ใดก็ตามที่นักเรียนนายร้อย จปร. ส่วนมากเห็นด้วยกับระบบอาวุธ ก็นั่น เมื่อรุ่นหนึ่ง
ให้ทำอะไร เขาก็จะปฏิบัติตามทันที แสดงถึงความสอดคล้องกับคำตอบใดว่า นักเรียนนายร้อย
จปร. ส่วนมากชอบระบบอาวุธ ก็นั่น ถ้าหากรุ่นพี่หรือผู้บังคับบัญชาสั่งให้ทำอะไร เขายอมจะ
ปฏิบัติตามจึงแสดงให้เห็นว่านักเรียนนายร้อย จปร. ยอมรับอำนาจและเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา
เหนือเขา ดังนั้นแสดงให้เห็นว่านักเรียนนายร้อย จปร. มีทัศนคติทางการเมืองที่เป็นเผด็จการ

^{๖๕} Ibid., p. 206.

ตารางที่ ๑๖

แสดงความคิดเห็นของผู้ตอบต่อการเห็นว่า รุนทกวรรจะอธิบายเหตุผล
ในการกระทำต่าง ๆ ซึ่งรุ้นทกวรรการใหญ่รุ้นองทำตามอย่างหรือไม่

คำถาม "ท่านคิดว่ารุ้นทกวรรจะอธิบายเหตุผลในการกระทำต่าง ๆ ซึ่งรุ้นทก
ต้องการใหญ่รุ้นองทำตามอย่างหรือไม่"

ความคิดเห็น	ร้อยละ	จำนวน (N)
จำเป็นเพราะเป็นหลักการของระบอบประชาธิปไตย	๒.๓๘	๑๐
จำเป็นเพราะการปกครองที่คนควรจะอธิบายเหตุผล	๓๘.๘๘	๑๕๐
ไม่จำเป็นเพราะทหารจะต้องเชื่อฟังคำสั่งของ ผู้บังคับบัญชา	๖๕.๐๐	๕๐
ไม่จำเป็นเพราะรุ้นทกวรรจะมีเหตุผลอยู่แล้ว	๑๑.๕๕	๔๓
อื่น ๆ *	๑๕.๕๕	๓๐
ไม่ตอบ	๑.๕๕	๗
รวม	๑๐๐.๐๐	๓๒๐

*อื่น ๆ ในที่นี้หมายถึงคำตอบที่ตอบ ตอบว่า

- ๑) ไม่จำเป็นต้องบอกเหตุผล เพราะบางครั้งเหตุผลนั้นเป็นความลับของทางราชการ ถ้าเปิดเผยให้ทราบจะทำให้เสียประโยชน์ ซึ่งมีจำนวนร้อยละ ๑๑.๑๕
- ๒) แลวแต่สถานการณ์ บางเรื่องจำเป็นต้องบอกเหตุผลและบางเรื่องก็ไม่จำเป็นต้องบอกเหตุผล มีจำนวนร้อยละ ๕.๒๕

นักเรียนรอยละ ๓๘.๘๙ ที่เห็นว่ารุ่นพี่เป็นต้องบอกเหตุผลให้กับรุ่นน้อง เพราะ
 การปกครองที่คนต้องอธิบายเหตุผลให้ทราบ รอยละ ๒๕ เห็นว่า การส่งให้รุ่นน้องทำตาม
 นั้นไม่จำเป็นต้องอธิบายเหตุผลเพราะทหารกองเรือฟังกำลัง ของผู้บังคับบัญชาอยู่แล้ว รอยละ
 ๑๑.๕๕ ที่เห็นว่า การส่งให้รุ่นน้องทำตามนั้นไม่จำเป็นต้องบอกเหตุผล เพราะเชื่อว่ารุ่นพี่
 เป็นผู้อาวุโสกว่าคงต้องมีเหตุผลอยู่แล้ว รอยละ ๒.๓๘ เห็นว่า จำเป็นต้องบอกเหตุผล
 เพราะเป็นหลักการของระบอบประชาธิปไตย และอีก รอยละ ๑๙.๘๘ ที่มีความเห็นอื่น ๆ
 เช่น ผู้ตอบรอยละ ๑๑.๑๕ ที่เห็นว่า ไม่จำเป็นต้องบอกเหตุผลเพราะบางครั้งเหตุผลนั้น
 เป็นความลับของทางราชการ ถ้าอธิบายให้รุ่นน้องทราบจะทำให้เสียประโยชน์ และผู้ตอบ
 อีก รอยละ ๘.๒๙ ที่มีความเห็นว่า จะบอกเหตุผลหรือไม่บอกเหตุผลแล้วแต่สถานการณ์
 ทั้งนี้ ข้อมูลในตารางนี้แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบส่วนใหญ่มีแนวโน้มไปในทางที่เห็นว่า ไม่จำเป็น
 ต้องบอกเหตุผลให้รุ่นน้องทราบเพราะเห็นว่า เป็นคำสั่งของผู้อาวุโสและเห็นว่ารุ่นพี่ต้องมี
 เหตุผลดีกว่า และบางครั้งเหตุผลนั้นอาจเป็นความลับของทางราชการ

ตารางที่ ๑๗

แสดงความคิดเห็นของผู้ตอบการเฝ้าว่า การที่รูนองไม่ปฏิบัติตาม
คำสั่งของ รูนพิในโรงเรียนนั้นเป็นสิ่งผิดหรือไม่

คำถาม "การที่รูนองไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของ รูนพิในโรงเรียนนั้นเป็นสิ่งผิด
หรือไม่"

ความเห็นของผู้ตอบ	ร้อยละ	จำนวน (N)
ผิด	๘๓.๐๖	๖๕๕
ไม่ผิด	๕.๐๐	๑๘
ไม่มีความเห็น	๑๐.๖๘	๓๗
ไม่ตอบ	๑.๒๖	๖
รวม	๑๐๐.๐๐	๓๖๐

ตารางนี้แสดงถึงความคิดเห็นของนักเรียนนายร้อย จปร. ใควา นักเรียนส่วนมาก
ยึดถือระบบอาวุโส (Seniority System) มาก เขาถือว่า การที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง
ของ รูนพิเป็นการผิดมาก นักเรียนเกือบทั้งหมดร้อยละ ๘๓.๐๖ เห็นด้วยกับระบบอาวุโส
ที่ปฏิบัติอยู่ในโรงเรียนนายร้อย จปร. ทั้งนี้เพราะนักเรียนเหล่านี้เห็นวาระบบอาวุโส
เป็นเอกลักษณ์ของสถาบันนี้ เพราะทำให้เกิดผลดีในการปกครองบังคับบัญชาใกอง ทำให้
นักเรียนทหารอยู่ในระเบียบวินัย รู้จัก รูนพิ รูนอง ทำให้เกิดความสามัคคีกลมเกลียวกัน
รูนองต้องเซอส่งและการพรุนพิ รอยละ ๕ ที่เห็นว่า การไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของ รูนพิเป็น
การไม่ผิด และอีก รอยละ ๑๐.๖๘ ที่ไม่มีความกึกเห็น

ตารางที่ ๑๓ มีความสัมพันธ์กับ ตารางที่ ๑๔ และ ๑๕ และเป็นเครื่องยืนยันได้
ว่าคำตอบนั้นน่าเชื่อถือได้ (Valid)

ตารางที่ ๑๔

แสดงความคิดเห็นของผู้ตอบคอรอสที่ว่า รุณีควรรีไซ

อำนาจในการปกครอง

คำถาม "ท่านคิดว่าในการทำให้ตนเองเจือพียงและปฏิบัติตามนี้ รุณีควรรีไซ
อำนาจหรือไม่"

ความคิดเห็น	ร้อยละ	จำนวน (N)
ควรรีไซอำนาจ	๕๓.๖๑	๑๕๓
ไม่ควรรีไซอำนาจ	๒๘.๖๑	๑๐๓
ไม่มีความเห็น	๑๖.๓๕	๕๕
ไม่ตอบ	๑.๓๕	๕
รวม	๑๐๐.๐๐	๓๒๐

ข้อมูลในตารางนี้พบว่า นักเรียนร้อยละ ๕๓.๖๑ เห็นว่ารุณีควรรีไซอำนาจ
(Power) ในการปกครองบังคับบัญชาให้ตนเองปฏิบัติตาม เพราะเขาเห็นว่าจะทำให้
ตนเองเกรงใจและปฏิบัติตามด้วยความรวดเร็ว นอกจากนี้การที่รุณีควรรีไซอำนาจบังคับบัญชาจะ
ได้เป็นตัวอย่างแก่ตนเองคนอื่นว่า ถ้ารุณีสิ่งอะไรก็ควรปฏิบัติตาม ในการปกครองต้องใช้
ทั้งพระเดช (อำนาจ) ควบคู่กับพระคุณ การอยู่รวมกันจะต้องมีระเบียบวินัยรุณีจึงควรรีไซ
อำนาจปกครองเพื่อจะทำให้ตนเองกระทำตาม นอกจากนี้ตนเองบางคนรู้สึกผิดแล้วว่า
สิ่งที่ตนปฏิบัติกันไม่ได้ แต่ยังคงกระทำอยู่รุณีควรรีไซอำนาจในการควบคุมนักเรียนตนเอง

ผู้ตอบรอยละ ๒๕.๖๑ เห็นว่า หน้าที่ไมควรรีใช้อำนาจในการปกครองเพียงแต่มองเหตุผลและ
 ใจแข็งให้รุนแรงเขาใจก็เพียงพอแล้ว การที่หน้าที่ใช้อำนาจบังคับเพื่อให้รุนแรง เซอซังและ
 ปฏิบัติตามเป็นการกระทำที่รุนแรงเกินไปอีกรอยละ ๑๖.๓๙ ของผู้ตอบที่ไม่มีความเห็น เห็น
 ไควว่านักเรียนนายร้อย จปร. จำนวนทวารครึ่งหนึ่งที่เห็นด้วยกับการใช้อำนาจ แม้ว่าจำนวน
 เปอรเซนต์ของผู้ที่เห็นด้วยจะไม่สูงนัก แต่พอคาดคะเนไควว่า นักเรียนนายร้อยมีแนวโน้มที่
 จะชอบใช้การกระทำที่รุนแรงในการปกครอง

การที่โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าอบรมให้นักเรียนนายร้อย จปร. ปีที่ ๑
 เซอซังและเคารพยำเกรงผู้ที่อยู่ในชั้นสูงกว่าโดยไม่มีข้อยกเว้นใด ๆ จะมีผลทำให้นักเรียน
 นายร้อย จปร. พวกนี้เมื่อขึ้นไปอยู่ในชั้นสูงและหมดฐานะเป็นนักเรียนชั้นปีที่ ๑ ก็จะกลายเป็น
 เป็นผู้ที่นิยมอำนาจ (Power) มีความภูมิใจที่ใดแสดงออกซึ่งอำนาจและจะอบรมใหญ่ที่เขา
 มาใหม่เซอซังในอำนาจของเขาต่อไป เขาจะกลายเป็นบุคคลที่มีบุคลิกภาพเผด็จการ
 (Authoritarian Personality) ซึ่งบุคลิกที่เป็นเผด็จการนี้จะสืบต่อไปยังนักเรียน
 รุนหลังต่อไป นักเรียนนายร้อย จปร. จึงได้รับอิทธิพลของการใช้อำนาจและการกระทำที่
 รุนแรง ซึ่งบางครั้งลักษณะอันรุนแรงจะนำมาใช้กับนักเรียนรุ่นน้องด้วย

ตารางที่ ๑๕

แสดงความคิดเห็นของผู้ตอบในกรณีที่ "จะเปลี่ยนแปลง
ระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ ภายในโรงเรียน"

คำถาม "หากกรณีที่ของท่านเสนอแนวความคิดริเริ่มในการเปลี่ยนแปลงระเบียบ
ปฏิบัติต่าง ๆ ในโรงเรียนให้ทันสมัยขึ้น"

ความคิดเห็น	ร้อยละ	จำนวน (N)
เห็นด้วย	๗๕.๕๕	๒๘๖
ไม่เห็นด้วย	๕.๗๒	๑๗
ไม่มีความเห็น	๑๘.๗๒	๕๓
ไม่ตอบ	๑.๑๑	๔
รวม	๑๐๐.๐๐	๓๖๐

จากตารางนี้พบว่า นักเรียนส่วนมากร้อยละ ๗๕.๕๕ มีความเห็นที่สนับสนุนในกรณีที่
แนวความคิดริเริ่มในการเปลี่ยนแปลงระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ทั้งนี้ เพราะ
เขาเห็นว่าสิ่งนั้นจะช่วยพัฒนาโรงเรียนให้ทันสมัยและปฏิบัติงานต่าง ๆ ได้รวดเร็วขึ้น มี
ผู้ตอบเพียงร้อยละ ๕.๗๒ เท่านั้นที่ไม่เห็นด้วย และอีกร้อยละ ๑๘.๗๒ ที่ไม่มีความเห็น
แสดงให้เห็นว่านักเรียนนายร้อย จปร. ซึ่งได้รับการอบรมให้เคารพระบบอาวุโส, ระเบียบ
วินัยและคำสั่งโดยไม่มีข้อโต้แย้งใด ๆ อยู่แล้วมักจะคงเห็นด้วยและปฏิบัติตามรูป
คำสั่งหรือการปฏิบัตินั้นจะเป็นไปในทางทำให้เกิดความก้าวหน้าแก่โรงเรียนด้วยแล้ว
นักเรียนส่วนใหญ่ก็ย่อมจะคงเห็นด้วยและปฏิบัติตาม

ในตารางที่ ๑๓ ผู้เขียนพบว่า ผู้ตอบมีความเห็นว่าการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของครูที่
นั้นเป็นการกระทำที่ผิด กังนงเมื่อครูเสนอแนะให้มีการเปลี่ยนแปลงระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ
ในโรงเรียน (ตามตารางที่ ๑๕ นี้) ครอบง้อมจะเห็นควยและปฏิบัติตาม

ตารางที่ ๒๐

แสดงการเชื่อฟังคำสั่งของครูเมื่อผู้ตอบกระทำผิดระเบียบวินัย

คำถาม "หากท่านกระทำผิดระเบียบวินัยของหมู่คณะ ท่านคิดว่าจะยอมให้ครูฟ
ลงโทษท่านหรือไม่"

การปฏิบัติตามคำสั่ง	ร้อยละ	จำนวน (N)
ยอมให้ครูฟลงโทษ	๕๔.๑๗	๓๓๕
ไม่ยอมให้ลงโทษ	—	—
ไม่มีความเห็น	๔.๗๒	๑๗
ไม่ตอบ	๑.๑๑	๘
รวม	๑๐๐.๐๐	๓๖๐

จากตารางนี้ผู้เขียนพบว่า นักเรียนนายร้อย จปร.เกือบทั้งหมด (ร้อยละ
๕๔.๑๗) เชื่อฟังคำสั่งของครูฟมากและยินยอมให้ครูฟลงโทษใดถ้าเขากระทำผิดระเบียบ
วินัยของโรงเรียน ส่วนผู้ที่ตอบว่าไม่ยอมให้ลงโทษนั้นไม่มีเลย แต่อีกร้อยละ ๔.๗๒ ที่
ไม่แน่ใจว่าจะยอมให้ครูฟลงโทษหรือไม่ จึงแสดงให้เห็นว่านักเรียนนายร้อย จปร.เกือบ
ทั้งหมดเชื่อฟังและเคารพระเบียบวินัยของโรงเรียนมาก ทั้งนี้เพราะเขาได้รับการอบรมใน
เรื่องระเบียบวินัยมาตั้งแต่ในชั้นเตรียมทหารจนกระทั่งภายในโรงเรียนนายร้อย จปร.และ
แม้ว่าจะสำเร็จการศึกษาออกไปรับราชการแล้ว นักเรียนทหารก็จะต้องผูกพันกับค่านิยมใน

เรื่องวินัยโดยตลอด ค่านิยมสิ่งนี้จึงกลายเป็นทัศนคติของนักเรียนทหาร จึงเห็นได้ว่า
 ทหารทุกหน่วยจึงเป็นองค์การที่มีการจัดระเบียบวินัยเข้มแข็ง (Good Discipline)
 ตลอดจนมีระบบการฝึกอบรมทัศนคติเกี่ยวกับระเบียบวินัยในทุกชั้นตอนของตำแหน่งหน้าที่ทาง
 ทหาร^{๑๐} การฝึกอบรมให้อยู่ในระเบียบวินัยที่เคร่งครัดจึงสืบต่อกันมา ดังนั้น ถ้าทหารหรือนัก
 นักเรียนทหารคนใดกระทำผิดวินัย จะถือได้ว่าเป็นความผิดที่ร้ายแรงซึ่งจะมีบทกำหนดโทษ
 เอาไว้

เราจะเห็นได้ว่า การปกครองในโรงเรียนนายร้อย จปร. นั้นได้อบรมให้นักเรียน
 นายร้อย จปร. ยึดถืออำนาจ (Power) คำสั่ง (Order) และระเบียบวินัย (Discipline)
 ซึ่งค่านิยมเหล่านี้จะมีอิทธิพลต่อทัศนคติของนักเรียนนายร้อย จปร. มาก การที่นักเรียนนายร้อย
 จปร. ยึดถือค่านิยมในเรื่องอำนาจ ดังนั้นเขาจะเชื่อฟังผู้นำ (Obedience to Political
 Leader) และปฏิบัติตามคำสั่งและระเบียบวินัย (Obedience to Order and
 Discipline) อย่างเคร่งครัดและเชื่อฟังผู้มีอาวุโส ทัศนคติเหล่านี้จะเห็นได้ชัดเจนจาก
 คำตอบในตารางที่เขียนแสดงไว้ จากตารางที่ ๑๒, ๑๓ และ ๒๐ แสดงให้เห็นว่า
 นักเรียนนายร้อย จปร. ยึดถือระเบียบวินัยมาก ถ้าหากเขากระทำผิดวินัยของโรงเรียนก็
 ยินยอมให้รุนแรงถึงโทษได้ ในตารางที่ ๑๔, ๑๕, ๑๗ และ ๒๐ แสดงให้เห็นว่า เขา
 เชื่อในระบบอาวุโสมาก ตารางที่ ๑๗ แสดงให้เห็นว่านักเรียนนายร้อย จปร. เชื่อฟังคำสั่ง
 (Order) และเคารพในระบบอาวุโส และในตารางที่ ๑๘ แสดงว่านักเรียนนายร้อย
 จปร. ได้รับการอบรมในเรื่องอำนาจ (Power) และเชื่อฟังผู้มีอำนาจ (Acceptance

^{๑๐}ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ, "บทบาทของทหารกับการพัฒนาทางการเมือง" ใน
 กระมล ทองธรรมชาติ รวบรวม การเมืองและการปกครอง แผนกวิชาการปกครอง
 คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, (พระนคร : โรงพิมพ์สมาคมนักศึกษาศาสตร์แห่ง
 ประเทศไทย, ๒๕๑๓), หน้า ๒๓๔ - ๒๓๕.

of Authority) สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงทัศนคติของนักเรียนนายร้อย จปร. ที่เป็น
 เผด็จการ ทั้งนี้เพราะการที่นักเรียนนายร้อย จปร. มีทัศนคติที่เชื่องช้าของผู้นำอำนาจ
 ผู้มีอาวุโส และปฏิบัติตนอยู่ในกรอบของระเบียบวินัย นักเรียนจะไม่กล้าแสดงความคิดเห็น
 หรือวิพากษ์วิจารณ์ที่มีอำนาจหรือผู้บังคับบัญชา ทำให้นักเรียนนายร้อย จปร. ไม่มีโอกาสที่
 จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง และขาดการมีประสบการณ์ทางด้านประชาธิปไตย ทำให้
 เขามีทัศนคติที่เป็นเผด็จการมากขึ้น

ตารางที่ ๒๑

แสดงความเห็นของผู้ตอบคอรดที่ว่า หากเรามีผู้นำประเทศที่
 เข้าใจวิถีชีวิตของประชาชนแล้วจะสามารถแก้ไขปัญหาสังคมได้

คำถาม "ถ้าเรามีผู้นำประเทศที่เข้าใจวิถีชีวิตของประชาชนเราจะแก้ไขปัญหา
 ของสังคมได้"

ความคิดเห็น	ร้อยละ	จำนวน (N)
เห็นด้วย	๗๖.๓๘	๒๗๕
ไม่เห็นด้วย	๘.๖๑	๓๑
ไม่มีความเห็น	๑๓.๖๑	๔๕
ไม่ตอบ	๑.๓๘	๕
รวม	๑๐๐.๐๐	๓๖๐

จากข้อมูลในตารางนี้ปรากฏว่า นักเรียนร้อยละ ๗๖.๓๘ เห็นด้วยกับการมีผู้นำ
 ที่จะสามารถแก้ไขปัญหของสังคมได้ ร้อยละ ๘.๖๑ ที่ไม่เห็นด้วย และอีกร้อยละ ๑๓.๖๑
 ที่ไม่มีความเห็น จะเห็นได้ว่าในโรงเรียนนายร้อย จปร. มีการปกครองแบบสายการบังคับ

บัญชา (Hierarchical Relationship) โดยการเน้นถึงอำนาจและหน้าที่ของผู้
 นักเรียนนายร้อย จปร. จะต้องเชื่อฟังผู้นำหรือผู้บังคับบัญชา (Obedience to Leader)
 แค่นี้ก็เพียงพอแล้ว จากตารางนี้แสดงให้เห็นแล้วว่า นักเรียนนายร้อย จปร. ได้รับการอบรมให้
 เชื่อฟังผู้นำของเขา ซึ่งแสดงถึงการมีทัศนคติที่เป็นเผด็จการนั่นเอง

ตารางที่ ๒๒

แสดงการเห็นด้วยที่ผู้นำควรมีอำนาจปกครองในกรณีเกิด
 วิกฤตการณ์ในประเทศ

คำถาม "ในเวลาเกิดวิกฤตการณ์ใด ๆ ผู้นำควรมีอำนาจที่จะทำอะไรก็ได้
 ที่เขาเห็นว่าจำเป็นต่อประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการใช้กำลังหรืออาจทำให้ประชาชนทุกข์ยาก
 บางก็ตาม"

ความคิดเห็น	ร้อยละ	จำนวน (N)
-------------	--------	-----------

เห็นด้วย เพราะ

- ๑) เพื่อความอยู่รอดของประเทศและรักษา
 ความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง ๘๕.๒๘ ๓๐๓
- ๒) ทำให้เกิดเอกภาพในการบังคับบัญชา
 และสามารถแก้ปัญหาได้รวดเร็ว
- ๓) ต้องคำนึงถึงความสงบสุขของคนส่วนมาก
 แม้จะทำให้ประชาชนส่วนน้อยทุกข์ยากบาง
 ก็สมควร

ตารางที่ ๒๒ คอ

แสดงการเห็นด้วยที่ผู้นำควรรีใช้อำนาจปกครองในกรณีเกิด
วิกฤตการณ์ในประเทศ

ความคิดเห็น	ร้อยละ	จำนวน (N)
ไม่เห็นด้วย เพราะ	๑๒.๒๒	๘๘
๑) ถ้าประชาชนทุกข์ยากแล้วจะกลายเป็น เรื่องเลวร้ายมากขึ้น		
๒) ประเทศชาติจะไม่สงบสุข		
ไม่ตอบ	๒.๕๐	๘
รวม	๑๐๐.๐๐	๓๖๐

จากตารางนี้ นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ ๘๕.๒๘ เห็นด้วยที่ผู้นำควรรีใช้อำนาจ
เด็ดขาดปกครองถ้าหากเกิดวิกฤตการณ์ในประเทศ เช่น นักศึกษาหรือประชาชนเดินขบวน
ต่อต้านนโยบายต่าง ๆ จนทำให้เกิดความวุ่นวายในประเทศ ผู้ตอบก็เห็นว่า ผู้นำประเทศ
จะใช้อำนาจเด็ดขาด เช่น ประกาศกฎอัยการศึกและใช้มาตรการลงโทษกับนักศึกษาหรือ
ประชาชนเหล่านั้นได้ ทั้งนี้เพื่อจะได้ทำให้บ้านเมืองสงบสุข การใช้อำนาจเด็ดขาดของผู้นำ
จะทำให้เกิดเอกภาพในการบังคับบัญชาและสามารถแก้ไขปัญหาได้รวดเร็ว ผู้ตอบเห็นว่า
การรักษาความสงบให้แกคนส่วนมากและเพื่อความอยู่รอดของประเทศแม้จะทำให้ประชาชน
ทุกข์ยากบ้างแต่ก็สมควรกระทำ ผู้ตอบร้อยละ ๑๒.๒๒ ไม่เห็นด้วยที่ผู้นำจะใช้อำนาจในการ
แก้ไขวิกฤตการณ์ในประเทศ เพราะเขาเห็นว่าถ้าทำให้ประชาชนทุกข์ยากแล้วจะกลายเป็น
เรื่องเลวร้ายมากขึ้น ประเทศชาติจะเดือดร้อน ดังนั้น จะเห็นได้ว่านักเรียนส่วนใหญ่

เห็นด้วยกับการใช้กำลังหรือใช้อำนาจเด็ดขาดในการแก้ไขเหตุการณ์ การที่นักเรียนนายร้อย
 จปร.ได้รับการอบรมในเรื่องอำนาจ (Power) ความรุนแรง (Toughness)
 และการกระทำตามผู้นำ (Dominance by a Leader)^{๓๑} จึงทำให้มีทัศนคติที่รุนแรง
 ว่า ผู้นำควรใช้อำนาจเด็ดขาดในการแก้ไขวิกฤตการณ์ ซึ่งทัศนคติเหล่านี้แสดงถึงความเป็น
 เผด็จการนั่นเอง

^{๓๑}Thinapan Nakata, op.cit., p. 138.

ตารางที่ ๒๓

แสดงทัศนคติของผู้ตอบที่มีต่อกำหนดว่า "เชอผู้นำ ชาติพณิชย์"

คำถาม "ตกลงดาวกนาว่า เชอผู้นำ ชาติพณิชย์ ทานเห็นควยหรือไม่"

ความคิดเห็น	ร้อยละ	จำนวน (N)
เห็นควย เพราะ	๓๒.๓๘	๑๑๘
๑) ผู้นำจะตองเป็นผู้ที่ได้รับการกิดเลือกมาแล้ว ว่าเหมาะสม มีความรู้ ความสามารถ	๒๓.๖๑	๘๕
๒) ผู้นำยอมจะมีความตั้งใจจะทำไปประเทศ พณิชย์	๘.๑๓	๓๓
ไม่เห็นควย เพราะ	๓๘.๓๒	๑๒๕
๑) ผู้นำไม่สามารถจะแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ เสมอไป	๒๖.๓๘	๘๕
๒) ผู้นำบางคนไม่มีความรู้ความสามารถพอ	๘.๓๓	๓๐
อื่น ๆ เช่น	๓๐.๐๐	๑๐๘
๑) ถ้าผู้นำทำเพื่อชาติจริงก็เห็นควย	๑๘.๐๐	๖๕
๒) ตองพิจารณาจากกอนว่าผู้นำคนนั้นสมควรหรือไม่	๘.๓๓	๓๐
๓) ไม่แน่นอนเสมอไป	๓.๖๑	๑๓
ไม่ตอบ	๒.๕๐	๘
รวม	๑๐๐.๐๐	๓๖๐

ตารางนี้แสดงทัศนคติของนักเรียนนายร้อย จปร. ว่าเขาเห็นว่าการเชือดผู้นำจะ
 ทำให้ประเทศชาติพัฒนากว่าอันตราย หรือทำให้ประเทศชาติมีความสงบ เรียบร้อยไ้หรือไม่
 เพราะจากตารางที่ ๒๑ และตารางที่ ๒๒ ก็แสดงให้เห็นแล้วว่า นักเรียนนายร้อย จปร.
 มีความเชื่อด้อยในกัปผู้นำ (Leader) แต่ขอมูลในตารางนี้ปรากฏว่าผู้นำนายร้อยละ ๓๘.๗๒
 ที่ไม่เห็นควายผู้นำจะทำให้ชาติพัฒนากว่า เพราะเขาเห็นว่าผู้นำไม่สามารถจะแก้ปัญหา
 ใดๆ ได้เสมอไป และผู้นำบางท่านอาจจะไม่มีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะทำให้
 ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อยได้ ผู้นำนายร้อยละ ๓๒.๗๘ ที่เห็นว่าผู้นำจะสามารถทำให้
 ประเทศชาติสงบสุขได้ เพราะบุคคลที่จะเป็นผู้นำได้นั้นจะคงได้รับการคัดเลือกมาแล้วว่า
 เหมาะสมมีความรู้ ความสามารถดี นอกจากนั้นผู้นำนายร้อยจะมีความตั้งใจที่จะทำให้ประเทศ
 ชาติพัฒนากว่า ผู้นำนายร้อยละ ๓๐ ที่มีความเห็นแตกต่างไป เช่น ผู้นำนายร้อยที่เห็นว่าผู้นำนั้น
 ตั้งใจทำงานเพื่อเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติจริง เขาก็เห็นควายซึ่งมีจำนวน
 ร้อยละ ๑๘.๐๖ และอีกร้อยละ ๘.๓๓ ที่ไม่แน่ใจว่าผู้นำนั้นเป็นบุคคลที่สมควรหรือไม่คง
 พิจารณาจากก่อน และร้อยละ ๓.๖๑ ที่ตอบว่าไม่แน่ใจเสมอไปที่ผู้นำนั้นจะทำให้ชาติพัฒนากว่า จะ
 เห็นได้ว่า แม้ว่าจำนวนผู้นำนายร้อยที่ไม่เห็นด้วยกับการเชือดผู้นำจะมีมากกว่าผู้นำนายร้อยที่เห็นด้วยก็
 ตาม แต่ก็มีจำนวนแตกต่างกันเพียงเล็กน้อยเท่านั้น และผู้ที่ตอบว่าอัน ๆ โดยเห็นว่า
 ผู้นำนั้นทำเพื่อชาติจริงก็มีแนวโน้มไปในทางที่เห็นด้วย ทั้งนี้ ผู้เขียนก็พอจะคาดคะเน
 ได้ว่า นักเรียนนายร้อย จปร. ยังคงมีทัศนคติที่เห็นด้วยกับการเชือดผู้นำ

ตารางที่ ๒๔

ความเห็นของผู้ตอบกรณีสว่า ควรให้ผู้นำทางการเมืองมีส่วนร่วมใน
การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคมแต่ฝ่ายเดียว

คำถาม "ความคิดริเริ่มในการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคมที่สำคัญ ควร
จะเป็นความรับผิดชอบของผู้นำทางการเมืองโดยเฉพาะไม่ใช่ของประชาชน"

ความคิดเห็น	ร้อยละ	จำนวน
เห็นด้วย	๑๖.๕๔	๖๑
ไม่เห็นด้วย	๖๔.๔๔	๒๓๒
ไม่มีความเห็น	๑๘.๐๖	๖๕
ไม่ตอบ	๐.๙๖	๒
รวม	๑๐๐.๐๐	๓๖๐

ตารางนี้จะเห็นได้ว่า นักเรียนนายร้อย จปร. จำนวนร้อยละ ๖๔.๔๔ ไม่เห็นด้วย
ที่จะให้ผู้นำทางการเมืองมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคม (Political and
Social Change) แต่ฝ่ายเดียว แต่ควรจะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดง
ความคิดเห็น ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนนายร้อย จปร. ยังมีทัศนคติทางการเมืองที่เป็น
ประชาธิปไตยอยู่ ทั้งนี้ เพราะในการปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้น ทุกคนในประเทศมีส่วน
แสดงออกซึ่งความคิดริเริ่ม (Initiative) ทางการเมือง มีความคิดโต้แย้ง
(Challenging Ideas) เพื่อที่จะเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคมให้เกิดการพัฒนา
ไปได้ (Political Development) การที่ปล่อยให้ผู้นำทางการเมืองมีส่วนร่วมในการ
เปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคมแต่ฝ่ายเดียว จะทำให้ประชาชนเกิดความเฉื่อยชา

(Apathy) ไม่มีความกระตือรือร้นทางการเมือง (Awareness of Politics)

จะเป็นผลร้ายต่อการพัฒนาทางการเมืองของประเทศและต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย
 ๑๖.๕๔ ที่เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคมนั้น ควรเป็น
 หน้าที่ของผู้นำทางการเมืองเท่านั้น แต่ประชาชนไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยวด้วยและผู้ตอบร้อยละ
 ๑๘.๐๖ ไม่มีความเห็นในเรื่องนี้

ตารางที่ ๒๕

แสดงความคิดเห็นของผู้ตอบกรณีว่า การเมืองการปกครองเป็นเรื่อง
ของผู้อำนาจ หรือ ผู้มีความสามารถโดยชอบธรรมโดยไม่จำเป็นต้องได้
รับความยินยอมจากประชาชน

คำถาม "ความรู้ความสามารถของคนนั้นไม่เท่าเทียมกัน การเมืองการปกครอง
ควรเป็นเรื่องของผู้อำนาจ หรือผู้มีความสามารถโดยชอบธรรม ไม่จำเป็นต้องได้รับความ
ยินยอมจากประชาชน"

ความคิดเห็น	ร้อยละ	จำนวน(N)
เห็นด้วย	๒๓.๘๘	๘๖
ไม่เห็นด้วย	๖๖.๓๘	๒๓๘
อื่น ๆ *	๗.๒๒	๒๖
ไม่ตอบ	๒.๕๐	๘
รวม	๑๐๐.๐๐	๓๖๐

ขอมูลจากตารางนี้จะเห็นได้ว่า นักเรียนนายร้อย จปร. ร้อยละ ๖๖.๓๘
ไม่เห็นด้วยว่า การเมืองการปกครองนั้นควรเป็นเรื่องของผู้อำนาจหรือผู้นำซึ่งเป็นคนกลุ่ม
น้อยเท่านั้น แต่ควรจะให้ประชาชนซึ่งเป็นเพียงส่วนมาก (Majority Rule) ได้มี
ส่วนรวมในการกำหนดนโยบายของรัฐบาลด้วย การที่ผู้ตอบมีความเห็นเช่นนี้แสดงว่า
นักเรียนนายร้อย จปร. มีทัศนคติที่เป็นประชาธิปไตย เพราะเขาสันนิษฐานให้ประชาชน

*อื่น ๆ ในที่นี้หมายถึงคำตอบที่ผู้ตอบว่า ประชาชนที่ไม่มีความรู้ ความสามารถพอ
ก็อย่าเขาไปยุ่งกับการเมืองเลย เพราะจะทำให้ประเทศชาติไม่พัฒนาไปได้

มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมือง (Political Participation and Discussion) เช่น การจัดให้มีการเลือกตั้งเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียง จะทำให้ได้รัฐบาลที่เต็มเสียงข้างมากของประชาชนสนับสนุนอยู่ ผู้ตอบร้อยละ ๒๓.๘๕ เห็นว่าการเมืองการปกครองเป็นเรื่องของผู้มีอำนาจหรือผู้นำเท่านั้น ไม่จำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากประชาชน อีกร้อยละ ๗.๒๒ ที่เห็นว่า ถ้าประชาชนไม่มีความรู้ความสามารถแล้วก็อย่าไปยุ่งกับการเมืองเลย เพราะจะไม่ช่วยทำให้ประเทศชาติพัฒนาไปได้ ควรปล่อยให้เป็นที่ของผู้นำทางการเมืองจะดีกว่า

การวางที่ ๒๒

แสดงความเห็นของผู้ออกแบบว่า ควรให้ผู้มีอำนาจ เป็นผู้
แก้ไขปัญหาทางสังคมแคชเคียว

คำถาม "การแก้ปัญหาที่ยั่งยืนทางสังคมปัจจุบัน ควรให้เป็นหน้าที่ของผู้มีอำนาจ
โดยสิ้นเชิง และปราศจากการโต้แย้งวิพากษ์วิจารณ์ใด ๆ"

ความกึกเห็น	ร้อยละ	จำนวน(N)
เห็นด้วย	๒๘.๘๘	๑๐๕
ไม่เห็นด้วย	๕๗.๕๐	๒๐๗
ไม่มีความเห็น	๑๒.๗๘	๔๖
ไม่ตอบ	๐.๘๓	๓
รวม	๑๐๐.๐๐	๓๖๐

จากการวางที่เขียนพบว่า นักเรียนชายร้อยละ ๕๗.๕๐ ไม่เห็นด้วย
ที่จะให้ผู้มีอำนาจทางการเมือง เป็นผู้แก้ไขปัญหายั่งยืนทางสังคมแคชเคียว โดยปราศจาก
การโต้แย้งวิพากษ์วิจารณ์ ร้อยละ ๒๘.๘๘ เห็นด้วยและอีกร้อยละ ๑๒.๗๘ ไม่มีความเห็น
การที่ให้มีอำนาจ เป็นผู้แก้ไขปัญหายั่งยืนทางสังคมแคชเคียวนั้น แสดงให้เห็นว่าในสังคม
นั้นมีการปกครองที่เป็นเผด็จการ ประชาชนไม่มีสิทธิที่จะโต้แย้งหรือวิพากษ์วิจารณ์การกระทำ
ของผู้นำได้ เหตุนี้ทำให้ประชาชนที่อยู่ในระบอบการปกครองนั้นเคยชินและไม่มีการโต้แย้ง
ผู้ปกครอง ทำให้ลักษณะทางการเมืองของประเทศขึ้นอยู่กับผู้ปกครองชั้นสูงระดับเคียว ความ
ผันผวนในทางการเมืองและการปกครองกลายเป็น เรื่องของผู้มีอำนาจทั้งสิ้น หากได้มีปฏิกริยา
โต้ตอบจากผู้ถูกปกครองหรือประชาชนเท่าที่ควรไม่ ทำให้ประชาชนนั้นไม่มีความกระตือรือร้น
ที่จะเขามามีส่วนรวมในการปกครองประเทศ แต่สำหรับในการวางที่ตอบส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย
จึงแสดงว่า เขายังมีทัศนคติที่เป็นประชาธิปไตยอยู่บ้าง

ตารางที่ ๒๗

แสดงความเห็นของผู้ตอบกรณีกว่า ประเทศไทยจะมีรัฐบาลแบบ
โปกครองก็ได้ ถ้าหากว่าผู้ปกครองนั้นจะไม่นำความเดือดร้อนมา
ให้ประชาชน

คำถาม "ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่า ประเทศไทยจะมีรัฐบาลโปกครองก็ได้
ถ้าหากว่าผู้ปกครองนั้นจะไม่นำความเดือดร้อนมาให้ประชาชน"

ความคิดเห็น	ร้อยละ	จำนวน(N)
เห็นด้วย	๕๗.๕๐	๒๐๗
ไม่เห็นด้วย	๒๗.๕๐	๙๕
ไม่มีความเห็น	๑๓.๖๑	๔๕
ไม่ตอบ	๑.๓๔	๕
รวม	๑๐๐.๐๐	๓๖๐

ตารางนี้แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบร้อยละ ๕๗.๕ เห็นด้วยกับกรณีกว่า ประเทศไทย
จะมีรัฐบาลแบบโปกครองก็ได้ ถ้าหากว่าผู้ปกครองนั้นจะไม่นำความเดือดร้อนมาให้
ประชาชน ร้อยละ ๒๗.๕ ที่ไม่เห็นด้วยและร้อยละ ๑๓.๖๑ ที่ไม่มีความคิดเห็นในเรื่องนี้
ดังนั้น จึงแสดงว่านักเรียนนายร้อย จปร. ส่วนมากยังคงมีความคิดแบบดั้งเดิมอยู่ ซึ่ง
อาจจะเป็นเพราะการได้รับการอบรมสั่งสอนมาเช่นนี้ การที่ผู้ตอบเห็นว่าประเทศของเรา
จะมีใครขึ้นมาเป็นรัฐบาลไม่ว่าจะเป็นรัฐบาลทหารหรือรัฐบาลพลเรือนก็ตาม ถ้ารัฐบาลนั้น
ไม่นำความเดือดร้อนมาให้ประชาชนเขาก็จะยอมรับรัฐบาลนั้น แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบยังคง
มีความเฉยเมยทางการเมือง (Apathy) หรือขาดความกระตือรือร้นทางการเมือง
(Awareness of Politics) อยู่ ซึ่งสาเหตุนี้ผู้ศึกษามีความเห็นว่าการให้การศึกษา

ทางการเมือง (Political Socialization) แก่นักเรียนนายร้อย จปร. พยายาม
จูงใจให้นักเรียนนายร้อย จปร. หันมาสนใจทางการเมืองและปัญหาต่าง ๆ ของประเทศ
จะช่วยแก้ปัญหาการขาดความกระตือรือร้นได้

ตารางที่ ๒๘

แสดงความคิดเห็นของผู้ตอบกรณหว่า ควรมีการปฏิบัติตาม
คำสั่งของผู้มีอำนาจ

คำถาม "ท่านเห็นว่าการยอมผ่อนผันจำนวนต่อผู้มีอำนาจ เป็นสิ่งหตุต้องมีการ
ปฏิบัติ"

ความคิดเห็น	ร้อยละ	จำนวน (N)
เห็นด้วย	๑๓.๐๖	๔๓
ไม่เห็นด้วย	๕๔.๗๒	๑๘๓
ไม่มีความเห็น	๓๑.๑๑	๑๑๒
ไม่ตอบ	๑.๑๑	๔
รวม	๑๐๐.๐๐	๓๒๐

ตารางนี้แสดงว่าผู้ตอบส่วนใหญ่ร้อยละ ๕๔.๗๒ ไม่เห็นด้วยกับการยอมผ่อนผันและเชื่อ
ฟังแต่คำสั่งของผู้มีอำนาจเท่านั้น ซึ่งแสดงว่ายังมีทัศนคติที่ไม่เป็นเผด็จการอยู่ด้วย ร้อยละ
๑๓.๐๖ ทศกวัตการเชื่อฟังผู้มีอำนาจเป็นสิ่งหตุ ซึ่งเป็นลักษณะของทัศนคติที่เป็นเผด็จการ
และอีกร้อยละ ๓๑.๑๑ ที่ไม่มีความเห็น

ตารางที่ ๒๕

แสดงความคิดเห็นในเรื่องของระบบราชการไทยที่ข้าราชการ
มักชอบทำตัวเป็นนายของประชาชน

คำถาม "ปัญหาขงที่เป็นข้าราชการยังคงชอบทำตัวเป็นนายของประชาชน
มากกว่าจะเป็นผู้รับใช้ประชาชน"

ความคิดเห็น	ร้อยละ	จำนวน (N)
เห็นด้วย	๒๑.๖๗	๒๒๖
ไม่เห็นด้วย	๒๑.๓๕	๓๗
ไม่ความเห็น	๑๖.๑๑	๕๘
ไม่ตอบ	๐.๘๓	๓
รวม	๑๐๐.๐๐	๓๒๐

ตารางนี้ต้องการทราบความคิดเห็นของผู้ตอบว่า เขาเห็นด้วยหรือไม่ว่าข้าราชการ
ยังคงชอบทำตัวเป็นนาย "ของประชาชนมากกว่าจะเป็นผู้รับใช้" ของประชาชน ซึ่งพบว่า
ผู้ตอบร้อยละ ๒๑.๖๗ ที่ยังคงมีความคิดเห็น อยู่ ซึ่งทำให้ระบบราชการไทยไม่ก้าวหน้า
ไปได้ ร้อยละ ๒๑.๓๕ ที่ไม่เห็นด้วยเช่น และอีกร้อยละ ๑๖.๑๑ ที่ไม่ความเห็น

ตารางที่ ๓๐

แสดงความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ การปกครองแบบ
ประชาธิปไตยที่มีรูปแบบการปกครองที่ดีสุดสำหรับประเทศไทย

คำถาม "ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับคำกล่าวที่ว่า การปกครองแบบประชาธิปไตย
มีรูปแบบการปกครองที่ดีสุดสำหรับประเทศไทย"

ความคิดเห็น	ร้อยละ	จำนวน (N)
เห็นด้วย	๖๕.๐๐	๒๓๔
ไม่เห็นด้วย	๑๙.๑๓	๖๙
ไม่มีความเห็น	๑๕.๒๘	๕๕
ไม่ตอบ	๐.๕๕	๒
รวม	๑๐๐.๐๐	๓๖๐

ตารางนี้แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบร้อยละ ๖๕.๐๐ เห็นว่า การปกครองแบบ
ประชาธิปไตยไม่ใช่เป็นระบบการปกครองที่ดีสุดสำหรับประเทศไทย ผู้ที่ไม่เห็นด้วยร้อยละ
๑๙.๑๓ และอีกร้อยละ ๑๕.๒๘ ที่ไม่มีความเห็น แสดงว่านักเรียนส่วนใหญ่ยังคงมีความคิด
เห็นที่ไม่ชอบประชาธิปไตยนัก เขาคิดว่าการปกครองแบบอื่นเหมาะสมกับประเทศไทย

การวางที่ ๓๑

แสดงความคิดเห็นของผู้ตอบว่า ประเทศไทยยังไม่พร้อมต่อ

การปกครองแบบประชาธิปไตย

คำถาม "ท่านเห็นว่าประเทศไทยยังไม่พร้อมสำหรับการปกครองแบบประชาธิปไตยหรือไม่"

ความคิดเห็น	ร้อยละ	จำนวน (N)
เห็นด้วย	๓๗.๒๒	๒๓๘
ไม่เห็นด้วย	๑๐.๘๓	๓๕
ไม่มีความเห็น	๑๑.๕๕	๔๓
ไม่ตอบ	—	—
รวม	๑๐๐.๐๐	๓๒๐

ตารางนี้พบว่า นักเรียนร้อยละ ๓๗.๒๒ ที่เห็นว่าประเทศไทยยังไม่พร้อมต่อการปกครองแบบประชาธิปไตย เพราะเขาเห็นว่าประชาชนไทยยังไม่รู้จักว่าประชาธิปไตยคืออะไร ถ้านำเอาการปกครองแบบนี้มาใช้ อาจทำให้เกิดความวุ่นวายสับสนในประเทศได้ นอกจากนี้ประชาชนไทยยังมีการศึกษาคำ ไม่เข้าใจคำว่าสิทธิเสรีภาพดีพอ เช่น บางครั้งอาจเข้าใจไปว่า การเดินขบวนประท้วงการกระทำของรัฐบาลและก่อให้เกิดความวุ่นวายดังที่เคยเกิดมาแล้วนั้น เป็นการแสดงออกของการใช้สิทธิเสรีภาพของเขาซึ่งเป็นการไม่ถูกต้องนัก เพราะการแสดงออกถึงเสรีภาพนั้นสามารถกระทำได้โดยวิธีอื่นใดอีกเป็นต้น ดังนั้น นักเรียนนายร้อย จปร. เหล่านี้จึงเห็นด้วยว่าประเทศไทยเรายังไม่พร้อมต่อการปกครองแบบประชาธิปไตย เพราะสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจสังคมและการเมืองประกอบกันด้วย อีก ร้อยละ ๑๐.๘๓ เป็นผู้ไม่มีความเห็น

ตารางที่ ๓๒

แสดงความคิดเห็นของผู้ตอบคำถามที่ว่า

"พูดไปสองไพเบี้ย นิ่งเสียตำลึงทอง"

คำถาม "ท่านเห็นควมกับภาววิบัติโบราณที่ว่า "พูดไปสองไพเบี้ย นิ่งเสียตำลึงทอง"

ความคิดเห็น	ร้อยละ	จำนวน (N)
เห็นควม	๒๔.๓๒	๘๕
ไม่เห็นควม	๕๖.๕๕	๒๐๕
ไม่มีความเห็น	๑๖.๘๔	๖๑
ไม่ตอบ	๑.๓๘	๕
รวม	๑๐๐.๐๐	๓๖๐

จะเห็นได้ว่า ร้อยละ ๕๖.๕๕ ไม่เห็นควมกับภาววิบัติโบราณนี้ เพราะเขาเห็นว่า สภาวะการณปัจจุบันประชาชนทุกคนจะต้องมีความรับผิดชอบทางการเมือง รู้จักสิทธิและหน้าที่ ของตนในการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นโดยการพูดหรือโดยการ กระทำก็ตามซึ่งจะเป็นเกรงช่วยให้รัฐบาลได้รู้ถึงความต้องการของประชาชนและเป็นการ ช่วยให้รัฐบาลสามารถปกครองประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ร้อยละ ๒๔.๓๒ ที่เห็นควม กับภาววิบัติซึ่งแสดงว่า บุคคลกลุ่มนี้ยังยึดค่านิยมและความเชื่อแบบเก่าที่ว่า "ต่างคนต่าง อยู่" ดังนั้น ใม่ว่ารัฐบาลจะบริหารงานไปแบบใด แม้ว่าเขาจะไม่เห็นควมก็ตามเขาก็ไม่ แสดงออก ทำให้บุคคลเหล่านั้นมีความเฉาทางการเมือง ไม่มีความสำนึกทางการเมือง หรือแสดงออกในทางการเมืองแต่อย่างใด อีกร้อยละ ๑๖.๘๔ ไม่มีความเห็นแต่อย่างใด

การวิจัย ๓๓

แสดงความคิดเห็นในเรื่องของการมีระบบพรรคพวกในการ
บริหารราชการไทย

คำถาม "ในวงราชการไทยระบบพรรคพวกมีความจำเป็นมาก เพราะทำให้งาน
เดินไถ่ราบรื่น"

ความคิดเห็น	ร้อยละ	จำนวน (N)
เห็นด้วย	๒๘.๓๓	๑๐๒
ไม่เห็นด้วย	๕๗.๗๘	๒๐๘
ไม่มีความเห็น	๑๓.๓๓	๔๘
ไม่ตอบ	๐.๕๖	๒
รวม	๑๐๐.๐๐	๓๖๐

จากการวิจัยพบว่า นักวิจัยร้อยละ ๕๗.๗๘ ไม่เห็นด้วยว่าในการทำงานจะต้องอาศัย
พรรคพวกเพื่อทำงานเดินไถ่ราบรื่น การรับราชการควรจะต้องมีความสามารถในด้านกา
งานของบุคคลมากกว่าอาศัยการมีพวกพ้อง การพิจารณาเลื่อนตำแหน่งให้ข้าราชการจะต้อง
มีหลักเกณฑ์ให้ความยุติธรรม ไม่ใช่เห็นว่าพวก ข้าราชการคนใดเป็นพวกพ้องหรือญาติมิตร
ก็มีการเลื่อนตำแหน่งให้ จึงเห็นได้ว่าในตารางนี้แสดงทัศนคติของพวกนักวิจัยนายร้อย
จปร. ที่มีต่อระบบราชการเป็นไปในทางที่สอดคล้องกับหลักประชาธิปไตย ทั้งนี้เพราะรัฐบาล
ในระบอบประชาธิปไตยนั้นจะต้องยึดถือหลักความเสมอภาค ความสามารถและหลักความมั่นคง
ให้เกิดขึ้นในระบบราชการ เพื่อที่จะทำให้ระบบราชการไทยพัฒนาไปได้ สำหรับผู้ที่เห็นด้วย
ในเรื่องนี้จำนวนร้อยละ ๒๘.๓๓ และอีกร้อยละ ๑๓.๓๓ ที่ไม่มีความเห็น

ตารางที่ ๓๔

แสดงความเห็นของผู้ตอบต่อกำล่าวที่ว่า
"อำนาจของบุคคลขึ้นอยู่กับภูมิลำเนาของบุคคลนั้นในอดีต"

คำถาม "อำนาจของบุคคลขึ้นอยู่กับภูมิลำเนาของเขาแต่ในอดีต"

ความคิดเห็น	ร้อยละ	จำนวน (N)
เห็นด้วย	๑๑.๖๗	๑๒
ไม่เห็นด้วย	๖๓.๐๕	๖๖๗
ไม่มีความเห็น	๒๓.๘๘	๒๖
ไม่ตอบ	๑.๓๘	๕
รวม	๑๐๐.๐๐	๓๖๐

ตารางนี้แสดงให้เห็นว่า นักเรียนนายร้อย จปร. ร้อยละ ๖๓.๐๕ ไม่เห็นควหา
การที่บุคคลมีอำนาจเพราะเขามีภูมิลำเนาแต่ในอดีต ร้อยละ ๑๑.๖๗ เห็นด้วยกับ
คำกล่าวนี้และไม่มีความเห็นร้อยละ ๒๓.๘๘ เห็นได้ว่า นักเรียนนายร้อย จปร. มี
ทัศนคติเกี่ยวกับการเชื่อถือหลักและอุดมการณ์มากกว่าตัวบุคคล การที่ผู้เขียนตั้งคำถามเพื่อ
ต้องการที่จะรู้ว่า นักเรียนนายร้อย จปร. เชื่อถือในหลักและอุดมการณ์หรือเชื่อถือในตัว
บุคคลมากกว่ากัน ทั้งนี้เพราะระบบความเชื่อในสังคมไทยมักจะมีรากฐานมาจากคำสั่งสอน
ทางพุทธศาสนา และคนไทยมักจะได้ความคำสั่งสอนทางพุทธศาสนิกไป ดังนั้น จึงเห็นได้ว่า
นักเรียนนายร้อย จปร. ไม่ได้เห็นด้วยกับคำกล่าวข้างต้นนี้

ตารางที่ ๓๕

แสดงความคิดเห็นของผู้ตอบกรณัฎหา ทักษานเมืองเกิด
วิกฤตการณ์ความวุ่นวายในรัฐบาลพลเรือน ทหารควรจะเข้ามา
มีบทบาททางการเมืองได้

คำถาม "ท่านเห็นว่าในยามบ้านเมืองอยู่ในระหว่างวิกฤตการณ์และมีความวุ่นวาย
เช่น การเดินขบวน ฯลฯ ในรัฐบาลพลเรือน ทหารอาจเข้ามามีบทบาททางการเมืองได้
เช่น การเข้ายึดอำนาจทางการเมืองเพื่อรักษาไว้ซึ่ง ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์"

ความคิดเห็น	ร้อยละ	จำนวน (N)
เห็นด้วย	๖๗.๒๒	๒๔๒
ไม่เห็นด้วย	๑๐.๒๔	๓๗
ไม่มีความเห็น	๒๑.๖๗	๗๘
ไม่ตอบ	๐.๘๗	๓
รวม	๑๐๐.๐๐	๓๖๐

จากตารางนี้พบว่า นักเรียนส่วนมากร้อยละ ๖๗.๒๒ เห็นว่าในยามบ้านเมือง
อยู่ในระหว่างวิกฤตการณ์และมีความวุ่นวายต่าง ๆ ในรัฐบาลพลเรือนนั้น ทหารควรจะเข้า
มา มีบทบาททางการเมืองได้ เช่น การเข้ายึดอำนาจทางการเมืองเพื่อรักษาไว้ซึ่ง ชาติ
ศาสนา และพระมหากษัตริย์ เพราะเขาเห็นว่าทหารเป็นหน่วยงานที่มีพลังเข้มแข็งที่สุดใน
ด้านการจักษกกำลัง การจัดหน่วยงาน ความมีระเบียบวินัย ความกล้าหาญเสียสละ มีเอกภาพ
ในการบังคับบัญชา ทำให้การสั่งการทางทหารเป็นไปโดยฉับพลันและบังเกิดผล ดังนั้นใน
เวลาเกิดวิกฤตการณ์ต่าง ๆ ทหารจะทำกรปฏิบัติหรือประกาศใช้กฎอัยการศึกหรือยึดอำนาจ
จากรัฐบาลพลเรือนเพื่อรักษาไว้ซึ่งความสงบในชาติบ้านเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ แสดง

ให้เห็นว่าทัศนคติทางการเมืองของนักเรียนนายร้อย จปร. นั้น ยังคงยึดมั่นอยู่กับการปกครอง
ที่มุ่งนำทางการเมืองเป็นทหารอยู่มาก และอีกร้อยละ ๒๑.๒๗ ไม่มีความเห็น

ตารางที่ ๓๖

แสดงทัศนคติเกี่ยวกับการใช้อำนาจของรัฐบาลอย่างเด็ดขาดโดยไม่ผ่านขบวนการยุติธรรม
มีลักษณะทำนองธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรไทยมาตรา ๑๗
สมัยจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์

คำถาม "ท่านเห็นกายหรือไม่ว่า ความผิดตามกฎหมายบางประเภท เช่น การลอบวางเพลิง
การข่มขืน การปล้นสดมภ์ ฯลฯ รัฐบาลควรถู้อำนาจการพิพากษาเช่นเดียวกับมาตรา ๑๗ แห่ง
ธรรมนูญราชอาณาจักรไทย ๒๕๐๑ ของ จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ แทนที่จะใช้มาตรการตาม
กฎหมายเท่าที่เป็นอยู่"

ความถี่เห็น	ร้อยละ	จำนวน (N)
-------------	--------	-----------

เห็นกาย เพราะ	๘๘.๗๒	๓๐๕
๑. เพื่อความเด็ดขาดในการปกครองและกำจัด คนเลวให้หมดไปโดยเร็ว		
๒. เพื่อความสงบสุขของบ้านเมืองและจะก่อให้เกิด ศักดิ์เสถียรลุล่วง		
๓. เพื่อเป็นตัวอย่างไม่ให้คนทำผิดเช่นนี้อีก		

ตารางที่ ๓๖ ต่อ

แสดงทัศนคติเกี่ยวกับการใช้อำนาจของรัฐบาลอย่างเด็ดขาดโดยไม่ผ่านขบวนการยุติธรรม มีลักษณะทำนองธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรไทยมาตรา ๑๗
สมัย จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์

ความคิดเห็น	ร้อยละ	จำนวน (N)
ไม่เห็นด้วย เพราะ	๘.๓๘	๓๐
๑. อาจเกิดการผิดพลาดขึ้นได้		
๒. เพราะรุนแรงเกินไป		
ไม่มีความเห็น	๕.๘๓	๒๑
ไม่ตอบ	๑.๑๑	๔
รวม	๑๐๐.๐๐	๓๖๐

ข้อมูลตารางนี้แสดงให้เห็นว่า นักเรียนส่วนมากร้อยละ ๘๘.๓๒ ulyngคงชอบ
ใช้ความรุนแรงในการจัดการกับผู้กระทำผิดตามกฎหมาย ซึ่งแสดงให้เห็นถึงบุคลิก
ลักษณะที่เป็นเผด็จการ และแสดงว่าเขามองทัศนคติที่เป็นเผด็จการ ผู้ตอบร้อยละ ๘.๓๘
เท่านั้นที่ไม่เห็นด้วย และอีกร้อยละ ๕.๘๓ ที่ไม่มีความเห็น

ตารางที่ ๓๗

แสดงความคิดเห็นของผู้ตอบกรณิธาว่า การปกครองระบอบประชาธิปไตย
ซึ่งเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชนนั้นเป็น
เรื่องเพ้อฝัน

คำถาม "การปกครองระบอบประชาธิปไตย คือการปกครองของประชาชน และ
โดยประชาชนนั้นเป็นเรื่องเพ้อฝันมากกว่า"

ความคิดเห็น	ร้อยละ	จำนวน (N)
เห็นด้วย	๔๔.๔๔	๑๖๐
ไม่เห็นด้วย	๓๔.๗๒	๑๔๓
ไม่มีความเห็น	๑๔.๑๗	๕๑
ไม่ตอบ	๑.๖๗	๖
รวม	๑๐๐.๐๐	๓๖๐

นักเรียนร้อยละ ๔๔.๔๔ เห็นว่าการปกครองระบอบประชาธิปไตยซึ่งเป็นการ
ปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชนนั้นเป็นเรื่องเพ้อฝัน ซึ่งแสดง
ให้เห็นว่าเขามีความคิดที่ไม่เป็นประชาธิปไตยนัก ร้อยละ ๓๔.๗๒ ที่เห็นว่า การปกครอง
ระบอบประชาธิปไตยนั้น เป็นการปกครองที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมทาง
การเมืองมากที่สุด อีกร้อยละ ๑๔.๑๗ ที่ไม่มีความเห็น

ตารางที่ ๓๘

แสดงทัศนคติเกี่ยวกับความนิยมนายกรัฐมนตรีเป็นทหาร
มากกว่านายกรัฐมนตรีเป็นพลเรือน

คำถาม "นายกรัฐมนตรีในอดีตที่ผ่านมา ท่านคิดว่านายกรัฐมนตรีเป็นทหาร
เป็นนายกรัฐมนตรีดีกว่าพลเรือนหรือไม่"

ความคิดเห็น	ร้อยละ	จำนวน (N)
เห็นด้วย	๖๕.๒๘	๒๓๕
ไม่เห็นด้วย	๑๓.๓๓	๔๘
ไม่มีความเห็น	๒๐.๐๐	๗๒
ไม่ตอบ	๑.๓๔	๕
รวม	๑๐๐.๐๐	๓๖๐

ตารางนี้แสดงความคิดเห็นของนักเรียนนายร้อย จปร. ได้ว่า เขาเห็นด้วยกับ
นายกรัฐมนตรีเป็นทหาร เพราะเห็นว่านายกรัฐมนตรีเป็นทหารในอดีตนั้นสามารถแก้ไข
สถานการณ์ต่าง ๆ ในประเทศให้อยู่ในความสงบเรียบร้อยได้ ผู้ตอบร้อยละ ๖๕.๒๘ จึง
เห็นด้วย ร้อยละ ๑๓.๓๓ ไม่เห็นด้วยที่นายกรัฐมนตรีเป็นทหารจะทำงานได้ดีกว่าผู้ที่
มาจากพลเรือน ร้อยละ ๒๐ ไม่มีความเห็นในเรื่องนี้ แสดงว่านักเรียนส่วนมากยังคงนิยม
นายกรัฐมนตรีที่มาจากทหารมากกว่านายกรัฐมนตรีที่มาจากพลเรือน

ตารางที่ ๓๕

แสดงความเชื่อในเรื่องอำนาจที่สัมพันธ์กับบุญวาสนาของผู้ตอบ

คำถาม "ท่านเห็นควยหรือไม่เท่า อำนาจของบุคคลและการได้เป็นเจ้านายคนนั้นแสดงให้เห็นถึงบุญวาสนาของเขา"

ความคิดเห็น	ร้อยละ	จำนวน (N)
เห็นควย	๑๐.๕๖	๓๘
ไม่เห็นควย	๖๔.๐๖	๒๔๕
ไม่มีความเห็น	๒๐.๘๓	๗๕
ไม่ตอบ	๐.๕๕	๒
รวม	๑๐๐.๐๐	๓๖๐

ตารางนี้มีความเกี่ยวข้องกับตารางที่ ๓๔ จะเห็นได้ว่า ผู้ตอบร้อยละ ๖๔.๐๖ ที่ไม่เห็นควยว่า การที่บุคคลมีอำนาจและได้เป็นเจ้านายคนนั้น เพราะเขามีบุญวาสนาร้อยละ ๑๐.๕๖ ที่ยังคงมีความเชื่อติดแบบเก่า ๆ อยู่ว่าราชการมีอำนาจเพราะเขามีบุญวาสนาไม่ใช่เพราะการกระทำของเขาในปัจจุบัน และอีกร้อยละ ๒๐.๘๓ ที่ไม่มีความเห็นจึงเห็นได้ว่าผลของตารางที่ ๓๔ และ ๓๕ มีความสัมพันธ์สอดคล้อง (Correlation) กัน ซึ่งแสดงว่านักเรียนนายร้อย จปร. มีทัศนคติที่เชื่อถือในหลักการมากกว่าตัวบุคคล นั่นคือ เขาเชื่อว่า การที่บุคคลมีตำแหน่งหน้าที่การงานและมีอำนาจก็เพราะบุคคลนั้นมีความสามารถจริง ๆ

ตารางที่ ๕๐

แสดงความเห็นของผู้ตอบที่เชื่อว่าการทำงานบุคคลได้รับตำแหน่งการงานดี

หรือประสบความสำเร็จในชีวิตนั้นมาจากสาเหตุใด

คำถาม "ท่านคิดว่าบุคคลที่รับตำแหน่งการงานดี หรือประสบผลสำเร็จในชีวิตนั้น เป็นเพราะเหตุใด"

ความคิดเห็น	ร้อยละ	จำนวน (N)
เพราะบุญวาสนาในอดีต	๕.๕๕	๑๖
เพราะเขามีความสามารถในการทำงานและมีความดี	๗๕.๕๕	๒๒๘
เพราะเขามีผู้ใหญ่อุปถัมภ์	๖.๕๕	๒๕
อื่น ๆ *	๑๓.๖๑	๔๕
ไม่ตอบ	๐.๕๖	๒
รวม	๑๐๐.๐๐	๓๖๐

ตารางนี้มีความสัมพันธ์กับตารางที่ ๓๔ และตารางที่ ๓๕ นั่นคือในตารางที่ ๓๔ และ ๓๕ ได้แสดงให้เห็นแล้วว่า ผู้ตอบส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยว่าการทำงานบุคคลนั้นมาจากมีตำแหน่งหน้าที่การงานดีเพราะเขามีบุญวาสนา และจากคำตอบในตารางที่สอบถามความคิดเห็นของผู้ตอบว่า การที่บุคคลประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานและในชีวิตเพราะสาเหตุใด แต่ผู้ตอบส่วนใหญ่ร้อยละ ๗๕.๕๕ บอกว่า เพราะบุคคลนั้นมีความสามารถในการทำงานดีและมีความดีไม่ใช่เพราะบุญวาสนาในอดีต หรือเพราะมีผู้ใหญ่อุปถัมภ์ ร้อยละ ๖.๕๕

อื่น ๆ * ในที่นี้หมายถึงการมีเพื่อนฝูงและลูกน้องให้ความอุปถัมภ์

กล่าววว่า เพราะบุคคลนั้นเป็นผู้ใหญ่อกุศล รอยละ ๔.๔๔ เห็นว่าเพราะบุญวาสนาในอดีต และอีกรอยละ ๑๓.๖๑ ทเห็นว่า เพราะมีเพื่อนฝูงและลูกน้องให้ความสนับสนุน

ดังนั้น ผลจากคำตอบในตารางที่ ๓๔ ตารางที่ ๓๕ และตารางที่ ๔๐ จึงแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของคำตอบ (Correlation) ใดควาเป็นไปในทางสนับสนุนและ สอดคล้องกัน

ตารางที่ ๔๑

แสดงทัศนคติของผู้ตอบเกี่ยวกับความนิยมบุคคลที่ดำรงตำแหน่ง
นายกรัฐมนตรีของไทย

คำถาม "นายกรัฐมนตรีในอดีตที่ท่านชอบมากที่สุดคือใคร"

ชื่อนายกรัฐมนตรีที่นิยม	รอยละ	จำนวน (N)
พล.อ.พระยาพหลพลพยุหเสนา	๒.๒๒	๘
จอมพล ป. พิบูลสงคราม	๔.๑๓	๑๕
จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์	๘๔.๗๒	๓๐๕
จอมพล ถนอม กิตติขจร	๑.๑๑	๔
นายควง อภัยวงศ์	—	—
นายปรีดี พนมยงค์	๑.๓๕	๕
นายพจน์ สวารสิน	—	—
นายทวี บุญยเกตุ	—	—
นายสัญญา ธรรมศักดิ์	๐.๕๖	๒

ตารางที่ ๑๑ ต่อ

แสดงทัศนคติของผู้ตอบเกี่ยวกับความนิยมบุคคลที่ดำรงตำแหน่ง
นายกรัฐมนตรีของไทย

ชื่อนายกรัฐมนตรีที่นิยม	ร้อยละ	จำนวน (N)
ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช	๐.๒๔	๑
ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช	๒.๒๒	๘
ไม่ตอบ	๓.๓๓	๑๒
รวม	๑๐๐.๐๐	๓๖๐

ในตารางนี้ต้องการทราบว่า นายกรัฐมนตรีคนใดที่นักเรียนนายร้อย จปร. ชอบมากที่สุด ปรากฏว่านักเรียนนายร้อย จปร. จำนวนร้อยละ ๔๔.๗๒ ชอบจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์มากที่สุด และที่รองลงมาตามลำดับได้แก่ จอมพล ป. พิบูลสงคราม ร้อยละ ๔.๑๗ พล.อ.พระยาพหลพลุฑเสนา และ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ร้อยละ ๒.๒ เท่ากัน นายปรีดิพนมยงค์ ร้อยละ ๑.๓๘ จอมพล ถนอม กิตติขจร ร้อยละ ๑.๑๑ นายสัญญา ธรรมศักดิ์ ร้อยละ ๐.๕๖ และ ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช ร้อยละ ๐.๒๔ ข้อมูลในตารางนี้แสดงว่านักเรียนนายร้อย จปร. ชอบจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ซึ่งเป็นผู้นำทางทหารที่มีความเด็ดขาด และชอบใจวิธีการรุนแรงในการแก้ปัญหาต่าง ๆ จะเห็นได้ว่าในตารางที่ ๓๘ และตารางที่ ๔๑ มีความสัมพันธ์กัน ทั้งนี้เพราะในตารางที่ ๓๘ ถามว่า นักเรียนนายร้อย จปร. เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีที่มาจากทหารหรือไม่ ปรากฏว่านักเรียนส่วนใหญ่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีที่มาจากทหารมากกว่ามาจากพลเรือน และในตารางที่ ๔๑ นักเรียนนายร้อยส่วนมากก็บอกว่า ชอบจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์มากที่สุด แสดงให้เห็นว่าคำตอบทั้ง ๒ ข้อ มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ ๕๒

แสดงความคิดเห็นของผู้ตอบกรเ็พว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
กลาโหมควรจะมาจากพลเรือนและไม่มีศทหาร

คำถาม "ถ้ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเป็นพลเรือนและไม่มีศทหาร
ท่านจะเห็นควยหรือไม่"

ความคิดเห็น	ร้อยละ	จำนวน (N)
เห็นควยกับรัฐมนตรีกลาโหมที่เป็นพลเรือน	๕.๗๒	๓๕
ไม่เห็นควยกับรัฐมนตรีกลาโหมที่เป็นพลเรือน	๗๘.๗๒	๒๘๘
อื่น ๆ	๕.๕๕	๓๘
ไม่ตอบ	๑.๑๑	๕
รวม	๑๐๐.๐๐	๓๖๐

ตารางนี้พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ ๗๘.๗๒ ไม่เห็นควยกับการมีรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงกลาโหมที่เป็นพลเรือนและไม่มีศทหาร เนื่องจากเขาเห็นว่า บุคคลที่จะมาควบคุม
ทหารได้ จะต้องมาจากทหารและมีประสบการณ์ทางทหารโดยเฉพาะ จึงจะสามารถปกครอง
ทหารได้ บุคคลพลเรือนนั้นไม่มีความรู้เกี่ยวกับทหารใดศพอ เขาไม่เข้าใจระเบียบวินัย
การปฏิบัติและชีวิตของทหารใดศปลังมากเขาจะมาจากทหาร ทำให้ไม่เหมาะสมพอจะมาเป็น
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม มีผู้ตอบร้อยละ ๕.๗๒ เขาเห็นเห็นควยกับรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงกลาโหมที่มาจากพลเรือนและไม่มีศทหารว่าสามารถปกครองทหารได้ และอีก
ร้อยละ ๕.๕๕ ที่มีความเห็นว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมจะเป็นผู้มาจากทหารหรือ
พลเรือนก็ได้ ถ้าบุคคลผู้นั้นตั้งใจทำงานให้ประเทศชาติ และทำเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย
ให้แก่ประเทศชาติอย่างจริงจังแล้ว เขาก็เห็นชอบควยทั้งนั้น ดังนั้น แสดงให้เห็นว่านักเรียน
นวยร้อย จปร. ยังคงมีความเชื่อและมีความนิยมเห็นควยกับการมีทหารเป็นผู้นำทางการเมือง

ซึ่งแสดงให้เห็นถึงอุดมการณ์ทางการเมืองของนักเรียนนายร้อย จปร. เขาชอบทหารกว่า
ก็ไม่น่าปกครองมากกว่าที่จะให้พลเรือนมาปกครองทหาร

ตารางที่ ๕๓

แสดงความคิดเห็นของผู้ตอบในกรณีที่ว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภา
ผู้แทนราษฎร ไม่ควรถือระดับการศึกษาเป็นข้อจำกัด

คำถาม "ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นไม่ควรถือระดับการศึกษา
เป็นข้อจำกัด

ความคิดเห็น	ร้อยละ	จำนวน (N)
เห็นด้วย	๒๒.๕๐	๘๑
ไม่เห็นด้วย	๖๘.๗๒	๒๕๑
อื่น ๆ	๖.๑๑	๒๒
ไม่ตอบ	๑.๖๗	๖
รวม	๑๐๐.๐๐	๓๖๐

ในตารางนี้จะเห็นได้ว่า นักเรียนนายร้อย จปร. จำนวนร้อยละ ๖๘.๗๒
มีความคิดเห็นว่าควรกำหนดระดับการศึกษาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทั้งนี้เพราะ
เขาเห็นว่า การเลือกผู้แทนราษฎรที่มการศึกษาต่ำเขามา มักจะเขามาหวังผลประโยชน์
ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม และผู้ที่มีการศึกษาต่ำจะไม่มีความรอบรู้ในเรื่องของการเมือง
และสถานการณ์ของบ้านเมืองโลกพอ จำนวนร้อยละ ๒๒.๕ ที่เห็นว่าไม่ควรกำหนด
ระดับการศึกษา และอีกร้อยละ ๖.๑๑ เห็นว่า ผู้แทนราษฎรจะมีความรู้ในระดับสูงหรือ
ต่ำก็ได้ แต่หากตั้งใจทำงานเพื่อรักษาความสงบสุข และผลประโยชน์ให้แก่บ้านเมือง
จริง ๆ แล้ว ผู้ตอบไม่เห็นด้วย คำตอบในตารางนี้แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบส่วนมากมี

ทัศนคติทางการเมืองที่เห็นควรวา การศึกษามวลส่วนสัมพันธ์กับการเมือง นั้นคือ เขาเห็นว่า
ตามแผนราชมรมมีการศึกษาสูง ก็มีความรู้ทางการเมืองและมีวิจารณ์ทางในเมือง
และทัศนคติทางการเมืองก็ถูกต้องมากกว่าและเห็นความถูกต้อง ก็จะชอบการปกครอง
แบบประชาธิปไตยมากกว่าเผด็จการ ดังนั้น คำตอบในข้อนี้จึงแสดงว่า นักเรียนนายร้อย
จปร. ยังมีทัศนคติทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยอยู่

จะเห็นได้จากตารางที่ ๑๑ ถึง ตารางที่ ๔๓ ซึ่งเป็นตารางที่แสดงให้เห็นชัดว่า
ผู้ตอบมีทัศนคติที่เป็นเผด็จการนั้น โดดเด่นให้เห็นถึงทัศนคติของนักเรียนนายร้อย จปร.
ที่เป็นเผด็จการไป ๒ ลักษณะ ดังนี้

ก. ทัศนคติที่เป็นเผด็จการในแง่ของการยอมรับอำนาจของ รูปที่

(Obedience to Seniority) และปฏิบัติตามอยู่ในระเบียบวินัย (Discipline)

ซึ่งจะเห็นได้จากในตารางที่ ๑๓, ๑๔, ๑๕ และ ๑๖ ว่า ผู้ตอบเกือบทั้งหมดเห็นด้วยกับ
ระบบอาวุโสและถือวาระบบอาวุโสเป็นเอกลักษณ์ของสถาบันของเขาทำให้เกิดผลดีในการ
บังคับบัญชา นักเรียนนายร้อย จปร. รุ่นนี้จะต้องปฏิบัติตามคำสั่งและระเบียบวินัยอย่าง
เคร่งครัด (Obedience to Order and Discipline) ซึ่งทำให้ความนิยมในเรื่องของ
อำนาจ คำสั่ง และระเบียบวินัยมีอิทธิพลต่อทัศนคติของนักเรียนนายร้อย จปร. มาก
นอกจากนี้การที่นักเรียนนายร้อย จปร. ต้องอยู่ประจำที่โรงเรียนเขาจึงมีชีวิตอยู่ในบริเวณ
ที่จำกัดและแยกต่างหากจากสังคมภายนอก นักเรียนนายร้อย จปร. จึงมีความผูกพันกับ
โรงเรียนมากกว่าที่มาน ชีวิตประจำวันของเขาอยู่ภายในระเบียบและกฎข้อบังคับของโรงเรียน
ทำให้การยอมรับในเรื่องระบบอาวุโสมีอิทธิพลต่อทัศนคติของเขาอย่างมาก เขาจึงเคยชินกับการ
ปกครองแบบสายการบังคับบัญชา (Hierarchy Relationship) ตามลำดับชั้นยศ
และทำให้การปกครองระบบอาวุโสในหมู่เด็กเรียนทหารแข็งแกร่งกว่าในหมู่นักศึกษาอื่น ๆ
นอกจากนั้น การที่โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าเน้นถึงการเชื่อฟังคำสั่งและยอมรับ
ผู้บังคับบัญชาเหนือเขา ทำให้นักเรียนนายร้อย จปร. จะมีความไม่ไว้วางใจคนอื่นนอกจาก
ผู้นำเพียงคนเดียว ซึ่งมีผลทำให้นักเรียนนายร้อย จปร. มีทัศนคติเหาะเหียบต่อการเมือง
ไม่เชื่อถือบุคคลและสภาพแวดล้อมทางการเมือง (Distrust in Human and Political

Development) หรือมองการเมืองในทางที่ผิด^{๗๒} การขาดความไว้วางใจบุคคลอื่น จะทำให้เกิดการหลีกเลี่ยงที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองและทำให้ไม่มีทัศนคติที่เป็น ประชาธิปไตย^{๗๓}

ข. ทัศนคติที่เป็นเผด็จการในแง่ของการยอมรับอำนาจของผู้นำ (Acceptance of Authority) และใช้ความรุนแรง (Radical) ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ^{๗๔} ซึ่งจะ เห็นได้จากตารางที่ ๒๑, ๒๒, ๒๓, ๓๕ และ ๓๖ โกวา นักเรียนนายร้อย จปร. เป็น ผู้ที่เชื่อฟังผู้นำหรือผู้ที่มีอำนาจมาก ซึ่งทัศนคติในเรื่องนี้เป็นผลมาจากระบบการสอนและ การปกครองในโรงเรียนนายร้อย ระบบการสอนไม่ก่อให้เกิดความคิดริเริ่มหรือความคิด โต้แย้งให้เกิดขึ้นกับนักเรียนนายร้อย จปร. ประกอบกับลักษณะของวิชาที่นักเรียนนายร้อย จปร. ได้เรียนรู้นั้นเน้นหนักไปทางเกี่ยวกับทฤษฎีการต่อสู้และยุทธวิธีการขณะสงคราม^{๗๕} แมว่าจะมีการเรียนเกี่ยวกับการเมืองบางแตกเป็นส่วนน้อยเท่านั้น ทำให้มองโลกและ ปัญหาต่าง ๆ แคบชิดกับนักศึกษาด้านสังคมศาสตร์ซึ่งศึกษาไปทางกิจกรรมทางสังคมและการเมือง ซึ่งมีโอกาสแสดงความคิดเห็นหรืออภิปรายโต้แย้งปัญหาต่าง ๆ ทำให้ไม่ประสบความสำเร็จในการ แสดงความคิดเห็น (Discussion and Participation) ซึ่งเป็นลักษณะของทัศนคติ ที่เป็นประชาธิปไตย ทั้งนี้ นักเรียนนายร้อย จปร. จึงไม่เคยชินกับการแสดงความคิด

^{๗๒} Thinapan Nakata, op.cit., pp. 209-212 และรายละเอียดเกี่ยวกับ
เรื่องนี้อยู่ใน Edward Shils, "The Military in The Political Development
of The New States". in The Role of The Military in Underdeveloped
Countries, ed. by John J. Johnson (Princeton: Princeton University
Press, 1962) pp. 21 - 35.

^{๗๓} Ibid., p. 179.

^{๗๔} Ibid., p. 197.

เห็นประกอบกับนักเรียนนายร้อย จปร. ได้รับการอบรมให้เชื่อถือผู้นำหรือบังคับบัญชา
 ที่อาวุโสกว่า ทำให้เขาไม่กล้าที่จะแสดงความคิดเห็นหรือไม่กล้าวิพากษ์วิจารณ์ที่อาวุโส
 ทำให้มีทัศนคติที่ไม่ชอบการวิพากษ์วิจารณ์ (Distated of Criticism) อันเป็นลักษณะ
 ของทัศนคติทางการเมืองที่เป็นเผด็จการ

นอกจากนั้น จากคำตอบในแบบสอบถามของนักเรียนนายร้อย จปร. ก็แสดงให้เห็น
 เห็นว่า นักเรียนนายร้อย จปร. ชอบการตัดสินใจด้วยวิธีการที่รุนแรง เช่น การที่
 นักเรียนส่วนใหญ่ชอบนายกรัฐมนตรีที่เป็นทหารมากกว่าพลเรือน เพราะเขาเห็นว่าจาก
 เหตุการณ์ในอดีตซึ่งรัฐบาลทหารสามารถแก้ไขสถานการณ์ต่าง ๆ ของประเทศให้อยู่ในความ
 สงบเรียบร้อยได้ดีกว่ารัฐบาลพลเรือน นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่า การเข้ามาตราการรุนแรง
 ความมาตรา ๑๗ แห่งรัฐธรรมนูญของราชอาณาจักรไทยของ จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ สามารถ
 แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของสังคมและของประเทศได้อย่างรวดเร็วและหากการเมืองอยู่ในระหว่าง
 วิกฤตการณ์และวุ่นวาย ทหารก็ควรจะไปยึดอำนาจทางการเมืองเพื่อรักษาสถานการณ์
 ไว้ ดังนั้น นักเรียนนายร้อย จปร. จึงมีทัศนคติที่รุนแรงเป็นลักษณะของผู้ที่มีบุคลิกที่เป็น
 เผด็จการ (Authoritarian Authority) นั่นเอง

จากการพิสูจน์สมมุติฐานข้อแรกของการวิจัยพบว่า "การเรียนรู้ทางการเมืองของ
 นักเรียนนายร้อย จปร. จะก่อให้เกิดทัศนคติเป็นเผด็จการ" นั้น จึงแสดงให้เห็นว่า สมมุติฐาน
 ขอนี้จึงไม่ถูกต้องเพราะจากการพิสูจน์เช่นนี้แสดงให้เห็นแล้วว่า นักเรียนนายร้อย
 จปร. มีทัศนคติทางการเมืองที่รวมกันทั้งในกาเห็นคติเป็นประชาธิปไตยและที่เป็นเผด็จการ
 ไม่ใช่ทัศนคติทางการเมืองที่เป็นเผด็จการแต่เพียงอย่างเดียว

การวิจัยพบว่า การที่ศึกษาร่วมทำให้นักเรียนนายร้อย จปร. รับเอาทัศนคติ
 ทางการเมืองแบบตะวันตกซึ่งเป็นแบบประชาธิปไตยมาไว้และในขณะที่เดียวกันนักเรียนนายร้อย

จปร. ยังได้รับอิทธิพลจากทัศนคติดั้งเดิมของไทยรวมอยู่ด้วย^{๗๕} ดังนั้น จากการที่รับเอา
 ทัศนคติทั้งสองอย่างจึงทำให้เด็กเรียนนายร้อย จปร. ไม่เคยมองทัศนคติที่เป็นประชาธิปไตย
 เท่านั้น แต่ยังมีทัศนคติที่เป็นเผด็จการด้วย ภายใต้นี้ ในประเทศที่กำลังจะเปลี่ยนแปลง
 ทางการเมือง (Transitional Societies) ไปสู่ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย
 จึงมีปัญหาของทัศนคติทางการเมืองที่รวมกันหรือขัดกันระหว่างทัศนคติแบบเก่าและ
 แบบใหม่ ดังเช่นประเทศไทยก็มีลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองที่ทันสมัยปนกับวัฒนธรรม
 ที่ดึกดำบรรพ์^{๗๖}

นอกจากสภาพแวดล้อมและระบบการสอนในโรงเรียนจะเป็นเครื่องแสดงให้เห็น
 ถึงการเรียนรู้ทางการเมือง (Political Socialization) แล้ว ภูมิหลังของนักเรียน
 นายร้อย จปร. อาจจะเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ทางการเมืองของเขา เช่น
 อิทธิพลของครอบครัวของนักเรียนนายร้อย จปร. อาจจะมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ทางการเมือง
 ของนักเรียนนายร้อยใบบาง ดังนั้น ผู้เขียนจะได้นำตารางซึ่งแสดงถึงภูมิหลัง (Background)
 ของนักเรียนนายร้อย จปร. มาแสดงให้เห็นว่า จะมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ทางการเมือง
 ของนักเรียนนายร้อย จปร. อย่างไรบ้าง ก็จะได้เห็นได้จากตารางต่อไปนี้

๗๕

Ibid., p. 139.

๗๖

loc.cit.

ตารางที่ ๔

แสดงอายุของนักเรียนนายร้อย จปร.

คำถาม "ทานอายุกี่ปี"

อายุ/ปี	ร้อยละ	จำนวน (N)
๑๗ - ๑๘	๒๐.๒๗	๗๓
๒๐ - ๒๒	๕๘.๓๓	๒๑๐
๒๓ - ๒๕	๒๐.๐๐	๗๒
๒๖ ปีขึ้นไป	๑.๓๘	๕
รวม	๑๐๐.๐๐	๓๖๐

จากตารางนี้แสดงให้เห็นว่า จำนวนนักเรียนนายร้อยทั้งหมด (๓๖๐ คน) ที่เรารวบรวมตัวอย่างจะมีนักเรียนในช่วงอายุต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนพบว่า ร้อยละ ๕๘.๓๓ ของนักเรียนทุกชั้นจะมีอายุอยู่ในช่วง ๒๐ - ๒๒ ปีมากที่สุด และร้อยละ ๒๐.๒๗ มีอายุอยู่ในช่วง ๑๗ - ๑๘ ปี และอีกร้อยละ ๒๐ มีอายุอยู่ในช่วง ๒๓ - ๒๕ ปี และอีก ร้อยละ ๑.๓๘ มีอายุ ๒๖ ปีขึ้นไป แสดงว่านักเรียนนายร้อยทุกชั้นส่วนใหญ่จะมีอายุในช่วง ๒๐ - ๒๒ ปี จึงเห็นได้ว่า อายุของนักเรียนนายร้อย จปร. ไม่แตกต่างกันมากนัก

ตารางที่ ๔๕

แสดงถึงการศึกษาของนักเรียนนายร้อย จปร.

คำถาม "ท่านเป็นนักเรียนนายร้อย จปร. ปีที่ ..."

ชั้นปีการศึกษา	ร้อยละ	จำนวน (N)
ปีที่ ๑	๒๘.๐๖	๑๐๑
ปีที่ ๒	๒๑.๖๗	๗๘
ปีที่ ๓	๑๗.๕๐	๖๓
ปีที่ ๔	๑๘.๐๕	๖๕
ปีที่ ๕	๑๕.๗๒	๕๓
รวม	๑๐๐.๐๐	๓๖๐

จากตารางนี้แสดงถึงการศึกษาของนักเรียนนายร้อย จปร. ว่า จากจำนวนนักเรียนทั้งหมดที่เราสุ่มตัวอย่าง (๓๖๐ คน) จะมีนักเรียนนายร้อยแต่ละชั้นจำนวนเท่าใด ผลปรากฏว่า นักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ ๑ มีจำนวนร้อยละ ๒๘.๐๖ ร้อยละ ๒๑.๖๗ เป็นนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ ๒ นักเรียนชั้นปีที่ ๓ มีร้อยละ ๑๗.๕๐ ชั้นปีที่ ๔ มีจำนวนร้อยละ ๑๘.๐๕ และนักเรียนชั้นปีที่ ๕ มีจำนวนร้อยละ ๑๕.๗๒ แสดงว่า จากจำนวนนักเรียนทั้งหมดที่เราสุ่มตัวอย่างจะมีนักเรียนที่กำลังศึกษาชั้นปีที่ ๑ มากที่สุด คือ มีจำนวนร้อยละ ๒๘.๐๕ หรือ ๑๐๑ คน

ตารางที่ ๔๖

แสดงอาชีพคานักเรียนนายร้อย จปร.

คำถาม "บิคามีอาชีพ"

อาชีพคานักเรียน	ร้อยละ	จำนวน(N)
ข้าราชการทหาร	๔๔.๓๔	๑๓๔
ข้าราชการพลเรือน	๒๑.๓๔	๖๓
เกษตรกร	๘.๖๑	๒๖
พอกา	๕.๐๐	๑๕
อาชีพอิสระ*	๓.๖๑	๑๑
รับจ้าง *	๖.๘๘	๒๑
อื่น ๆ	๖.๑๑	๑๘
รวม	๑๐๐.๐๐	๓๒๐

ตารางนี้แสดงถึงอาชีพคานักเรียนนายร้อยจปร. ประกอบอาชีพอะไรบางพวกร้อยละ ๔๔.๓๔ ของนักเรียนทั้งหมดมีคานักเรียนราชการทหารมากที่สุด ร้อยละ ๒๑.๓๔ มีคานักเรียนข้าราชการพลเรือน ร้อยละ ๘.๖๑ เป็นเกษตรกร ร้อยละ ๕ บิคานักเรียนเป็นพอกา ร้อยละ ๓.๖๑ บิคานักเรียนเป็นพอกา ร้อยละ ๓.๖๑ บิคานักเรียนประกอบอาชีพอิสระ เช่น แพทย์ ทนายความ ฯลฯ ร้อยละ ๖.๘๘ บิคานักเรียนรับจ้างและร้อยละ ๖.๑๑ บิคานักเรียนประกอบอาชีพอื่น ๆ เช่น ขางไม้ ขางประปา ทำประมง เป็นต้น จึงเห็นได้ว่าในจำนวนคานักเรียนนายร้อยทั้งหมด

* อาชีพอิสระ หมายถึง ทนายความ แพทย์ วิศวกร

* อื่น ๆ หมายถึง ขางไม้, ขางประปา, ประมง

(๓๖๐ คน) ที่เราส่งตัวอย่างจะมีค่าที่อาจารย์บรรยายการทหารมากที่สุด คือ มีจำนวน
รอยละ ๔๘.๓๔ หรือ ๑๗๔ คน การที่ผู้เขียนแบ่งแยกข้อมูลตามอาชีพก็เพราะเห็นว่า เป็น
อาชีพที่มีลักษณะแตกต่างกัน และมีจำนวนมากพอควร ผู้เขียนอยากทราบว่า สภาพแวดล้อม
และการถ่ายทอดความคิดของบิดาจะมีอิทธิพลต่อบุตรหรือไม่ เพราะบางที่อาชีพของบิดาก็
มีส่วนสัมพันธ์กับการตัดสินใจของนักเรียนนายร้อย จปร. ที่จะเข้ามาเรียนในโรงเรียน
นายร้อย จปร. เพื่อต้องการที่จะสำเร็จการศึกษาและประกอบอาชีพแบบเดียวกับบิดาก็ได้

ตารางที่ ๔๗

แสดงอาชีพมารดาของนักเรียนนายร้อย จปร.

คำถาม "มารดามีอาชีพ"

อาชีพของมารดา	ร้อยละ	จำนวน(N)
ข้าราชการทหาร	๓.๐๖	๑๑
ข้าราชการพลเรือน	๑๒.๒๒	๔๔
เกษตรกร	๑๒.๕๐	๔๕
คหบดี	๑๖.๕๔	๖๑
รับจ้าง	๕.๐๐	๑๘
อื่น ๆ *	๔๘.๑๗	๑๕๕
ไม่ตอบ	๖.๑๑	๒๒
รวม	๑๐๐.๐๐	๓๖๐

ตารางนี้แสดงถึงอาชีพมารดาของนักเรียนนายร้อยว่ามีอาชีพอะไรบาง ผู้เขียนพบว่า ร้อยละ ๓.๐๖ ของนักเรียนทั้งหมดมารดาเป็นข้าราชการทหารร้อยละ ๕ มารดามีอาชีพรับจ้าง ร้อยละ ๑๒.๒๒ เป็นข้าราชการพลเรือน ร้อยละ ๑๒.๕๐ เป็นเกษตรกร ร้อยละ ๑๖.๕๔ มีอาชีพคหบดีและร้อยละ ๔๘.๑๗ มีอาชีพอื่น ๆ ซึ่งได้แก่ แมฆาน (กหบดีคน) แสดงว่า อาชีพของมารดาของนักเรียนนายร้อยที่มากที่สุดได้แก่อาชีพแมฆาน การที่ผู้เขียนแบ่งแยกข้อมูลตามอาชีพทำเพราะว่า ต้องการทราบว่าอาชีพของมารดาจะมีส่วนสัมพันธ์กับการถ่ายทอดความนึกใจให้แก่บุตรหรือไม่

*อื่น ๆ หมายถึง อาชีพแมฆาน (กหบดีคน)

ตารางที่ ๔๘

แสดงระดับการศึกษาของบิดาของนักเรียนนายร้อย จปร.

คำถาม "คุณวุฒิทางการศึกษาของบิดา สำเร็จการศึกษาในชั้นใด"

สำเร็จการศึกษาในระดับ	ร้อยละ	จำนวน(N)
ประถมศึกษา (ป.๑ - ป.๓)	๒๖.๑๑	๕๔
มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.๑ - ม.๓)	๒๘.๖๑	๑๐๓
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.๔-๕)	๕.๒๘	๑๕
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	๖.๑๑	๒๒
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	๒๑.๕๔	๗๕
ปริญญาโทหรือเทียบเท่า	๕.๕๖	๒๐
อื่น *	๒.๒๒	๘
ไม่ตอบ	๔.๑๗	๑๕
รวม	๑๐๐.๐๐	๓๖๐

ตารางนี้จะแสดงให้เห็นถึงภูมิหลัง (Background) ทางการศึกษาของบิดาของนักเรียนนายร้อยว่าสำเร็จการศึกษาในระดับใด ทั้งนี้เพราะผู้เขียนมีความสนใจภูมิหลังทางการศึกษาของบิดาอาจจะเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของบุตร เพราะถ้าหากบิดาได้รับการศึกษาในระดับสูง ก็คาดคะเนได้ว่าบิดาจะมีความรู้ในเรื่องของการเมืองและสังคมในทางที่ถูกต้อง บิดาจะเป็นผู้ถ่ายทอดทัศนคติ ค่านิยมและอุดมการณ์ทางการเมืองให้กับ

* อื่น ๆ หมายถึง ถ้าตอบว่า ไม่ทราบว่าบิดาสำเร็จการศึกษาในชั้นใด

สมาชิกในครอบครัวซึ่งได้แก่บุตรต่อไป แต่ถ้าหากบิดาเป็นผู้มีการศึกษาในระดับต่ำ การ
อบรมสั่งสอนบุตรก็อาจกระทำไปในทางไม่ถูกต้อง จะเห็นได้ว่า การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญ
ต่อการเรียนรู้ทางการเมือง สำหรับตารางนี้ผู้เขียนพบว่า นักเรียนนายร้อยส่วนใหญ่
มีบิดาจบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวนร้อยละ ๒๘.๖๑ ร้อยละ ๒๖.๑๑ จบ
ประถมศึกษา ร้อยละ ๒๑.๕๘ สำเร็จชั้นปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ร้อยละ ๖.๑๑ สำเร็จ
ชั้นอนุปริญญาหรือเทียบเท่า ร้อยละ ๕.๕๖ จบปริญญาโทหรือเทียบเท่า ร้อยละ ๕.๒๘
จบมัธยมศึกษาตอนปลาย และร้อยละ ๒.๒๒ ไม่ทราบว่ามีบิดาสำเร็จการศึกษาในชั้นใด

ตารางที่ ๔๘

แสดงระดับการศึกษาของมารดานักเรียนนายร้อย จปร.

คำถาม "คุณวุฒิทางการศึกษาของมารดา สำเร็จการศึกษาในระดับใด"

สำเร็จการศึกษาในระดับ	ร้อยละ	จำนวน (N)
ประถมศึกษา (ป.๑ - ป.๓)	๓๓.๘๘	๑๕๘
มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.ศ.๑ - ม.ศ.๓)	๒๒.๒๒	๘๐
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.ศ.๕)	๑๐.๒๘	๓๗
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	๖.๓๘	๒๓
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	๗.๗๘	๒๘
ปริญญาโทหรือเทียบเท่า	๑.๑๑	๔
อื่น ๆ *	๔.๔๔	๑๖
ไม่ตอบ	๓.๘๘	๑๔
รวม	๑๐๐.๐๐	๓๖๐

ตารางที่ ๔๘ แสดงถึงคุณวุฒิทางการศึกษาของมารดานักเรียนนายร้อยว่า สำเร็จการศึกษาในระดับใด การที่ผู้เขียนแบ่งแยกข้อมูลตามคุณวุฒิของมารดาก็เพราะคิดว่า บางทีคุณวุฒิทางการศึกษาอาจจะมิตีผลต่อการอบรมสั่งสอน (Socialization) บุตรในครอบครัวบาง เชนเดียวกับในตารางที่ ๔๕ จึงได้ยกเอามาแสดงให้ทราบ ผลปรากฏว่า นักเรียนนายร้อย จปร. ที่มีมารดาจบการศึกษาในระดับประถมศึกษามีจำนวนมากที่สุด คือ

* อื่น ๆ หมายถึง คำตอบที่ว่า ไม่ทราบว่ามารดาจบการศึกษาในระดับใด

รอยละ ๔๓.๘๕ รอยละ ๒๒.๒๒ มีนารกาจบการที่กษานมีธมกีกษาคอนตน รอยละ
 ๑๐.๒๘ จมมีธมกีกษาคอนปลาย รอยละ ๖.๓๕ จมอนุปริญาหรือเทียบเทา รอยละ
 ๗.๗๗ จมปริญาทรหรือเทียบเทา รอยละ ๑.๑๑ สำเรจปริญาโทหรือเทียบเทา
 รอยละ ๔.๔๔ ที่ไมทราบวามารค่าสำเรจการกีกษาในชั้นใด

ตารางที่ ๕๐

แสดงมูลเหตุจิตใจที่ผู้ตอบเขามาศึกษาใน รร.จปร.

คำถาม "เหตุใดท่านจึงตัดสินใจเขามาศึกษาใน รร.จปร."

สาเหตุที่เขามาเรียน	ร้อยละ	จำนวน(N)
- เพราะกลัวหนักกว่าสถาบันอื่น	๒๖.๒๒	๘๐
- เพราะอาชีพทหารดีกว่าอาชีพอื่น ๆ	๒๕.๒๘	๗๖
- เพราะอาชีพทหารสามารถมีอำนาจใน วงการอาชีพอื่น ๆ รวมทั้งวงการเมือง	๘.๐๖	๒๕
- เพราะจบแล้วไม่ต้องหางานทำ	๕.๕๕	๑๗
- อื่น ๆ *	๓๓.๘๕	๑๒๒
- ไม่ตอบ	๑.๑๑	๔
รวม	๑๐๐.๐๐	๓๖๐

ตารางนี้แสดงถึงมูลเหตุจิตใจให้นักเรียนนายร้อย จปร. ส่วนใหญ่เขามาศึกษา
ใน รร.จปร. ซึ่งผลจากการวิจัยพบว่า นักเรียนนายร้อย จปร. ส่วนใหญ่ร้อยละ ๓๓.๘๕

* อื่น ๆ หมายถึง คำตอบที่ผู้ตอบ ตอบว่า

- ๑) เป็นอาชีพที่มีเกียรติ ได้รับใบประท้วงชาติ ร้อยละ ๑๐.๑๕
- ๒) เพราะใจรักอาชีพทหาร ร้อยละ ๑๑.๑๕
- ๓) เพราะเห็นว่าบิดาเป็นทหารจึงอยากับราชการทหารตามอย่าง ร้อยละ ๘.๘๕
- ๔) เพราะเสียค่าใช้จ่ายน้อย ร้อยละ ๓.๓๖

เห็นว่าอาชีพทหาร เป็นอาชีพที่มีเกียรติและได้ทำงานรับใช้ประเทศชาติ บางคนว่าเป็นเพราะ
 ใจรักชีวิตทหารจึงตัดสินใจเข้าเรียน บางคนเห็นตัวอย่างจากบิดาซึ่งเป็นทหารแล้วมีความ
 การทหารในชีวิตราชการ จึงอยากจะมีอาชีพทหารอย่างบิดาบ้าง และผู้ตอบบางคนว่า การ
 ที่เขาตัดสินใจเข้าเรียนเพราะเสียค่าใช้จ่ายน้อย ผู้ตอบรอยละ ๒๕.๒๘ เห็นว่าอาชีพทหาร
 คึกคักกว่าอาชีพอื่น ๆ รอยละ ๒๒.๒๒ เห็นว่า รร.จปร. เป็นสถาบันที่ทหารดีกว่าสถาบันอื่น
 ผู้ตอบรอยละ ๙.๔๔ คึกคักกว่าการที่เขาตัดสินใจเข้าศึกษาใน รร.จปร. เพราะจบแล้วไม่ต้อง
 หางานทำ และอีกรอยละ ๘.๐๖ ตัดสินใจเข้าศึกษาใน รร.จปร. เพราะเห็นว่าอาชีพ
 ทหารสามารถมีอำนาจในวงการอื่น ๆ รวมทั้งวงการเมืองด้วย

ตารางที่ ๕๑

แสดงผู้มีอิทธิพลในการตัดสินใจให้เขาเรียนใน รร.จปร.

คำถาม "ใครเป็นผู้มีส่วนตัดสินใจให้ท่านเขาเรียนใน รร.จปร."

บุคคลที่มีส่วนตัดสินใจให้เขาเรียน	ร้อยละ	จำนวน(N)
บิดาและมารดา	๒๖.๓๙	๘๕
ญาติพี่น้อง	๒.๕๐	๘
ตัดสินใจด้วยตัวเอง	๖๕.๕๖	๒๓๖
เพื่อนฝูง	๑.๓๙	๕
อื่น ๆ	๓.๖๑	๑๓
ไม่ตอบ	๐.๕๕	๒
รวม	๑๐๐.๐๐	๓๖๐

ตารางนี้แสดงถึงบุคคลที่มีส่วนใหญ่ออกมาตัดสินใจให้เขาเรียนในโรงเรียนนายร้อย พระจุลจอมเกล้า ซึ่งผลการวิจัยพบว่า นักเรียนนายร้อย จปร. ส่วนใหญ่ตัดสินใจที่จะเข้าเรียนในโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าด้วยตนเองมากที่สุด คือ ร้อยละ ๖๕.๕๖ บิดาและมารดาเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า รองลงมาคือ มีจำนวนร้อยละ ๒๖.๓๙ ญาติพี่น้องมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจร้อยละ ๒.๕ เพื่อนฝูงมีส่วนในการตัดสินใจร้อยละ ๑.๓๙ บุคคลอื่น ๆ ซึ่งได้แก่ผู้บังคับบัญชาเมื่อกครั้งเรียนอยู่ที่โรงเรียนเตรียมทหาร, นักเรียนผู้บังคับบัญชาเพื่อนสนิทและเพื่อนผู้ที่มีส่วนต่อการตัดสินใจให้เขาเรียนในโรงเรียนนายร้อย จปร. ร้อยละ ๓.๖๑ แสดงให้เห็นว่า นักเรียนนายร้อย จปร. ตัดสินใจด้วยตัวเองที่จะเข้ามาศึกษาในโรงเรียนนายร้อย พระจุลจอมเกล้า

ตารางที่ ๕๒

แสดงถึงผู้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจภายในครอบครัวของผู้ตอบ

คำถาม "ในระหว่างที่เรียนอยู่ที่ รร.จปร. เมื่อมีปัญหาสิ่งใดเกิดขึ้น ท่านจะปรึกษากับใครมากที่สุดภายในครอบครัว"

บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจปัญหาในครอบครัว	ร้อยละ	จำนวน (N)
บิดา	๒๒.๕๐	๘๑
มารดา	๒๕.๒๘	๘๑
ญาติ	๘.๐๖	๒๘
พี่และ/หรือน้อง	๔.๘๘	๓๘
อื่น ๆ	๓๓.๖๑	๑๒๑
ไม่ตอบ	๑.๑๑	๔
รวม	๑๐๐.๐๐	๓๖๐

การอบรมเลี้ยงดู (Socialization) จากครอบครัวนั้นอาจพิจารณาได้จากตัวบุคคลผู้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ ภายในครอบครัว จากการที่ข้าพเจ้าได้พบว่ามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนนายร้อย จปร. ได้แก่บุคคลอื่นที่นอกเหนือจาก บิดา มารดา ญาติ พี่และ/หรือน้อง ซึ่งได้แก่ เพื่อนสนิท, ผู้บังคับบัญชา, เพื่อนผู้หญิง และตัดสินใจด้วยตัวเองเป็นจำนวนร้อยละ ๓๓.๖๑ ผู้ตอบร้อยละ ๒๕.๒๘ ทักทายว่า มารดาผู้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนนายร้อย จปร. บิดามีอิทธิพลร้อยละ ๒๒.๕๐ พี่และ/หรือน้องมีส่วนต่อการตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ ภายในครอบครัวร้อยละ ๔.๘๘ และญาติมี

อิทธิพลร้อยละ ๘.๐๖ ดังนั้น จะเห็นได้ว่า เพื่อนสนิท, ผู้บังคับบัญชา เพื่อนผู้หญิงนั้น เป็นผู้มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้หรือการตัดสินใจหาทาง ๆ ภายในครอบครัวของผู้ตอบ

ตารางที่ ๕๓

แสดงการปฏิบัติตามมุมมองอิทธิพลในครอบครัวของผู้ตอบ

คำถาม "การแก้ปัญหาของบุคคลดังกล่าว (ตามตารางที่ ๕๒) มีอิทธิพลทำให้ผู้ตอบเชื่อตามอย่างไร"

การปฏิบัติ	ร้อยละ	จำนวน (N)
- เชื่อและทำตาม	๕๑.๑๑	๑๘๘
- เชื่อเป็นบางครั้ง	๓๒.๕๐	๑๑๓
- ไม่ทำตามเพียงแต่ปรับทุกข์เท่านั้น	๘.๘๘	๓๔
- ไม่ตอบ	๖.๘๘	๒๕
รวม	๑๐๐.๐๐	๓๖๐

ข้อมูลในตารางที่ ๕๓ นี้ จะแสดงให้เห็นถึงการปฏิบัติตามคำสั่งของผู้มีอิทธิพลในครอบครัวของนักเรียนนายร้อย จปร. ซึ่งเกี่ยวข้องกับคำตอบในตารางที่ ๕๒ จากตารางที่ ๕๒ ผู้เขียนพบว่า บุคคลอื่น ๆ ซึ่งได้แก่ เพื่อนสนิท ผู้บังคับบัญชา เพื่อนผู้หญิง รวมทั้งตัวนักเรียนนายร้อย จปร. เองที่เป็นผู้มีอิทธิพลในการตัดสินใจหาทาง ๆ ในครอบครัวมากที่สุด และในตารางที่ ๕๓ นี้พบว่า นักเรียนนายร้อย จปร. จะเชื่อฟังและปฏิบัติตามบุคคลตามตารางที่ ๕๒ นั้นคือ ร้อยละ ๕๑.๑๑ ที่เชื่อฟังและทำตาม ร้อยละ ๓๒.๕๐ ที่เชื่อและทำตามเพียงบางครั้ง ร้อยละ ๘.๘๘ ที่ไม่ปฏิบัติตามเพียงแต่ปรับทุกข์

ถวายแทน แสดงให้เห็นว่า ผู้ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจหาภายในครอบครัวซึ่งได้แก่
 เพื่อนสนิท, ผู้บังคับบัญชา และเพื่อนผู้หนึ่งนั้นมีส่วนทำให้นักเรียนนายร้อย จปร. เชื่อฟัง
 และปฏิบัติตาม กิจนั้น บุคคลเหล่านี้จะมีอิทธิพลต่อการอบรมเรียนรู้อยู่ภายในครอบครัวของ
 นักเรียนนายร้อย จปร. ถวาย

ตารางที่ ๕๕

แสดงจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่สำเร็จการศึกษาจาก รร.จปร.

คำถาม "ในครอบครัวของท่านมีใครบ้างที่จบการศึกษาจาก รร.จปร."

บุคคลในครอบครัว	ร้อยละ	จำนวน (N)
บิดา	๑๕.๒๘	๕๕
พี่และ/หรือน้อง	๓.๓๘	๒๘
ญาติสืบสายโลหิตโดยตรง	๘.๐๕	๒๙
ญาติอื่น ๆ	๑๖.๓๙	๕๙
อื่น ๆ	๑๕.๒๘	๕๕
ไม่ตอบ	๓๗.๒๕	๑๓๘
รวม	๑๐๐.๐๐	๓๖๐

ตารางนี้แสดงให้เห็นถึงจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่มีใครบ้างที่สำเร็จการศึกษา
 จากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ทั้งนี้เพราะผู้เขียนคิดว่า การที่นักเรียนนายร้อย
 ตัดสินใจเข้าเรียนในโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า เพราะอาจเห็นตัวอย่างของ
 สมาชิกในครอบครัวหรือญาติพี่น้องที่เป็นข้าราชการทหาร จึงอยากจะเข้ารับราชการเป็น
 ทหารตามอย่างบ้างก็ได้ จากตารางนี้พบว่า ในจำนวนสมาชิกของครอบครัวนั้น ญาติอื่น ๆ

ของผู้ตอบ ซึ่งได้แก่ อาเซย ลุงเซย พี่เซย และลูกพี่ลูกน้อง มีจำนวนมากที่สุด คือร้อยละ ๑๖.๓๘ และที่มีค่าจบบจากโรงเรียนนายร้อย จปร. มีจำนวนรองลงมา คือร้อยละ ๑๕.๒๘ ส่วนเพศกลางวามบุคคลอื่น ๆ ซึ่งได้แก่ ญาติห่าง ๆ มีจำนวนเท่ากัน คือ ร้อยละ ๑๕.๒๘ ผู้ที่มีพและหรือรองทจบจากโรงเรียนนายร้อย จปร. มีร้อยละ ๗.๗๘ ญาติสืบสายโลหิต โดยตรง เช่น ปู่ ตา ลุง และ อา มีร้อยละ ๘.๐๕ ดังนั้น จึงเห็นได้ว่า สมาชิกในครอบครัวที่จบการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้ามากที่สุดคือ ญาติอื่น ๆ ซึ่งได้แก่ อาเซย ลุงเซย พี่เซย หรือลูกพี่ลูกน้องนั่นเอง

ตารางที่ ๕๕

แสดงความคิดเห็นของสมาชิกในครอบครัวที่เข้าใจผิดชอบชอบ รร.จปร.

คำถาม "บุคคลในตารางที่ ๕๐ นี้ มีส่วนทำให้ท่านชอบ รร.จปร.เพียงใด"

ความคิดเห็น	ร้อยละ	จำนวน (N)
มีส่วนมาก	๑๕.๒๘	๕๕
มีส่วนบาง	๒๘.๘๘	๘๘
ไม่มีส่วน	๒๗.๕๐	๘๕
ไม่ตอบ	๓๒.๓๘	๑๑๘
รวม	๑๐๐.๐๐	๓๒๐

ตารางแสดงการทราบวามชานึกในครอบครัวที่สำเรจการกักขฬจากโรงเรียนนายรอย
 พระจุลจอมเกล้าซงโคแก ญาติอื่น ๆ (อาเชย, ลุงเชย, พี่เชย และลูกพี่ลูกน้อง) นั้น
 จะมีส่วนทำให้นักเรียนนายรอย จปร. ชอบโรงเรียนนายรอยพระจุลจอมเกล้ามากน้อย
 เพียงใด ซึ่งผู้เขียนพบว่า ญาติอื่น ๆ ตามตารางที่ ๔๔ นั้นไม่มีใครมีส่วนทำให้นักเรียน
 นายรอย จปร. ชอบโรงเรียนนายรอยพระจุลจอมเกล้าเลย จากคำคอบในตารางนี้จะเห็น
 ใควา นักเรียนนายรอยจำนวนรอยละ ๒๗.๕๐ ยอมรับว่าญาติอื่น ๆ ซึ่งใควา อาเชย,
 ลุงเชย, พี่เชย และลูกพี่ลูกน้อง นั้นไม่มีใครส่วนจูงใจให้เขาชอบโรงเรียนนายรอยพระจุล-
 จอมเกล้าเลย ผู้คอบว่าญาติอื่น ๆ มีส่วนทำให้ชอบโรงเรียนนายรอย มีรอยละ ๒๔.๔๔
 และผู้คอบว่า ญาติอื่น ๆ มีส่วนทำให้ชอบโรงเรียนนายรอยมีจำนวน รอยละ ๑๕.๒๘

ตารางที่ ๕๖

แสดงความคิดเห็นของนักเรียนนายร้อย จปร. ที่คิดว่า เมื่อประสบปัญหา
เกิดขึ้นในโรงเรียนแล้ว เขาควรจะนำไปปรึกษากับบิดาหรือไม่

คำถาม "ท่านเห็นว่า ควรนำเอาปัญหาที่ประสบในโรงเรียนไปปรึกษากับบิดาของ
ท่านบ้างหรือไม่"

ความคิดเห็น	ร้อยละ	จำนวน (N)
- ควรปรึกษา บิดา เพราะ	๓๘.๘๘	๑๕๐
๑) บิดาเป็นทหารเหมือนกัน	๘.๑๗	๑๕
๒) บิดามีประสบการณ์มาก่อนจะได้แก้ปัญหา และให้ข้อคิดเห็นได้	๒๕.๐๐	๘๐
๓) บิดาจะได้เป็นผู้ช่วยตัดสินใจในเรื่อง บางอย่างที่เราไม่ทราบว่าจะทำอย่างไรดี	๘.๗๒	๓๕
- ไม่ควรปรึกษาบิดา เพราะ	๓๕.๘๓	๑๒๘
๑) จะทำให้บิดาเป็นกังวลไปควย	๘.๗๒	๑๗
๒) เพราะบิดาไม่รู้เรื่องของโรงเรียนดีพอ	๕.๕๖	๒๐
๓) มีผู้บังคับบัญชาเป็นที่ปรึกษาอยู่แล้ว	๒๓.๖๑	๘๕
๔) ไม่จำเป็น	๑.๘๘	๗
- ไม่มีความเห็น	๒๓.๓๓	๘๘
- ไม่ตอบ	๑.๘๘	๗
รวม	๑๐๐.๐๐	๓๖๐

ตารางนี้แสดงให้เห็นว่า เมื่อเวลานักเรียนนายรอย จปร. ประสบปัญหาใด ๆ
 เกิดขึ้นขณะที่พักอาศัยอยู่ในโรงเรียนนายรอยพระจุลจอมเกล้า นั้น เขานำเอาปัญหานั้น ๆ
 ไปปรึกษากับบิดาหรือไม่ว่า ผลปรากฏว่าในตารางที่ ๕๖ นี้พบว่า นักเรียนนายรอย จปร.
 ส่วนใหญ่จำนวน ร้อยละ ๓๘.๘๘ เห็นว่า ควรนำเอาปัญหานั้นไปปรึกษากับบิดาของเขา
 เพราะผู้ตอบร้อยละ ๒๕ กล่าวว่า บิดาเป็นผู้มีประสบการณ์มาก่อน จะได้แก้ไขและให้
 ข้อคิดเห็นได้, ผู้ตอบร้อยละ ๘.๗๖ เห็นว่า บิดาจะช่วยตัดสินใจในเรื่องบางเรื่องที่เรา
 ไม่ทราบว่าจะทำอย่างไรดี นอกจากนี้ผู้ตอบอีกร้อยละ ๔.๑๗ ที่เห็นว่า ควรนำเอา
 ปัญหาที่ประสบในโรงเรียนนายรอยพระจุลจอมเกล้ามาปรึกษากับบิดา เพราะบิดาเคยเป็น
 นักเรียนนายรอย จปร. มาก่อนย่อมเข้าใจชีวิตทหารได้ดีพอ ส่วนนักเรียนนายรอย จปร.
 อีกร้อยละ ๓๕.๘๓ เห็นว่า ไม่ควรนำเอาปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียนไปปรึกษากับบิดา -
 เพราะผู้ตอบร้อยละ ๒๓.๖๑ กล่าวว่า ที่โรงเรียนก็มีผู้บังคับบัญชาคอยให้คำปรึกษาอยู่แล้ว
 นอกจากนี้ผู้ตอบร้อยละ ๕.๕๖ เห็นว่า บิดาไม่เข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวกับโรงเรียนมากนัก
 การเอาเรื่องนั้นไปเล่าให้ฟังจะทำให้บิดาเป็นกังวลไปควย และผู้ตอบบางคนร้อยละ ๑.๕๔
 ก็แสดงความเห็นว่าไม่จำเป็นที่จะต้องนำไปปรึกษากับบิดา

ตารางที่ ๕๗

แสดงถึงการที่ผู้ตอบจะเลือกปฏิบัติตามการอบรมสั่งสอนที่ได้รับมาจาก
โรงเรียนหรือที่ได้รับมาจากครอบครัวมากกว่ากัน

คำถาม "หากครอบครัวของท่านอบรมสั่งสอนในประการที่แตกต่างไปจากที่ท่าน
ได้รับการอบรมสั่งสอนมาจากโรงเรียน ท่านจะเชื่อฝ่ายใด"

การปฏิบัติ	ร้อยละ	จำนวน (N)
เชื่อครอบครัวมากกว่า	๑.๓๘	๕
เชื่อโรงเรียนมากกว่า	๒.๒๒	๘
เชื่อในสิ่งที่เขาเห็นว่าถูกต้อง	๘๘.๑๗	๓๒๑
ไม่มีความเห็น	๖.๓๘	๒๓
ไม่ตอบ	๐.๘๓	๓
รวม	๑๐๐.๐๐	๓๖๐

ตารางนี้ต้องการที่จะทราบว่า ระหว่างการอบรมสั่งสอนจากครอบครัวกับการ
อบรมสั่งสอนที่ได้รับมาจากโรงเรียนนั้น ผู้ตอบจะเชื่อฟังใครมากกว่ากัน ทั้งนี้เพราะการ
อบรมสั่งสอน (Socialization) นั้น บุคคลจะได้รับตั้งแต่เกิดมาและเป็นสมาชิก
ในครอบครัว ครอบครัวจึงเป็นสถาบันแรกที่หล่อหลอมต่อการเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ของ
บุคคล เมื่อบุคคลนั้นเติบโตจนมีอายุที่จะต้องศึกษาเล่าเรียนในโรงเรียนไปแล้ว ก็จะได้
รับการอบรมจากโรงเรียนอีก ในบางครั้งการอบรมเรียนรู้ของครอบครัวก็จะแตกต่างกันกับ
การอบรมเรียนรู้ของโรงเรียน คำถามข้อนี้จึงมุ่งที่จะทราบว่า ผู้ตอบจะเชื่อฟังฝ่ายใดมาก
กว่ากัน ผู้เขียนพบว่า ร้อยละ ๘๘.๑๗ ของนักเรียนนายร้อย จปร. เชื่อถือในสิ่งที่ตนเอง

เห็นว่าถูกต้องมากกว่าจะเชื่อการยอมรับทั้งสองที่^๑ได้รับมาจากโรงเรียนและจากครอบครัว
ร้อยละ ๒.๒๒ เท่านั้นที่เชื่อการยอมรับจากโรงเรียน อีกร้อยละ ๑.๓๕ เชื่อการยอมรับที่
ได้จากครอบครัว

ตารางที่ ๕๘

แสดงอาชีพของสมาชิกในครอบครัวของนักเรียนนายร้อย จปร.

คำถาม "ในครอบครัวของท่านมีหรือเอง (ที่ร่วมมีคามารคา หรือบิคาหรือมารคา)
ที่มีอาชีพใดบ้าง"

อาชีพของสมาชิกในครอบครัว	ร้อยละ	จำนวน (N)
รับราชการพลเรือน	๓๒.๒๒	๑๑๖
รับราชการทหาร	๒๐.๕๖	๗๔
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	๕.๒๘	๑๘
ค้าขาย	๘.๑๖	๑๕
เกษตรกร	๕.๘๔	๒๑
อื่น ๆ *	๒๕.๘๓	๘๓
ไม่ตอบ	๖.๑๑	๒๒
รวม	๑๐๐.๐๐	๓๒๐

*อื่น ๆ หมายถึง ผู้ที่ทำงานในบริษัทเอกชนหรือบริษัทส่วนตัว

ตารางนี้แสดงให้เห็นถึงสมาชิกในครอบครัวของผู้ตอบ ซึ่งพบว่า สมาชิกในครอบครัวของผู้ตอบส่วนใหญ่ร้อยละ ๓๒.๒๒ ที่รับราชการพลเรือนร้อยละ ๒๕.๘๓ ที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ ซึ่งได้แก่ทำงานในบริษัทเอกชน หรือบริษัทส่วนตัว ร้อยละ ๒๐.๕๖ ที่รับราชการทหาร ร้อยละ ๕.๘๘ ที่ทำอาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ ๕.๒๘ ที่เป็นผู้ปฏิบัติงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ ๔.๑๖ ที่ประกอบอาชีพค้าขาย

จากคำตอบในตารางที่ ๔๔ ถึงตารางที่ ๕๕ (รวม ๑๕ ตารางนี้) แสดงถึงภูมิหลัง (Background) ของนักเรียนนายร้อย จปร. เกี่ยวกับ อายุของนักเรียนนายร้อย จปร., จำนวนนักเรียนนายร้อย จปร. ที่สอบเข้าอย่าง, อาชีพของบิดาและมารดาของนักเรียนนายร้อย จปร., พื้นฐานการศึกษาของบิดาและมารดาตลอดจนอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดู (Socialization) ของครอบครัวและจากที่ที่ได้รับในโรงเรียนว่าจะมีผลต่อทัศนคติ ความเชื่อและพฤติกรรมของนักเรียนนายร้อย จปร. เพียงใด

ในการวิจัยเรื่องนี้ ผู้เขียนพบว่า ภูมิหลังของนักเรียนนายร้อย จปร. ซึ่งได้แก่อิทธิพลของครอบครัวของนักเรียนนายร้อย จปร. นั้นไม่ใคร่มีส่วนต่อการเรียนรู้ทางการเมืองของนักเรียนนายร้อย จปร. เลย ถึงแม้จะเห็นได้จากผลการวิจัยในตารางที่ ๕๐ ถึง ๕๕ ได้ว่า นักเรียนนายร้อย จปร. ส่วนใหญ่ที่ตัดสินใจด้วยตัวของเขาเองที่จะเข้ามาเรียนในโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ญาติพี่น้องหรือสมาชิกในครอบครัวของเขาไม่ว่าจะจบการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าหรือไม่ใช่จากสถาบันนี้ก็ตาม ก็ไม่ใคร่มีส่วนทำให้ผู้ตอบของโรงเรียนนี้เลย แต่การที่ผู้ตอบตัดสินใจเข้ามาศึกษาในสถาบันนี้เพราะเขาเห็นว่าอาชีพทหารเป็นอาชีพที่มีเกียรติ ได้ทำงานรับใช้ประเทศชาติ ประกอบกับการเรียนทันสมัยค่าใช้จ่ายน้อยและผู้ตอบมีใจรักอาชีพทหาร จึงตัดสินใจเข้าศึกษาที่นี้ (ตารางที่ ๕๐) นอกจากนี้เมื่อนักเรียนนายร้อย จปร. (ผู้ตอบ) ได้เข้ามาศึกษาในโรงเรียนนี้แล้ว เวลาเกิดมีปัญหาเรื่องใด ๆ ซึ่งนักเรียนนายร้อยส่วนใหญ่ได้แสดงว่าเขาจะนำเอาปัญหาเหล่านั้นไปปรึกษากับผู้บังคับบัญชาและเพื่อนนักเรียนด้วยกัน (ตารางที่ ๕๑) และเขาจะปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้บังคับบัญชาและเพื่อน ๆ และบางครั้งเขาก็จะนำเอาปัญหา

บางอย่างไปปรึกษากับบิดาเพื่อขอคำแนะนำและให้ช่วยตัดสินใจให้เขาควย (ตารางที่ ๕๖) แต่ถ้ามหาความแนะนำของบิดานั้นแตกต่างไปจากที่เขาได้รับการอบรมสั่งสอนมาจากโรงเรียน เขาก็จะเชื่อ

๒. ระดับการศึกษาสูงกับทัศนคติที่เป็นเผด็จการ (High Level of Education and Authoritarian Attitudes)

ตามที่ไดกล่ามาแล้วว่า การศึกษามีความสัมพันธ์กับการเมือง และการศึกษามีส่วนสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ทางการเมืองของบุคคล ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยให้การศึกษามองทางการเมืองแก่ประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่กำลังพัฒนา เพราะการศึกษาจะช่วยกระตุ้นให้ประชาชนทั่วไปมีความตื่นตัวทางการเมือง ปลูกฝังค่านิยมทางการเมือง และสอนให้ประชาชนรู้จักรักษาและใช้สิทธิหน้าที่ทุกคนมีอยู่ และแสดงออกซึ่งความสำนึกทางการเมืองได้อย่างเสรี ซึ่งเป็นเครื่องช่วยให้รัฐบาลใคร่ถึงความต้องการของประชาชน และเป็นการช่วยให้รัฐบาลสามารถปกครองประเทศได้โดยมีประสิทธิภาพ จะเห็นได้ว่า ประเทศที่มอบการปกครองแบบประชาธิปไตย หรือแบบคอมมิวนิสต์ก็ตาม ก็มักใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือปลูกฝังค่านิยมทางการเมืองแก่บุคคล เพื่อให้สอดคล้องกับอุดมการณ์ทางการเมืองของประเทศเสมอ

อย่างไรก็ตาม การศึกษามีผลต่อการเมืองระบบใดนั้นคงต้องแล้วแต่ภาวะแวดล้อมหรือ องค์ประกอบอีกหลายอย่าง เพราะจะเห็นได้ว่า ประเทศทั้งในค่ายประชาธิปไตย และค่ายคอมมิวนิสต์ต่างก็ใช้การศึกษาเพื่อผลิตคนให้ออกไปรับใช้ระบบการเมืองของตน โดยมีแบบแผนและปรัชญาที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอีกหลายประการซึ่งอยู่นอกเหนือระบบการศึกษา เช่น กระบวนการเรียนรู้ในครอบครัว ในโรงเรียน และอิทธิพลของศาสนา เป็นต้น ซึ่งจะเป็นตัวการที่ทำให้การศึกษามีอิทธิพลต่อการเมืองหรือไม่

สำหรับสภาพแวดล้อมในโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้านั้น ผู้เขียนได้กล่าวไว้ในตอนต้นแล้วว่า เป็นสังคมที่มีการยอมรับอำนาจและใช้อำนาจ การอบรมในโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าจึงถ่ายทอดทัศนคติที่เป็นเผด็จการให้แก่แก่นักเรียนนายร้อย จปร.

ในรูปแบบต่าง ๆ กัน นอกจากนั้นโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้ายังอบรมให้นักเรียนนายร้อย จปร. เชื้อฟุ้ง และเคารพยำเกรงแก่นักเรียนนายร้อยที่อยู่ในชั้นสูงกว่า ทำให้นักเรียนนายร้อย จปร. ที่อยู่ในชั้นสูงได้รับการอบรมทัศนคติทางการเมืองมานานกว่านักเรียนนายร้อย จปร. ผู้ซึ่งเขามาใหม่ ก็ย่อมจะมีความเป็นเผด็จการมากกว่านักเรียนนายร้อย จปร. ผู้ที่เรียนเคยชินต่ำกว่า มโนลักษณะดังกล่าวจะเป็นจริงหรือไม่ เป็นสิ่งที่ผู้เขียนต้องการจะแสดงให้เห็นต่อไป ดังนั้น ในการที่จะพิสูจน์ลักษณะของทัศนคติเผด็จการของนักเรียนนายร้อย จปร. ที่อยู่ในชั้นสูงกับนักเรียนนายร้อย จปร. ที่อยู่ในชั้นต่ำกว่า ว่าใครจะเป็นเผด็จการมากกว่ากันนั้น ผู้เขียนจึงได้ตั้งสมมุติฐานไว้ว่า "นักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าที่เรียนเคยชินสูงจะเป็นเผด็จการมากกว่าผู้ที่เรียนเคยชินต่ำกว่า"

ในการพิสูจน์สมมุติฐานนี้ผู้เขียนจะโดยยกเอาคำถามที่แสดงถึงทัศนคติทางการเมืองที่เป็นเผด็จการ (จากที่แสดงในการพิสูจน์สมมุติฐาน ข้อ ๑) มาแสดงให้เห็นว่า นักเรียนนายร้อย จปร. ที่อยู่ในชั้นสูงจะมโนทัศนคติทางการเมืองที่เป็นเผด็จการมากกว่าผู้ที่อยู่ในชั้นต่ำกว่า การที่ผู้เขียนตั้งสมมุติฐานเช่นนี้ เนื่องจากผู้เขียนเห็นว่า ในโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้ามีการบังคับบัญชาแบบสายการบังคับบัญชา (Hierarchy Relationship) ความชั้นยศ และการอบรมให้เชื่อถือนโยบายในระบอบอาวุโสทำให้นักเรียนนายร้อยยอมรับอำนาจและคำสั่งของรุ่นพี่ที่อยู่ในชั้นสูงตามลำดับไปโดยไม่มีข้อยกเว้นใด ๆ ทั้งสิ้น ซึ่งจะมีผลทำให้นักเรียนเหล่านั้นเมื่อขึ้นไปอยู่ในชั้นสูงซึ่งหมดฐานะเป็นนักเรียนชั้นปีที่ ๒ ก็จะกลายเป็นผู้ที่นิยมใช้อำนาจ มีความภูมิใจที่ใครแสดงออกซึ่งความมีอำนาจและจะอบรมให้ผู้ที่เขามาใหม่ เชื้อฟุ้งในอำนาจของพวกเขาต่อไป ดังนั้น ผู้เขียนจึงคาดว่าผู้ที่เขามาเรียนในโรงเรียนนายร้อยใหม่ซึ่งเป็นผู้ที่ยังไม่ทันได้รับการอบรมทัศนคติทางการเมืองมากเท่าผู้ที่เรียนในชั้นที่สูงกว่าได้รับการอบรมให้ยึดอำนาจแล้วก็อาจจะมีความเป็นเผด็จการน้อยกว่าผู้ที่เรียนชั้นสูงกว่า

ตามที่ผู้เขียนได้กล่าวแล้วในการวิจ្យนสมมุติฐาน ข้อที่ ๑ ว่า นักเรียนนายร้อย
จปร. มีทัศนคติที่เป็นเผด็จการได้ ๒ ลักษณะ คือ

๒.๑ ทัศนคติที่เป็นเผด็จการในแง่ของการยอมรับอำนาจของรุ่นพี่ (Obedience
to Seniority System) และปฏิบัติตามอยู่ในระเบียบวินัย (Discipline)

๒.๒ ทัศนคติที่เป็นเผด็จการในการยอมรับอำนาจของผู้เ้า (Acceptance
of Authority) และใช้ความรุนแรง (Radical) ในการแก้ปัญหา

ผู้เขียนจะไ้ยกเอาตัวอย่างที่แสดงลักษณะทั้ง ๒ ขอนี้มาแสดงให้ทราบต่อไป

ตารางที่ ๕๘

แสดงรอยละของทัศนคติทางการเมืองที่จำแนกตามชั้นเรียน
ต่อคำกล่าวที่ว่า ชาตินี้จะก้าวหน้า ถ้าประชาชนมีระเบียบวินัย

คำถาม "ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับคำกล่าวที่ว่า "ชาตินี้จะก้าวหน้าถ้าประชาชน
มีระเบียบวินัย"

ความกึกเห็น	รอยละของนักเรียนที่ตอบ				
	ปี ๑	ปี ๒	ปี ๓	ปี ๔	ปี ๕
เห็นด้วย	๘๘.๐๐	๘๓.๕๘	๘๖.๘๓	๘๘.๘๖	๘๖.๒๒
ไม่เห็นด้วย	๑.๐๐	๑.๒๘	-	-	๑.๘๘
ไม่มีความเห็น	-	๓.๘๕	๓.๑๗	๑.๕๘	๑.๘๘
ไม่ตอบ	-	๑.๒๘	-	-	-
รวม	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐
	N=๑๐๑	N= ๗๘	N=๖๓	N= ๖๕	N= ๕๓

จะเห็นได้ว่า รอยละของนักเรียนที่เห็นด้วยตั้งแต่ระดับที่ ๑ ถึงระดับที่ ๕ มีระดับสูง
ไว้เรียกกันดังนี้ ๘๘.๐๐, ๘๓.๕๘, ๘๖.๘๓, ๘๘.๘๖, และ ๘๖.๒๒ และรอยละของผู้ที่
ไม่เห็นด้วยมี ๑.๐๐, ๑.๒๘, -, - และ ๑.๘๘ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๐

แสดงร้อยละของทัศนคติต่อการกำจัดความชื้น
ในเครื่องระบบอาวุธของ รร. จปร.

คำถาม "ท่านเห็นด้วยกับระบบอาวุธที่ปฏิบัติงานอยู่ใน รร. จปร. หรือไม่"

ความคิดเห็น	ร้อยละของนักเรียนที่ตอบ				
	ปี ๑	ปี ๒	ปี ๓	ปี ๔	ปี ๕
เห็นด้วย	๕๑.๐๕	๕๑.๐๓	๕๕.๒๔	๕๓.๘๔	๕๕.๓๕
ไม่เห็นด้วย	๒.๕๗	๑.๒๘	๑.๕๕	๑.๕๔	๑.๘๕
ไม่มีความเห็น	๔.๕๕	๗.๖๕	๓.๑๗	๓.๐๘	—
ไม่ตอบ	๐.๕๕	—	—	๑.๕๕	๓.๑๗
รวม	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐
	N= ๑๐๑	N= ๗๘	N= ๖๓	N= ๖๕	N= ๕๓

ตารางที่ ๒๑

แสดงร้อยละของทัศนคติต่อการจำหน่ายแก๊ตามชั้นเรียนว่า
การที่รุ่นน้องไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของรุ่นพี่เป็นกรณีผิดหรือไม่

คำถาม "ท่านเห็นว่า การที่รุ่นน้องไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของรุ่นพี่ในโรงเรียนนั้น
เป็นสิ่งที่ผิดหรือไม่"

ความกึกเห็น	ร้อยละของนักเรียนที่ตอบ				
	ปี ๑	ปี ๒	ปี ๓	ปี ๔	ปี ๕
ผิด	๘๘.๑๖	๗๕.๖๘	๗๙.๓๗	๙๐.๗๗	๘๖.๗๙
ไม่ผิด	๑.๘๔	๖.๘๑	๙.๕๓	๘.๖๑	๓.๗๗
ไม่มีความเห็น	๑๒.๘๗	๑๕.๓๘	๑๑.๑๑	๓.๐๘	๕.๖๖
ไม่ตอบ	๐.๘๙	๒.๕๖	—	๑.๕๕	๓.๗๗
รวม	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐
	N= ๑๐๑	N= ๗๘	N= ๖๓	N= ๖๕	N= ๕๓

ตารางที่ ๒๖

แสดงร้อยละของทัศนคติเผด็จการจำแนกตามชั้นเรียนต่อกรณีที่ว่า หากเรามีผู้นำประเทศที่เข้าใจวิถีชีวิตของประชาชนแล้วจะสามารถแก้ปัญหาของสังคมได้

คำถาม "ถ้าหากเรามีผู้นำประเทศที่เข้าใจวิถีชีวิตของประชาชนเราจะแก้ไข ปัญหาของสังคมได้"

ความคิดเห็น	ร้อยละของนักเรียนที่ตอบ				
	ปี ๑	ปี ๒	ปี ๓	ปี ๔	ปี ๕
เห็นด้วย	๗๓.๒๗	๘๐.๗๗	๗๓.๐๒	๘๐.๐๐	๗๕.๘๗
ไม่เห็นด้วย	๗.๕๒	๖.๘๑	๕.๕๒	๑๐.๗๗	๕.๘๓
ไม่มีความเห็น	๑๗.๘๒	๑๐.๒๕	๑๕.๘๗	๕.๒๓	๑๓.๒๑
ไม่ตอบ	๐.๕๕	๒.๕๖	๑.๕๕	-	๑.๘๕
รวม	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐
	N= ๑๐๑	N= ๗๘	N= ๖๓	N= ๖๕	N= ๕๓

ตารางที่ ๒๓

แสดงร้อยละของทัศนคติที่เป็นเผด็จการจำแนกตามโรงเรียนของผู้ตอบ
เกี่ยวกับความนิยมนายกรัฐมนตรีที่เป็นทหาร

คำถาม "นายกรัฐมนตรีในอดีตที่ผ่านมา ท่านคิดว่านายกรัฐมนตรีที่เป็นทหารเป็น
นายกรัฐมนตรีใดดีกว่าพลเรือน"

ทัศนคติเห็น	ร้อยละของนักเรียนที่ตอบ				
	ปี ๑	ปี ๒	ปี ๓	ปี ๔	ปี ๕
เห็นด้วย	๒๓.๓๘	๒๕.๒๓	๒๓.๕๕	๓๖.๓๑	๕๘.๕๕
ไม่เห็นด้วย	๓๐.๖๕	๓.๘๕	๕.๓๖	๓.๖๕	๑๑.๓๒
ไม่มีความเห็น	๕.๕๕	๒๕.๖๕	๓๐.๑๖	๑๘.๕๖	๓๐.๑๕
ไม่ตอบ	๑.๕๘	๑.๒๘	๑.๕๕	๑.๕๕	—
รวม	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐
	N= ๑๐๑	N= ๓๘	N= ๒๓	N= ๖๕	N= ๕๓

ตารางที่ ๒๔

แสดงร้อยละของทัศนคติต่อการกระทำตามชั้นเรียน

ในเรื่องการเซฟระบบอาวุธ

คำถาม "เวลานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นแนะนำให้ท่านเซฟและปฏิบัติตามคำสั่งของเขาโดยไม่ออกเหตุผลให้ท่านทราบ ท่านจะมีความเห็นอย่างไร"

ความคิดเห็น	ร้อยละของนักเรียนที่ตอบ				
	ปี ๑	ปี ๒	ปี ๓	ปี ๔	ปี ๕
เห็นด้วย	๖๗.๓๓	๗๐.๕๑	๖๘.๒๕	๗๖.๕๖	๗๕.๔๗
ไม่เห็นด้วย	๒.๕๗	๕.๑๓	๖.๓๕	๑.๕๔	๑.๘๘
ไม่มีความเห็น	๒๙.๗๐	๒๑.๘๐	๒๕.๔๐	๒๐.๐๐	๒๐.๗๕
ไม่ตอบ	—	๒.๕๖	—	๑.๕๔	๑.๘๘
รวม	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐
	N= ๑๐๑	N= ๗๘	N= ๖๓	N= ๖๕	N= ๕๓

ตารางนี้เห็นเดียวกับตารางที่ ๕๔ จะเห็นได้ว่า ร้อยละของนักเรียนชั้นปีที่ ๑ ถึงชั้นปีที่ ๕ ที่เห็นด้วยกับระบบอาวุธมีดังนี้ ๖๗.๓๓, ๗๐.๕๑, ๖๘.๒๕, ๗๖.๕๖ และ ๗๕.๔๗ ร้อยละของคำตอบมีจำนวนใกล้เคียงกันทุกชั้นไม่ใช่ว่าเปอร์เซ็นต์ของผู้เห็นด้วยจะค่อย ๆ เพิ่มขึ้นตามชั้นเรียน ขณะที่ร้อยละของผู้ไม่เห็นด้วยก็มีระดับใกล้เคียงกันเช่นกัน โดยมีจำนวนร้อยละของผู้ไม่เห็นด้วยดังนี้ ๒.๕๗, ๕.๑๓, ๖.๓๕, ๑.๕๔ และ ๑.๘๘

สำหรับในตารางที่ ๕๔ ถึงตารางที่ ๕๕ จะได้ผลการวิจัยออกมาในทำนองเดียวกัน แต่ผู้เขียนนำมาแสดงให้เห็นในการวิจัยขั้นต้น เพื่อจะได้เห็นตัวอย่างหลาย ๆ ตาราง กันจน จึงแสดงให้เห็นว่า ผู้ที่ศึกษาในชั้นสูงก็ไม่มีความเห็นแตกต่างจากผู้ที่อยู่ใน ชั้นต่ำเลย แต่จะมีความเห็นแตกต่างเหมือน ๆ กันทุกชั้นการศึกษา

ตารางที่ ๕๕

แสดงร้อยละของทัศนคติเชิงการจำแนกความรุนแรงของผู้ตอบกรณีที่ว่า ควรให้ ทหารเข้ามามีบทบาททางการเมืองเมื่อเกิดวิกฤตการณ์ในประเทศ

คำถาม "ท่านเห็นว่า ในยามยามเมืองอยู่ในระหว่างวิกฤตการณ์และมีความวุ่นวาย เช่นการเดินขบวน ฯลฯ ในรัฐบาลพลเรือน ทหารอาจเข้ามามีบทบาททางการเมืองได้ เช่น การเข้ายึดอำนาจทางการเมืองเพื่อรักษาไว้ซึ่ง ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์"

ความคิดเห็น	ร้อยละของนักเรียนที่ตอบ				
	ปี ๑	ปี ๒	ปี ๓	ปี ๔	ปี ๕
เห็นด้วย	๓๑.๒๙	๒๕.๓๙	๒๑.๙๑	๓๓.๘๕	๒๐.๓๘
ไม่เห็นด้วย	๕.๙๔	๑๒.๘๒	๑๑.๑๑	๑๐.๓๓	๑๓.๒๑
ไม่มีความเห็น	๒๒.๓๖	๒๑.๓๙	๒๓.๘๑	๑๕.๓๘	๒๔.๕๓
ไม่ตอบ	-	-	๓.๑๘	-	๑.๘๘
รวม	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐
	N= ๑๐๑	N= ๓๖	N= ๒๓	N= ๒๕	N= ๕๓

จะเห็นได้ว่า รอยละของนักเรียนนายร้อย จปร. ที่ตอบคำถามเห็นด้วยกับการให้ทหารเข้ามามีบทบาททางการเมืองได้เมื่อเกิดวิกฤตการณ์และมีความวุ่นวาย

จากตารางทั้ง ๗ (ตั้งแต่ตารางที่ ๕๕ - ตารางที่ ๖๕) ที่ผู้เขียนได้ยกเอามาแสดงให้เห็น ผู้เขียนพบว่า ขบวนการศึกษาของนักเรียนไม่ได้เพิ่มระดับของทัศนคติที่เป็นเผด็จการเลย ผลการศึกษาของตารางที่ ๕๕ - ตารางที่ ๖๕ ก็แสดงให้เห็นแล้วว่า นักเรียนชั้นปีที่ ๑ ถึงชั้นปีที่ ๕ มีระดับของทัศนคติที่เป็นเผด็จการสูงทั้งนั้น ไม่ใช่เป็นเผด็จการสูงเฉพาะนักเรียนชั้นปีที่ ๕ เท่านั้น เช่นตัวอย่างในตารางนรอยละของนักเรียนนายร้อย จปร. ตั้งแต่ชั้นปีที่ ๑ ถึงปีที่ ๕ ที่เห็นด้วยมีดังนี้ ๓๑.๒๘, ๒๕.๓๘, ๒๑.๕๐, ๓๓.๘๕ และ ๒๐.๓๘ ขณะเดียวกัน รอยละของนักเรียนที่ไม่เห็นด้วยมีดังนี้ ๕.๕๘, ๑๒.๘๒, ๑๑.๑๑, ๑๐.๓๗ และ ๑๓.๒๑ ดังนั้น จึงแสดงให้เห็นว่า นักเรียนนายร้อย จปร. จะมีความเป็นเผด็จการเหมือนกันหมดทุกชั้น ไม่ใช่วาระระดับของทัศนคติที่เป็นเผด็จการจะค่อย ๆ สูงขึ้นตามลำดับจนถึงชั้นสูงสุด และการที่ผู้เขียนได้ยกตารางมาแสดงถึง ๗ ตารางนั้น ก็เพื่อให้เห็นทัศนคติเผด็จการในเรื่องที่เกี่ยวกับการยอมรับอำนาจของรุ่นพี่, การเชื่อฟังระบอบอาวุโส และการใช้ความรุนแรงในการตัดสินปัญหาว่า นักเรียนนายร้อย จปร. ตั้งแต่ชั้นปีที่ ๑ ถึงชั้นปีที่ ๕ มีระดับของทัศนคติที่เป็นเผด็จการเหมือนกันหมด ดังนั้น การที่ผู้เขียนตั้งสมมุติฐานไว้ว่า "นักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าที่เรียนอยู่ชั้นสูงจะมีความเป็นเผด็จการมากกว่าผู้ที่เรียนอยู่ชั้นต่ำกว่า" จึงไม่ถูกต้อง แต่ปรากฏว่านักเรียนนายร้อย จปร. ทุกชั้นมีความเป็นเผด็จการเหมือนกันหมด ดังจะเห็นได้จากตารางที่ ๕๕ - ๖๕ ที่ได้แสดงให้เห็นแล้ว

๓. การมีบิดาเป็นทหารกับทัศนคติแบบเผด็จการ (Father's Occupation and Authoritarian Attitudes)

การที่จะศึกษาถึงระบบการเมืองใดให้เห็นชัดเจน ผู้เขียนจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับบุคลิกของชนชั้นนำ (Elite) ในสังคมนั้นด้วย เช่น ถ้าชนชั้นนำในประเทศนั้นมาจากโรงเรียนเดียวกัน ก็จะสังเกตเห็นได้ว่า ชนชั้นนำนั้นได้รับการอบรมมาจากสภาพแวดล้อม

อันเดียวกันและจะมีทัศนคติที่เป็นแบบเกื้อหนุนพวกพ้องเดียวกัน (Nepotism) อย่างเห็น
 ใจชัด^{๑๒๗} การศึกษาในเรื่องอาชีพของบิดา (Father's Occupation) ก็เป็นการ
 ศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกลักษณะของชนชั้นเข้าไต่ทางหนึ่ง ทั้งนี้ เพราะวาเกี่ยวข้องกับเรื่องอาชีพ
 มีความเกี่ยวข้องกับค่านิยมทางสังคมและค่านิยมในทางวัฒนธรรมของแต่ละสังคมด้วย^{๑๒๘}
 เช่น ชนชั้นนำที่มีบิดาเป็นข้าราชการทหารย่อมจะมีความภูมิใจกับเกียรติยศ
 ชื่อเสียงของบิดาและต้องการที่จะรับราชการทหารตามอย่างบิดาไปด้วย เพื่อจะหวังได้รับ
 ชื่อเสียงและเกียรติยศเช่นเนบง

สำหรับในประเทศไทยนั้น อาชีพรับราชการเป็นอาชีพที่มีเกียรติที่สุด ข้าราชการ
 จะถือเป็นผู้มีอาวุโสมากกว่ากลุ่มสังคมอื่น ทั้งนี้ ชนชั้นนำมาจากครอบครัวของนักธุรกิจ
 หรือมาจากครอบครัวชาวนาจะไม่ประสบความสำเร็จในการเล่นชั้นทางสังคม แมวาบุคคล
 นั้นจะเป็นบุตรของนักธุรกิจผู้มั่งคั่งหรือมาจากครอบครัวชาวนาที่ร่ำรวยก็ตาม ในการวิเคราะห์
 ทัศนคติทางการเมืองของชนชั้นนำจึงต้องศึกษาในด้านบุคลิกลักษณะของผู้นำควยว่าได้รับการ
 ถ่ายทอดมาจากสิ่งใด ซึ่งจะเห็นได้ว่า อาชีพของบิดาเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้บุคลิก
 ลักษณะของชนชั้นนำเป็นไปในลักษณะใด ในการศึกษาค้นคว้าผู้เขียนเห็นว่านักเรียนนายร้อย
 จปร. ที่มีบิดารับราชการทหารไม่ว่าบิดาจะจบการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
 หรือที่มีบิดาจบการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยและไปรับราชการทหารก็ตาม ก็มักจะมี
 ทัศนคติที่เป็นเผด็จการมากกว่านักเรียนที่มีบิดาประกอบอาชีพอื่น ทั้งนี้เพราะผู้เขียนเห็นว่า
 ในสังคมของทหารนั้นมีการปลูกฝังนิสัยของบุคคลให้เชื่อฟังผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น มีการ
 ฝึกอบรมให้มีความรักหมู่คณะ อยู่ในระเบียบวินัย มีความกล้าหาญ และเสียสละไปในทาง

^{๑๒๗} Likhit Dhiravegin, op.cit., p. 18.

^{๑๒๘} Ibid., p. 19.

เดียวกัน มีการใช้อำนาจปกครองมีเป็นลักษณะในทางเผด็จการมากกว่าในสังคมอื่น โดยเฉพาะถาษาชนชั้นน่านมีบิดาสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าถวายแลวกยอมมีทัศนคติทางการเมืองเป็นไปในลักษณะเดียวกันสำหรับนักเรียนนายร้อย จปร. ซึ่งต่อไปจะเป็นนายทหารหลักของกองทัพบก ถ้าเขามีบิดาจบการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าถวายแลวกยอมจะคาดคะเนได้ว่า นักเรียนนายร้อย จปร. ผู้นั้นยอมมีทัศนคติทางการเมืองไปในทางเดียวกับบิดาของเขาเลย ดังนั้น ผู้เขียนจึงต้องการวิเคราะห์ให้เห็นว่านักเรียนนายร้อย จปร. ที่มีบิดารับราชการทหารนั้นมีทัศนคติทางการเมืองที่เป็นเผด็จการมากกว่านักเรียนนายร้อย จปร. ที่มีบิดาประกอบอาชีพอื่นหรือไม่โดยได้ตั้งสมมุติฐานไว้ว่า "นักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าที่มีบิดารับราชการทหารส่วนใหญ่จะมีทัศนคติที่เป็นเผด็จการมากกว่านักเรียนนายร้อยที่มีบิดาประกอบอาชีพเป็นทหาร"

ในการพิสูจน์สมมุติฐานข้อนี้ ผู้เขียนได้ยกเอาค่าตามที่แสดงถึงทัศนคติที่เป็นเผด็จการจากที่ได้พิสูจน์ในข้อ ๔.๑.๓ มาแสดงให้เห็นชัด โดยอาศัยตัวแปรผัน (Variable) ที่สำคัญอีกตัวหนึ่งคือ อาชีพของบิดา (Father's Occupation) ซึ่งเป็นตัวแปรผันอิสระ (Independent Variable) ว่าจะมีส่วนทำให้ทัศนคติทางการเมือง (Political Attitudes) เป็นไปในทางใด จะเป็นทัศนคติทางการเมืองที่เป็นเผด็จการ หรือประชาธิปไตยด้วยกันแน่ โดยจะแยกออกเป็นตารางต่าง ๆ เพื่อการวิเคราะห์ให้เห็นดังนี้

ตารางที่ ๒๒

แสดงอาชีพศึกษาของนักเรียนนายร้อย

อาชีพศึกษา	ร้อยละ	จำนวน (N)
ข้าราชการทหาร	๔๘.๓๘	๑๓๘
ข้าราชการพลเรือน (รวมตำรวจด้วย)	๒๑.๓๘	๕๓
เกษตรกร	๘.๖๑	๓๑
พ่อค้า	๕.๐๐	๑๘
อาชีพอิสระ.- ทนายความ, แพทย์ ฯลฯ	๓.๖๑	๑๓
รับจ้าง	๖.๘๘	๒๕
อื่น ๆ	๖.๑๑	๒๒
รวม	๑๐๐.๐๐	๓๒๐

ตารางนี้แสดงให้เห็นถึงอาชีพศึกษาของนักเรียนนายร้อย จปร. วามจากอาชีพต่าง ๆ กัน ผู้ตอบร้อยละ ๔๘.๓๘ มีบิดารับราชการทหารซึ่งเป็นอาชีพมากกว่าอาชีพอื่น ๆ ร้อยละ ๒๑.๓๘ มีบิดาเป็นข้าราชการพลเรือนซึ่งเป็นอาชีพทรงลงมา นอกจากนั้นก็มอาชีพเกษตรกรร้อยละ ๘.๖๑ อาชีพรับจ้างร้อยละ ๖.๘๘ และอาชีพอื่น ๆ ซึ่งได้แก่ทำประมง ขางไม้ ขางประปา เป็นจำนวนร้อยละ ๖.๑๑, เป็นพ่อค้า ร้อยละ ๕ และอาชีพอิสระ เช่น แพทย์ ทนายความ ร้อยละ ๓.๖๑ ข้อมูลในตารางนี้จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์ทางการเมืองของนักเรียนนายร้อยต่อไปดังนี้

ตารางที่ ๒๗

แสดงรอยละของนักเรียนนายร้อยที่เชื่อฟังระบบอาวุโสในโรงเรียน

คำถาม "เวลานักเรียนชั้นที่อยู่สูงกว่าท่านแนะนำให้ท่านเชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งของเขาโดยไม่ออกเหตุผลให้ท่านทราบ ท่านจะมีความเห็นอย่างไร"

อาชีพศึกษา	รอยละของทัศนคติ			
	ทำตาม	ไม่ทำตาม	ไม่มีความเห็น	ไม่ตอบ
ทหาร	๒๗.๒๔	๕.๑๗	๒๖.๔๔	๑.๑๕
พลเรือน*	๕๗.๑๔	๒.๒๐	๒๓.๓๘	๑๖.๘๘
เกษตรกร	๕๘.๐๖	-	๒๕.๐๓	๑๖.๙๐
พอลคา	๒๑.๑๑	-	๓๘.๘๕	-
อาชีพอิสระ*	๔๖.๑๕	๗.๖๕	๒๓.๐๗	๒๓.๐๗
รับจ้าง	๗๕.๐๐	๑๒.๐	๑๒.๐๐	-
อื่น ๆ*	๗๗.๒๗	-	๑๘.๑๘	๔.๕๕

จากข้อมูลในตารางนี้จะเห็นได้ว่า นักเรียนนายร้อยที่เมื่อก่อนประกอบอาชีพอื่น ๆ รอยละ ๗๗.๒๗ ทยอยกระทำตามคำสั่งของรุ่นพี่แม้จะไม่ทราบเหตุผลก็ตาม ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนนายร้อยจะปร. ส่วนใหญ่เชื่อฟังระบบอาวุโสในโรงเรียน ส่วนนักเรียน

* พลเรือน หมายความว่ารวมทั้งข้าราชการตำรวจ

* อาชีพอิสระ ได้แก่ หมายความว่า แพทย์ สถาปนิก

* อื่น ๆ หมายถึง อาชีพช่างไม้ ช่างประปา

นายรอย จปร. ทميمคาเป็นทหารเห็นควยกับกำลังของรุ่นพรอยละ ๒๗.๒๔ ซึ่งมจำนวนน้อย
 กวานักเรียนนายรอย จปร. ทميمคาประกอบอาชีพอื่น ๆ จากตารางที่ ๒๗ นี้ แสดงว่า
 นักเรียนนายรอย จปร. ทميمคาประกอบอาชีพอื่น ๆ มีทัศนคติเป็นเผด็จการมากกว่านักเรียน
 นายรอย จปร. ทميمคาประกอบอาชีพทหาร

ตารางที่ ๒๘

แสดงรอยละของผู้ตอบเกี่ยวกับระบบอาวุโสที่ใช้ในโรงเรียนนายรอย
 (N = 360)

อาชีพค้ำ	รอยละของผู้ตอบ			
	เห็นควย	ไม่เห็นควย	ไม่ความเห็น	ไม่ตอบ
ทหาร	๔๔.๒๕	๐.๕๗	๔.๒๐	๐.๕๗
พลเรือน	๘๐.๕๑	๑.๓๐	๒.๒๐	๑๕.๕๘
เกษตรกร	๕๐.๓๒	๓.๒๓	๒.๔๕	-
พอค้ำ	๘๓.๓๓	-	๑๖.๖๖	-
อาชีพอิสระ	๒๑.๕๔	๑๕.๓๘	-	๒๓.๐๘
รับจาง	๕๖.๐๐	๔.๐๐	-	๔.๐๐
อื่น ๆ	๕๕.๕๕	-	-	๔.๕๕

ตารางที่ ๒๔

แสดงรายละเอียดของผู้ตอบเกี่ยวกับทัศนคติในเรื่องการที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง
ของครูที่โรงเรียนเป็นสิ่งที่ผิดหรือไม่

อาชีพบิดา	รายละเอียดของผู้ตอบ			
	ผิด	ไม่ผิด	ไม่มีความเห็น	ไม่ตอบ
ทหาร	๘๒.๗๖	๖.๕๐	๑๐.๓๕	—
พลเรือน	๖๗.๕๓	๓.๕๐	๑๐.๓๕	๑๘.๑๘
เกษตรกร	๕๐.๗๖	—	๖.๕๕	๓.๒๒
พ่อค้า	๘๓.๓๓	๑๑.๑๑	—	๕.๕๖
อาชีพอิสระ	๒๓.๐๘	๓.๖๕	—	๖๕.๒๓
รับจ้าง	๓๖.๐๐	—	๑๒.๐๐	๑๒.๐๐
อื่น ๆ	๕๐.๕๑	—	—	๕.๐๕

ตารางที่ ๑๖

แสดงรายละเอียดของผู้ตอบเกี่ยวกับทัศนคติในเรื่องการทำให้รุ่นน้องเซื่องซึม
และปฏิบัติตามนั้น รุฬาทวารจะใช้อำนาจ

(N = 360)

อาชีพบิดา	รายละเอียดของผู้ตอบ			
	ควร	ไม่ควร	ไม่มีความเห็น	ไม่ตอบ
ทหาร	๒๕.๓๑	๕๓.๕๕	๑๗.๒๔	—
พลเรือน	๒๘.๕๗	๓๘.๕๖	๑๕.๒๕	๑๘.๑๘
เกษตรกร	๓๒.๒๖	๕๑.๖๑	๑๖.๑๓	—
พ่อค้า	๔๔.๔๔	๒๗.๗๘	๒๗.๗๘	—
อาชีพอิสระ	๗.๖๕	๒๑.๕๔	๗.๖๕	๒๓.๑๘
รับจ้าง	๓๒.๐๐	๔๔.๐๐	๒๐.๐๐	๔.๐๐
อื่น ๆ	๒๗.๒๗	๕๕.๐๕	๕.๐๕	๔.๕๕

จะเห็นได้ว่า ข้อมูลในตารางที่ ๒๗ - ตารางที่ ๑๖ แสดงให้เห็นว่านักเรียน
นายรอย จปร. ที่มีคารับราชการทหารไม่ได้ออกทัศนคติที่เป็นเผด็จการมากกว่านักเรียน
นายรอย จปร. ผู้ที่มีบิดาประกอบอาชีพเป็นข้าราชการพลเรือน เกษตรกร, พ่อค้า, อาชีพ
อิสระ, รับจ้าง และอาชีพอื่น ๆ เลย ทั้งนี้ จึงแสดงให้เห็นว่า อาชีพของบิดาไม่ได้อมีส่วน
สัมพันธ์กับทัศนคติทางการเมือง

เท่าที่ผู้เขียนยกเอาตารางที่พิสูจน์ใน ข้อ ๔.๓ มาแสดงให้เห็นเพียง ๔ ตาราง
ก็เนื่องจากว่า ผลการวิจัยที่ได้จะออกมาเหมือนกันหมดทุกตารางว่าอาชีพบิดาไม่ได้อมีส่วน
สัมพันธ์กับทัศนคติทางการเมืองของนักเรียนนายรอย จปร. เลย

จะเห็นได้ว่า จากตารางที่ be) - ตารางที่ eb) นั้น ตัวแปรทั้งสองคืออาชีพของบิดา (Father's Occupation) กับทัศนคติทางการเมือง (Political Attitudes) นั้นเกือบจะไม่มีความสัมพันธ์กัน ทั้งนี้เพราะขอมติในตารางทั้ง ๔ ตารางชี้ให้เห็นว่า อาชีพของบิดาซึ่งเป็นทหารนั้น ไม่ได้เป็นปัจจัยเดียวที่ทำให้เด็กเรียนนายร้อย จปร. มีทัศนคติทางการเมืองที่เป็นเผด็จการ ดังจะเห็นได้จากตารางที่ bc), bd), b๕ และ eb) ซึ่งผู้ตอบที่เห็นด้วยกับทัศนคติเป็นเผด็จการนั้น ไม่ได้มีบิดาเป็นทหารเท่านั้น แต่บิดายังมีอาชีพอื่น ๆ อีก ซึ่งได้แก่ พลเรือน เกษตรกร พ่อค้า และอาชีพอิสระ สำหรับผู้ตอบที่มีบิดาเป็นข้าราชการทหารและมีทัศนคติเป็นเผด็จการนั้น จะเห็นได้จากตารางที่ b๓), b๔) ทั้งนี้เพราะในสังคมของทหารนั้นมีการปลูกฝังนิสัยของบุคคลให้เชื่อฟังผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น มีการฝึกอบรมให้มีการรักหมู่คณะ เชื่อฟังคำสั่งและระเบียบวินัย ชอบใจการรุนแรงในการตัดสินใจทุกสิ่งทุกอย่าง สิ่งเหล่านี้เด็กเรียนนายร้อย จปร. ทุกคนจะได้รับอบรมเหมือนกันหมด ไม่ว่านักเรียนคนนั้นจะมีบิดาเป็นข้าราชการทหารหรือมีอาชีพอื่น ๆ ก็ตาม ทำให้เด็กเรียนมีทัศนคติทางการเมืองที่เป็นเผด็จการอยู่แล้ว ยิ่งถ้าบิดาเป็นทหารที่จบจากโรงเรียนนายร้อยด้วยแล้วก็จะทำให้มีทัศนคติทางการเมืองเป็นไปในลักษณะเดียวกับบิดามากขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม จากคำตอบในแบบสอบถามนกพบว่า นักเรียนนายร้อยที่มีบิดาเป็นทหารก็ไม่ได้เห็นด้วยกับคำถามที่แสดงทัศนคติทางการเมืองหมดทุกข้อ ดังนั้น การที่ผู้เขียนตั้งสมมุติฐานไว้ว่า "นักเรียนนายร้อยที่มีบิดาเป็นข้าราชการทหารส่วนใหญ่จะมีทัศนคติที่เป็นเผด็จการมากกว่านักเรียนนายร้อยที่มีบิดาไม่ได้เป็นทหาร" จึงยังไม่ถูกต้องนัก

ดังนั้น สมมุติฐานที่ผู้เขียนได้วางไว้ทั้ง ๓ ข้อ ในตอนต้นทว่า การเรียนรูทางการเมืองของนักเรียนนายร้อยจะก่อให้เกิดทัศนคติทางการเมืองที่เป็นเผด็จการนั้นยังไม่ถูกต้องทีเดียวนัก เพราะการเรียนรูทางการเมืองนั้นจะก่อให้เกิดทัศนคติทางการเมืองที่เป็นทั้งแบบเผด็จการ และทั้งแบบประชาธิปไตยซึ่งผู้เขียนได้แสดงให้เห็นแล้วใน ข้อ ๑. มีข้อเสนอแนะที่ทัศนคติเผด็จการแต่อย่างใดเท่านั้น สำหรับสมมุติฐานข้อ ๒ ทว่า นักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าที่เรียนอยู่ชั้นสูงจะเป็นเผด็จการมากกว่าผู้ที่เรียนอยู่ชั้นต่ำกว่าก็ไม่ถูกต้องนัก เพราะปรากฏว่านักเรียนนายร้อยทั้ง ๕ ชั้นต่างก็มีทัศนคติเป็นเผด็จการด้วยกันทั้งนั้น

จะเห็นได้จากรายละเอียดในข้อ ๒. และในสมมุติฐาน ข้อ ๓. ทว่า นักเรียนนายร้อยที่มี
 บัณฑิตรับราชการทหารส่วนใหญ่จะมีทัศนคติทางการเมืองที่เป็นเผด็จการมากกว่านักเรียน
 นายร้อยที่บิคาไม่ได้เป็นทหารนั้น ก็ไม่ถูกต้องเช่นกัน เพราะผู้เขียนได้แสดงให้เห็นชัดแล้ว
 ใน ข้อ ๓. ว่า อาชีพของบิคาไม่ได้มีส่วนสัมพันธ์กับทัศนคติทางการเมืองของบุคคลเลย
 ๕๕ ทั้งนี้เพราะผลการวิจัยได้แสดงให้เห็นว่า นักเรียนนายร้อย จปร. ที่มีบิดาประกอบอาชีพ
 ต่าง ๆ เช่น รับราชการพลเรือน, คาชಾಯ, เกษตรกร, รับจ้าง, อาชีพอื่น ๆ ก็มีทัศนคติ
 ที่เป็นเผด็จการเหมือนกัน ไม่ใช่เป็นเผด็จการเฉพาะบิคาที่เป็นทหารเท่านั้น ดังนั้น อาชีพ
 ของบิคาจึงไม่มีส่วนสัมพันธ์กับทัศนคติทางการเมืองเลย